

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 5 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2023/0257(NLE)

11485/23
ADD 2

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. liepos 5 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 431 final
Dalykas:	Pasiūlymo dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 431 final - ANNEX 1 – PART 2/4

Pridedama: COM(2023) 431 final - ANNEX 1 – PART 2/4

Briuselis, 2023 07 05
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 2/4

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl TARYBOS SPRENDIMO

**dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų
susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo**

III DALIS

PREKYBA IR SU PREKYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI

8 SKYRIUS

BENDROSIOS IR INSTITUCINĖS NUOSTATOS

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

8.1 STRAIPSNIS

Laisvosios prekybos erdvės sukūrimas

Laikydamosi GATT 1994 XXIV straipsnio ir GATS V straipsnio Šalys sukuria laisvosios prekybos erdvę.

8.2 STRAIPSNIS

Tikslai

Šios Susitarimo dalies tikslai:

- a) laikantis GATT 1994 XXIV straipsnio, plėsti ir įvairinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis mažinant arba panaikinant tarifus ir netarifines prekybos kliūtis;
- b) lengvinti prekybą prekėmis, visų pirma taikant nuostatas, susijusias su muitine ir prekybos lengvinimu, standartais, techniniais reglamentais, atitikties vertinimo procedūromis bei sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis, kartu išsaugant kiekvienos Šalies teisę vykdyti reglamentavimo veiklą viešosios politikos tikslams pasiekti;
- c) liberalizuoti prekybą paslaugomis pagal GATS V straipsnį;
- d) kurti ekonominę aplinką, palankią investicijų srautams didinti, remiantis nediskriminavimo principu gerinti įsisteigimo sąlygas, kartu išsaugant kiekvienos Šalies teisę priimti priemones, būtinas teisėtiems politikos tikslams pasiekti, ir užtikrinti jų vykdymą;
- e) lengvinti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas, be kita ko, užtikrinant laisvą einamųjų mokėjimų pervedimą ir kapitalo judėjimą;

- f) sukurti investicijoms palankią aplinką nustatant skaidrias, stabilias ir nuspėjamas taisykles, kuriomis užtikrinamos sąžiningos sąlygos investuotojams, ir teismų sistemą, skirtą veiksmingai, sąžiningai ir nuspėjamai spręsti investuotojų ir valstybės ginčus;
- g) veiksmingai ir abipusiškai atverti Šalių viešųjų pirkimų rinkas;
- h) skatinti inovacijas ir kūrybiškumą užtikrinant tinkamą ir veiksmingą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą pagal Šalių tarpusavio tarptautinius įsipareigojimus;
- i) skatinti sąlygas, skatinančias neiškraipytą konkurenciją, ypač kiek tai susiję su Šalių tarpusavio prekyba ir investicijomis;
- j) plėtoti tarptautinę prekybą prisidedant prie darnaus vystymosi ekonominiu, socialiniu ir aplinkos aspektais ir
- k) sukurti veiksmingą, teisingą ir nuspėjamą ginčų sprendimo mechanizmą, skirtą ginčams dėl šios Susitarimo dalies aiškinimo ir taikymo spręsti.

8.3 STRAIPSNIS

Visuotinio taikymo terminų apibrėžtys

Šioje Susitarimo dalyje, 9, 10-A–10-E, 13-A–13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A ir 38-B prieduose bei šio Susitarimo protokoluose vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) Sutartis dėl žemės ūkio – Sutartis dėl žemės ūkio, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- b) Antidempingo susitarimas – Sutartis dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- c) maitas – bet koks maitas arba bet kokios rūšies privalomasis mokėjimas, nustatytas importuojamai prekei arba dėl jos, išskyrus:
 - i) vidaus mokesčiams lygiaverčius privalomuosius mokėjimus, taikomus pagal šio Susitarimo 9.4 straipsnį;
 - ii) antidempingo, specialiuosius apsaugos, kompensacinius arba apsaugos maitus, taikomus atitinkamai pagal GATT 1994, Antidempingo susitarimą, Sutartį dėl žemės ūkio, SKP sutartį ir Susitarimą dėl apsaugos priemonių, ir
 - iii) rinkliavas ar kitus privalomuosius mokėjimus, nustatytus importuojamoms prekėms arba dėl jų, kurie neviršija apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų;

- d) CPC – Laikinasis svarbiausias produktų klasifikatorius (*Statistical Papers Series M No. 77, Department of International Economic and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991*);
- e) dienos – kalendorinės dienos, įskaitant savaitgalius ir švenčių dienas;
- f) esamas – galiojantis šio Susitarimo įsigaliojimo dieną;
- g) GATS – Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1B priedą;
- h) GATT 1994 – 1994 m. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- i) Šalies prekė – vidaus prekė, kaip tai suprantama GATT 1994, įskaitant tos Šalies kilmės statusą turinčias prekes;
- j) Suderinta sistema (SS) – Pasaulio muitinių organizacijos parengta Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema, įskaitant jos bendrąsias aiškinimo taisykles, skyrių, skirsnių ir subpozicijų pastabas;
- k) pozicija – Suderintoje sistemoje naudojamo tarifinio klasifikavimo numerio pirmieji keturi skaitmenys;

- l) juridinis asmuo – teisės subjektas, įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, patikos fondą, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ar asociaciją;
- m) priemonė – bet kokia priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas, reikalavimas, praktika ar kita;
- n) Šalies priemonė – priemonė, kurią nustato arba palieka galioti¹:
- i) visų lygmenų valdžia ir jos institucijos;
 - ii) nevyriausybinės organizacijos, vykdančios visų lygmenų valdžios arba jos institucijų perduotus įgaliojimus², arba

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad terminas „priemonės“ reiškia ir Šalies neveikimą, kai reikia imtis veiksmų, būtinų jos pareigoms pagal šį Susitarimą įvykdyti.

² Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Šalies pareigos pagal šį Susitarimą taikomos valstybei priklausančiai įmonei ar kitam asmeniui, kai ji (jis) vykdo reguliavimo ar administracines funkcijas arba kitas tos Šalies jai (jam) pavestas oficialias valdžios funkcijas, pavyzdžiui, eksproprijavimo, licencijų išdavimo, komercinių sandorių tvirtinimo arba kvotų, mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų nustatymo.

- iii) bet kuris subjekts, kuris dēl priemonēs faktiskai veikia pagal Šalies nurodymus, jai vadovaujant arba kontroliuojant¹;
- o) fizinis asmuo:
- i) ES Šalies atveju – valstybės narės pilietis, kaip nustatyta jos teisėje², ir
 - ii) Čilės atveju – Čilės pilietis, kaip nustatyta jos teisėje;
- p) kilmės statusą turinti prekė – 10 skyriuje nustatytas kilmės taisyklės atitinkanti prekė;
- q) asmuo – fizinis asmuo arba juridinis asmuo;

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad jeigu Šalis teigia, jog subjekts veikia kaip nurodyta iii papunktyje, tai Šaliai tenka pareiga tai įrodyti ir ji turi bent jau nurodyti aiškius požymius, kad taip yra.

² 17–27 skyrių tikslais „fizinis asmuo“ taip pat reiškia fizinius asmenis, kurie nuolat gyvena Latvijos Respublikoje, bet nėra Latvijos Respublikos ar bet kurios kitos valstybės piliečiai, tačiau pagal Latvijos Respublikos teisę turi teisę gauti nepiliečio pasą.

- r) asmens duomenys – informacija, susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė yra nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti;
- s) Susitarimas dėl apsaugos priemonių – Susitarimas dėl apsaugos priemonių, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- t) sanitarijos ar fitosanitarijos priemonė – SFP sutarties A priedo 1 dalyje nurodyta priemonė;
- u) SKP sutartis – Sutartis dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- v) SFP sutartis – Sutartis dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- w) TPK sutartis – Sutartis dėl techninių prekybos kliūčių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1 priedą;
- x) TRIPS sutartis – Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1C priedą, ir
- y) PPO steigimo sutartis – 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše priimta Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis (Marakešo sutartis).

8.4 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO steigimo sutartimi ir kitais esamais susitarimais,
patenkančiais į šios Susitarimo dalies taikymo sritį

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas viena kitos atžvilgiu pagal PPO steigimo sutartį ir kitus esamus į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančius susitarimus, prie kurių jos yra prisijungusios.
2. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad kuri nors Šalis imtųsi veiksmų, kurie yra nesuderinami su jos pareigomis pagal PPO steigimo sutartį.
3. Jeigu šio Susitarimo nuostatos neatitinka bet kurio kito esamo susitarimo, prie kurio abi Šalys yra prisijungusios, išskyrus PPO steigimo sutartį, ir kuris patenka į šios Susitarimo dalies taikymo sritį, nuostatų, Šalys nedelsdamos konsultuojasi, kad rastų abipusiškai priimtina sprendimą.

B SKIRSNIS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

8.5 STRAIPSNIS

Jungtinės tarybos, veikiančios prekybos klausimams skirta sudėtimi, konkrečios funkcijos

1. Kai pagal 40.1 straipsnį įsteigta Jungtinė taryba sprendžia su šia Susitarimo dalimi susijusius klausimus¹, ji gali:

a) priimti sprendimus iš dalies pakeisti:

- i) 9–1 ir 9–2 priedėliuose pateiktus muitų tarifų sąrašus, siekiant paspartinti muitų tarifų panaikinimą;
- ii) 10 skyrių ir 10-A–10-E priedus;
- iii) 13-F ir 13-G priedus bei 13-E-1 priedėlį;
- iv) 16-A, 16-D ir 16-E priedus bei 16-B priedo 1 dalį;

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilė įgyvendins visus sprendimus, kuriuos remdamasi *acuerdos de ejecución* (vykdomaisiais susitarimais) pagal Čilės teisę priims Jungtinė taryba, veikianti prekybos klausimams skirta sudėtimi.

- v) 21-B priedą;
- vi) 29 priedą;
- vii) 31.2 straipsnio 1 dalyje pateiktą termino „subsidijs“ apibrėžtį, kiek tai susiję su paslaugas teikiančiomis įmonėmis, siekdama įtraukti būsimų PPO ar susijusių keliašalių forumų diskusijų tuo klausimu rezultatus;
- viii) 32-A priedą, kiek tai susiję su nuorodomis į Šalių taikytiną teisę;
- ix) 32-B priedą, kiek tai susiję su kriterijais, įtrauktiniais į prieštaravimo procedūrą;
- x) 32-C priedą, kiek tai susiję su geografinėmis nuorodomis;
- xi) 38-A ir 38-B priedus ir
- xii) bet kurią kitą nuostatą, priedą, priedėlį ar protokolą, kurių dalinis pakeitimas numatytas šioje Susitarimo dalyje;
- b) priimti sprendimus dėl šios Susitarimo dalies nuostatų aiškinimo, kuris yra privalomas Šalims ir visiems pagal šią Susitarimo dalį įsteigtiems organams bei 33 ir 38 skyriuose nurodytoms kolegijoms;

- c) pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti papildomus pakomitečius ir kitus organus, atsakingus už klausimus, patenkančius į šios Susitarimo dalies taikymo sritį, ir
- d) jei mano, kad tai tikslinga, nustatyti pakomitečių ir kitų organų, įsteigtų pagal 8.8 straipsnį ir šios dalies c punktą, darbo tvarkos taisykles.
2. Jungtinės tarybos, veikiančios prekybos klausimams skirta sudėtimi, posėdžio darbotvarkę nustato šios Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

8.6 STRAIPSNIS

Jungtinio komiteto, veikiančio prekybos klausimams skirta sudėtimi, konkrečios funkcijos

1. Spręsdamas su šia Susitarimo dalimi susijusius klausimus pagal 40.2 straipsnį įsteigtas Jungtinis komitetas¹:

- a) padeda Jungtinei tarybai atlikti su prekybos ir investicijų klausimais susijusias jos funkcijas;

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilė įgyvendins visus sprendimus, kuriuos remdamasis *acuerdos de ejecución* (vykdomaisiais susitarimais) pagal Čilės teisę priims Jungtinis komitetas, veikiantis prekybos klausimams skirta sudėtimi.

- b) atsako už tinkamą šios Susitarimo dalies įgyvendinimą; šiuo atžvilgiu, nedarant poveikio 38 skyriuje nustatytoms teisėms, Šalis gali perduoti aptarti Jungtiniame komitete bet kurį su šios Susitarimo dalies taikymu arba aiškinimu susijusį klausimą;
- c) prireikus prižiūri tolesnį šios Susitarimo dalies nuostatų rengimą ir vertina jos taikymo rezultatus;
- d) ieško tinkamų būdų išvengti problemų, galinčių kilti šios Susitarimo dalies taikymo srityse, ir jas spręsti;
- e) prižiūri visų pagal 8.8 straipsnį įsteigtų pakomitečių ir pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigtų pakomitečių, vykdančių su šio Susitarimo III dalimi susijusias užduotis, darbą ir
- f) nagrinėja bet kokią naujos valstybės narės stojimo į Europos Sąjungą poveikį šiai Susitarimo daliai.

2. Jungtinis komitetas, veikiantis prekybos klausimams skirta sudėtimi, gali:

- a) pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti papildomus pakomitečius ir kitus organus, atsakingus už klausimus, patenkančius į šios Susitarimo dalies taikymo sritį;

- b) priimti sprendimus iš dalies pakeisti šią Susitarimo dalį pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą ir pateikti 8.5 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus aiškinimus tarp Jungtinės tarybos posėdžių, kai Jungtinė taryba negali posėdžiauti arba jeigu kitaip numatyta šiame Susitarime, ir
- c) jei mano, kad tai tikslinga, nustatyti pakomitečių ir kitų organų, įsteigtų pagal 8.8 straipsnį ir šios dalies a punktą, darbo tvarkos taisykles.
3. Jungtinio komiteto, veikiančio prekybos klausimams skirta sudėtimi, posėdžio darbotvarkę nustato šios Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

8.7 STRAIPSNIS

Šios Susitarimo dalies koordinatoriai

1. Kiekviena Šalis per 60 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo paskiria šios Susitarimo dalies koordinatorių ir praneša kitai Šaliai to koordinatoriaus kontaktinius duomenis.
2. Koordinatoriai kartu sudaro Jungtinės tarybos, Jungtinio komiteto, pakomitečių ir kitų pagal 8.8 straipsnį arba 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigtų organų, vykdančių su šio Susitarimo III dalimi susijusias užduotis, posėdžių darbotvarkę ir atlieka visus kitus būtinus parengiamuosius darbus. Koordinatoriai atitinkamai atvejais imasi tolesnių veiksmų Jungtinės tarybos ir Jungtinio komiteto, veikiančių prekybos klausimams skirta sudėtimi, o 17.39 ir 25.20 straipsniuose numatytais atvejais – pakomitečių sprendimams įgyvendinti.

8.8 STRAIPSNIS

Su šia Susitarimo dalimi susiję pakomitečiai ir kiti organai

1. Šalys įsteigia šiuos pakomitečius:
 - a) Kovos su korupcija pakomitetį prekybos ir investicijų klausimams;
 - b) Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetį;
 - c) Finansinių paslaugų pakomitetį;
 - d) Intelektinės nuosavybės pakomitetį;
 - e) Viešųjų pirkimų pakomitetį;
 - f) Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetį;
 - g) Paslaugų ir investicijų pakomitetį;
 - h) Tvarių maisto sistemų pakomitetį;
 - i) Techninių prekybos kliūčių pakomitetį;

- j) Prekybos prekėmis pakomitetį ir
- k) Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetį.

2. Pakomitečių ir kitų organų, atsakingų už klausimus, patenkančius į šios Susitarimo dalies taikymo sritį, posėdžių darbotvarkę nustato šios Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

9 SKYRIUS

PREKYBA PREKĖMIS

9.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šalys pagal šią Susitarimo dalį palaipsniui ir abipusiškai liberalizuoja prekybą prekėmis.

9.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jeigu šioje Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, šis skyrius taikomas prekybai Šalies prekėmis.

9.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 9 priede vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) Sutartis dėl importo licencijų išdavimo tvarkos – Sutartis dėl importo licencijos išdavimo tvarkos, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;
- b) konsuliniai formalumai – procedūra, kurią reikia atlikti norint gauti importuojančios Šalies konsulo, esančio eksportuojančios Šalies ar trečiojo asmens teritorijoje, sąskaitą faktūrą ar komercinės sąskaitos faktūros patvirtinimą, kilmės sertifikatą, manifestą, siuntėjo eksporto deklaraciją ar bet kokį kitą su importuojama preke susijusį muitinės dokumentą;
- c) Muitinio įvertinimo sutartis – Sutartis dėl GATT 1994 VII straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

- d) eksporto licencijų išdavimo procedūra – administracinė procedūra, pagal kurią kaip išankstinė eksporto iš eksportuojančios Šalies teritorijos sąlyga atitinkamai administracinei institucijai ar institucijoms turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinio įforminimo tikslais paprastai reikalaujamus prašymus ir dokumentus;
- e) importo licencijų išdavimo procedūra – administracinė procedūra, pagal kurią kaip išankstinė importo į importuojančios Šalies teritoriją sąlyga atitinkamai administracinei institucijai ar institucijoms turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinio įforminimo tikslais paprastai reikalaujamus prašymus ir dokumentus;
- f) perdaryta prekė – SS 84–90 skirsniams arba 94.02 pozicijai priskiriama prekė, išskyrus prekes, priskiriamas SS pozicijoms 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 ir 87.03 arba subpozicijoms 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 ir 8517.11:
- i) kurios visos ar tam tikros dalys yra gautos iš naudotų prekių;
 - ii) kurios eksploatacinės ir darbinės savybės yra panašios kaip lygiavertės naujos prekės ir
 - iii) kuriai suteikiama tokia pati garantija kaip lygiavertei naujai prekei.

- g) remontas – su preke atliekama perdirbimo operacija, kuria siekiama pašalinti veikimo trūkumus ar materialinį pažeidimą, kad prekę atliktų savo pirminę funkciją, arba užtikrinti, kad ji atitiktų techninius jos naudojimo reikalavimus, ir be kurios tos prekės nebebūtų įmanoma įprastai naudoti pagal numatytą paskirtį; prie prekės remonto taip pat priskiriamas atkūrimas ir techninė priežiūra, tačiau nepriskiriamos operacijos ar procesai:
- i) kuriais sunaikinamos esminės prekės charakteristikos arba sukuriama nauja ar komerciškai skirtinga prekė;
 - ii) kuriais nebaigta prekė paverčiama pagaminta preke arba
 - iii) kurie naudojami prekės techninėms charakteristikoms pagerinti arba patobulinti;
- h) muitų mažinimo kategorija – nuo nulio iki septynerių metų trunkantis muitų mažinimo laikotarpis, po kurio muitai prekei nebetaikomi, jeigu 9 priede pateiktuose sąrašuose nenurodyta kitaip.

9.4 STRAIPSNIS

Nacionalinis vidaus apmokestinimo ir reglamentavimo režimas

Kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko nacionalinį režimą pagal GATT 1994 III straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas. Tuo tikslu GATT 1994 III straipsnis ir jo pastabos bei papildomos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

9.5 STRAIPSNIS

Muitų mažinimas arba panaikinimas

1. Jeigu šiame Susitarime nenustatyta kitaip, kiekviena Šalis kitos Šalies kilmės prekėms taikomus muitus sumažina arba panaikina pagal 9 priede pateiktą jos sąrašą.
2. 1 dalies tikslais bazinė muitų norma yra 9 priede pateiktuose sąrašuose kiekvienai prekei nurodyta bazinė norma.

3. Jeigu Šalis sumažina savo pagal didžiausio palankumo režimą taikomą maito normą (toliau – DPR norma), sumažintoms maito normoms taikomas 9 priede pateiktas tos Šalies sąrašas. Jei Šalis savo taikomą DPR normą sumažina iki lygio, kuris yra mažesnis už bazinę normą, taikomą konkrečiai maitų tarifų eilutei, ta Šalis taikytiną lengvatinę normą apskaičiuoja sumažindama taikomos sumažintos DPR normos tarifą, o santykinį tos konkrečios maitų tarifų eilutės lengvatos skirtumą išlaiko tol, kol taikoma didžiausio palankumo režimo norma yra mažesnė už bazinę normą. Bet kurios konkrečios maitų tarifų eilutės santykinis lengvatos skirtumas kiekvienu maitų mažinimo laikotarpiu atitinka 9 priede pateiktame tos Šalies sąrašė nustatytos bazinės normos ir tai maitų tarifų eilutei pagal tą sąrašą taikomos maito normos skirtumą, padalytą iš tos bazinės normos ir išreikštą procentais.

4. Šalies prašymu Šalys konsultuojasi, kad apsvarstytų galimybę paspartinti 9 priede pateiktuose sąrašuose nustatytų maitų mažinimą arba panaikinimą. Atsižvelgdama į tokias konsultacijas Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 9 priedą, kad paspartintų maitų tarifų sumažinimą arba panaikinimą.

9.6 STRAIPSNIS

Esamos padėties nekeitimas

1. Jeigu šioje Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, Šalis kitos Šalies kilmės prekei nedidina jokio maito, kuris 9 priede nurodytas kaip bazinė norma, arba nenustato jokių naujų maitų.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vienašališkai sumažinusi muitą Šalis gali jį vėl padidinti iki tokio dydžio, kuris 9 priede nustatytas atitinkamam muitų mažinimo laikotarpiui.

9.7 STRAIPSNIS

Eksporto muitai, mokesčiai ir kiti privalomieji mokėjimai

1. Šalis į kitą Šalį eksportuojamoms prekėms arba dėl jų nenustato arba nepalieka galioti jokio maito, mokesčio ar kito bet kokios rūšies privalomojo mokėjimo; arba į kitą Šalį eksportuojamoms prekėms nenustato jokių vidaus mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų, didesnių nei būtų nustatyti vidaus suvartojimui skirtoms panašioms prekėms.
2. Nė viena šio straipsnio nuostata Šaliai neužkertamas kelias eksportuojamai prekei nustatyti pagal 9.8 straipsnį leidžiamą rinkliavą ar privalomąjį mokėjimą.

9.8 STRAIPSNIS

Rinkliavos ir formalumai

1. Rinkliavos ir kiti privalomieji mokėjimai, Šalies nustatyti kitos Šalies importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, negali viršyti apytiksliai suteiktų paslaugų sąnaudų ir jais negali būti netiesiogiai teikiama apsauga vidaus prekėms arba fiskaliniais tikslais apmokestinamos importuojamos ar eksportuojamos prekės.

2. Šalis importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų nenustato rinkliavų ar kitų privalomųjų mokėjimų *ad valorem* pagrindu.
3. Kiekviena Šalis gali rinkti mokesčius arba reikalauti atlyginti išlaidas tik tais atvejais, kai suteikiamos konkrečios paslaugos, pavyzdžiui:
- a) kai prašoma, muitinės darbuotojai dirba ne oficialiai nustatytu darbo laiku arba ne muitinės patalpose;
 - b) atliekama prekių analizė ar ekspertizė ir reikia apmokėti prekių grąžinimo pareiškėjui pašto išlaidas, ypač kai tai susiję su sprendimais dėl privalomosios informacijos ar informacijos apie muitų teisės aktų taikymą teikimu;
 - c) prekės tikrinamos ar jų pavyzdžiai imami tikrinimo tikslais arba prekės sunaikinamos, jei turima išlaidų, nesusijusių su muitinės darbuotojų darbu, arba
 - d) taikomos išimtinės tikrinimo priemonės, kai jos būtinos dėl prekių pobūdžio arba galimos rizikos.
4. Kiekviena Šalis apie visas savo taikomas su importu ar eksportu susijusias rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus nedelsdama paskelbia taip, kad valdžios institucijos, prekiautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti.

5. Šalis nereikalauja, kad dėl importuojamų kitos Šalies prekių būtų atliekami konsuliniai formalumai, taip pat nerenka susijusių rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų.

9.9 STRAIPSNIS

Suremontuotos prekės

1. Šalis muitų netaiko prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, į jos muitų teritoriją pakartotinai įvežamoms po to, kai tos prekės iš jos muitų teritorijos į kitos Šalies muitų teritoriją buvo laikinai eksportuotos tam, kad būtų suremontuotos.
2. 1 dalis netaikoma su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu importuotoms prekėms, kurios po to eksportuojamos remontuoti, tačiau vėliau su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu nebėra reimportuojamos.
3. Šalis netaiko muitų prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, iš kitos Šalies muitų teritorijos laikinai importuojamoms remontuoti¹.

¹ Europos Sąjungoje šios dalies tikslais taikoma laikinojo įvežimo perdirtbi procedūra, nustatyta Reglamente (ES) Nr. 952/2013.

9.10 STRAIPSNIS

Perdarytos prekės

1. Jei šioje Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, Šalis kitos Šalies perdarytoms prekėms taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei tas, kurį ji taiko panašioms naujoms prekėms.
2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 9.11 straipsnis taikomas perdarytų prekių importo ir eksporto draudimams ar apribojimams. Jeigu Šalis nustato arba palieka galioti importo ir eksporto draudimus ar apribojimus naudotoms prekėms, perdarytoms prekėms ji tų priemonių netaiko.
3. Šalis gali reikalauti, kad perdarytos prekės, jas paskirstant ar parduodant jos teritorijoje, būtų identifikuotos kaip tokios ir kad atitiktų visus panašioms naujoms prekėms taikytinus reikalavimus.

9.11 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto apribojimai

GATT 1994 XI straipsnis ir jo pastabos bei papildomos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiami į šią Susitarimo dalį ir tampa jos dalimi. Atitinkamai Šalis nenustato arba nepalieka galioti draudimų ar apribojimų jokioms kitos Šalies importuojamoms prekėms arba kitos Šalies teritorijai skirtoms eksportuojamoms ar eksportuoti parduodamoms prekėms, išskyrus pagal GATT 1994 XI straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas.

9.12 STRAIPSNIS

Prekių kilmės žymėjimas

Jei Čilė ES Šalies prekėms taiko privalomo prekių kilmės šalies žymėjimo reikalavimus, Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kad tokius reikalavimus atitinka į Čilę importuojamos prekės, pažymėtos nuoroda „Made in EU“ ar panašia žyma vietos kalba. Šis straipsnis nedaro poveikio bet kurios iš Šalių teisei nustatyti, kurių rūšių produktams kilmės šalies žymėjimo reikalavimai yra privalomi. Šiam straipsniui 10 skyrius netaikomas.

9.13 STRAIPSNIS

Importo licencijų išdavimo procedūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visos importo licencijų išdavimo procedūros, taikytinos Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, būtų taikomos nešališkai ir administruojamos sąžiningai, teisingai, nediskriminuojant ir skaidriai.
2. Šalis importo licencijų išdavimo procedūras kaip importo į jos teritoriją iš kitos Šalies teritorijos sąlygą nustato arba palieka galioti tik tuo atveju, jei pagrįstai neturi galimybių taikyti kitų administraciniam tikslui pasiekti tinkamų procedūrų.
3. Šalis nenustato arba nepalieka galioti jokių neautomatinių importo ar eksporto licencijų išdavimo procedūrų kaip importo į jos teritoriją iš kitos Šalies teritorijos sąlygos, išskyrus atvejus, kai to reikia su šia Susitarimo dalimi suderintai priemonei įgyvendinti. Tokią neautomatinio importo licencijų išdavimo procedūrą nustatanti Šalis kitai Šaliai aiškiai nurodo ta procedūra įgyvendinamą priemonę.
4. Kiekviena Šalis importo licencijų išdavimo procedūras nustato ir administruoja vadovaudamasi Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 1, 2 ir 3 straipsniais. Todėl tos sutarties 1, 2 ir 3 straipsniai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

5. Naujas importo licencijų išdavimo procedūras nustatanti arba esamas importo licencijų išdavimo procedūras keičianti Šalis ne vėliau kaip per 60 dienų nuo naujos importo licencijų išdavimo procedūros arba esamos licencijų išdavimo procedūros pakeitimo paskelbimo apie šią procedūrą arba pakeitimą praneša kitai Šaliai. Pranešime pateikiama informacija, nurodyta šio straipsnio 3 dalyje ir Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnio 2 dalyje. Laikoma, kad Šalis laikosi šios nuostatos, jei apie atitinkamą naują importo licencijų išdavimo procedūrą arba esamų importo licencijų išdavimo procedūrų pakeitimus praneša Importo licencijų išdavimo komitetui, įsteigtam pagal Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 4 straipsnį, įskaitant tos sutarties 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją.

6. Šalies prašymu kita Šalis nedelsdama pateikia visą susijusią informaciją, įskaitant informaciją, nurodytą Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnio 2 dalyje, dėl kiekvienos importo licencijų išdavimo procedūros, kurią ji ketina nustatyti, nustatė ar palieka galioti, arba dėl kiekvieno esamų importo licencijų išdavimo procedūrų pakeitimo.

9.14 STRAIPSNIS

Eksporto licencijų išdavimo procedūros

1. Kiekviena Šalis apie kiekvieną naują eksporto licencijų išdavimo procedūrą arba esamų eksporto licencijų išdavimo procedūrų pakeitimus paskelbia taip, kad valdžios institucijos, prekyautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti. Tokia informacija paskelbiama, kai įmanoma, likus ne mažiau kaip 30 dienų iki atitinkamos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip tos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo dieną.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skelbiant eksporto licencijų išdavimo procedūras būtų pateikta ši informacija:

- a) jos eksporto licencijų išdavimo procedūrų arba jos atliktų šių procedūrų pakeitimų tekstas;
- b) prekės, kurioms taikoma kiekviena eksporto licencijų išdavimo procedūra;
- c) dėl kiekvienos eksporto licencijų išdavimo procedūros – prašymo išduoti eksporto licenciją teikimo proceso aprašymas ir visi kriterijai, kuriuos pareiškėjas turi atitikti, kad galėtų pateikti prašymą išduoti eksporto licenciją, pavyzdžiui, veiklos licencijos turėjimas, investicijos sukūrimas ar išlaikymas arba tam tikra įsisteigimo forma veiklai Šalies teritorijoje vykdyti;
- d) vienas ar daugiau kontaktinių punktų, į kuriuos suinteresuotieji asmenys gali kreiptis norėdami gauti daugiau informacijos apie eksporto licencijų išdavimo sąlygas;
- e) administracinė institucija ar institucijos, kurioms reikia teikti prašymą ar kitus susijusius dokumentus;
- f) priemonės arba priemonių, kurioms įgyvendinti skirta eksporto licencijų išdavimo procedūra, aprašymas;
- g) laikotarpis, kuriuo galios kiekviena eksporto licencijų išdavimo procedūra, išskyrus atvejus, kai procedūra galios iki bus atšaukta ar iš dalies pakeista ir paskelbta iš naujo;

- h) jeigu Šalis eksporto licencijų išdavimo procedūrą ketina naudoti eksporto kvotai administruoti – visas kvotos kiekis ir, jei taikytina, vertė, taip pat kvotos naudojimo pradžios ir pabaigos datos, ir
- i) visos išlygos ar išimtys, kuriomis pakeičiamas reikalavimas gauti eksporto licenciją, informacija apie prašymo taikyti tas išlygas ar išimtis ar naudojimosi jomis tvarką ir jų suteikimo kriterijai.

3. Per 30 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos kiekviena Šalis kitai Šaliai praneša apie savo esamas eksporto licencijų išdavimo procedūras. Naujas eksporto licencijų išdavimo procedūras nustatanti arba esamas eksporto licencijų išdavimo procedūras keičianti Šalis ne vėliau kaip per 60 dienų nuo naujos eksporto licencijų išdavimo procedūros arba esamos eksporto licencijų išdavimo procedūros pakeitimo paskelbimo apie šią procedūrą arba pakeitimą praneša kitai Šaliai. Pranešime nurodomas šaltinis ar šaltiniai, kuriuose skelbiama pagal 2 dalį reikalaujama informacija, ir, kai tinkama, atitinkamų valdžios institucijų interneto svetainės ar svetainių adresai.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio straipsnio nuostata nereikalaujama, kad Šalis suteiktų eksporto licenciją, ir netrukdoma Šaliai vykdyti pareigų ar įsipareigojimų pagal Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas arba pagal daugiašalius neplatinimo režimus ir eksporto kontrolės susitarimus.

9.15 STRAIPSNIS

Muitinis įvertinimas

Kiekviena Šalis į jos teritoriją importuojamų kitos Šalies prekių muitinę vertę nustato remdamasi GATT 1994 VII straipsniu ir Muitinio įvertinimo sutartimi. Šiuo tikslu GATT 1994 VII straipsnis, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas, taip pat Muitinio įvertinimo sutarties 1–17 straipsniai, įskaitant jos aiškinamąsias pastabas, *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

9.16 STRAIPSNIS

Naudojimasis lengvatomis

1. Šios Susitarimo dalies veikimo stebėsenos ir naudojimosi lengvatomis rodiklių apskaičiavimo tikslais Šalys kasmet keičiasi importo, vykdyto laikotarpiu, kuris prasideda praėjus vieniems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo ir baigiasi po 10 metų nuo muitų tarifų panaikinimo visoms prekėms pagal 9 priede pateiktus sąrašus, statistiniais duomenimis. Jeigu Jungtinis komitetas nenusprendžia kitaip, šis laikotarpis savaime pratęsiamas penkerių metų laikotarpiui, o vėliau Jungtinis komitetas gali nuspręsti jį dar pratęsti.

2. Pagal 1 dalį keičiamasi turimais paskutiniųjų kalendorinių metų kitos Šalies prekių importo statistiniais duomenimis, įskaitant vertės ir, kai taikytina, kiekio duomenis, kurie pateikiami muitų tarifų eilutės lygmeniu ir suskirstomi pagal importuojamas prekes, kurioms pagal šią Susitarimo dalį taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, ir importuojamas prekes, kurioms toks režimas netaikomas.

9.17 STRAIPSNIS

Konkrečios priemonės, susijusios su lengvatinio režimo valdymu

1. Šalys, laikydamosi savo pareigų pagal 10 skyrių ir šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, bendradarbiauja, kad užkirstų kelią muitų teisės aktų, susijusių su pagal šį skyrių taikomu lengvatiniu režimu, pažeidimams, juos išaiškintų ir su jais kovotų.
2. Šalis, laikydamosi 3 dalyje nustatytos tvarkos, gali laikinai sustabdyti atitinkamo lengvatinio režimo taikymą atitinkamoms prekėms, jei ta Šalis, remdamasi objektyvia, įtikinama ir patikrinama informacija, padaro išvadą, kad kita Šalis padarė didelio masto sistemingus muitų teisės aktų pažeidimus, siekdama, kad pagal šį skyrių būtų taikomas lengvatinis režimas, ir nustato, kad:
 - a) kita Šalis, tikrindama prekių kilmės statusą ir atitiktį kitiems šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje reikalavimams, sistemingai nesiima veiksmų arba jų imasi netinkamai, kai nustato kilmės taisyklių pažeidimus arba kai reikia užkirsti jiems kelią;

- b) kita Šalis sistemingai atsisako kitos Šalies prašymu atlikti paskesnę kilmės įrodymo patikrinimą arba laiku pranešti jo rezultatus, arba nepagrįstai delsia atlikti tokį patikrinimą ar pranešti apie jį, arba
- c) kita Šalis sistemingai atsisako bendradarbiauti arba nepadedą vykdyti pareigų pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, kiek tai susiję su lengvatiniu režimu.
3. 2 dalyje nurodytą faktą nustačiusi Šalis nepagrįstai nedelsdama apie jį praneša Jungtiniam komitetui ir Jungtiniame komitete pradeda konsultacijas su kita Šalimi, kad būtų rastas abiem Šalims priimtinas sprendimas.

Jeigu Šalys dėl abipusiškai priimtino sprendimo nesusitaria per tris mėnesius nuo pranešimo, minėtą faktą nustačiusi Šalis gali nuspręsti laikinai sustabdyti lengvatinio režimo taikymą atitinkamoms prekėms. Apie laikinąjį sustabdymą nepagrįstai nedelsiant pranešama Jungtiniam komitetui.

Laikinasis sustabdymas taikomas tik tokį laikotarpį, kurio reikia atitinkamos Šalies finansiniams interesams apsaugoti, tačiau ne ilgiau kaip šešis mėnesius. Jei pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui neišnyksta pradinio sustabdymo taikymą lėmusios sąlygos, susijusi Šalis gali nuspręsti sustabdymą pratęsti. Dėl kiekvieno laikinojo sustabdymo periodiškai konsultuojamasi Jungtiniame komitete.

4. Kiekviena Šalis pagal savo vidaus procedūras skelbia importuotojams skirtus skelbimus apie visus pranešimus ir sprendimus dėl 3 dalyje nurodytų laikinųjų sustabdymų.

9.18 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis pakomitetas

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Prekybos prekėmis pakomitetas:

- a) stebi šio skyriaus ir 9 priedo įgyvendinimą ir administravimą;
- b) skatina Šalių tarpusavio prekybą prekėmis, be kita ko, konsultacijomis pagal 9.5 straipsnio 4 dalį dėl muitų tarifų režimo, pagal kurį prekės patenka į rinką, gerinimo ir atitinkamais atvejais kitais klausimais;
- c) suteikia galimybę svarstyti ir spręsti visus su šiuo skyriumi susijusius klausimus;
- d) nedelsdamas imasi veiksmų dėl Šalių tarpusavio prekybos prekėmis kliūčių, ypač susijusių su netarifinių priemonių taikymu, ir, jei tinkama, perduoda tokius klausimus svarstyti Jungtiniam komitetui;
- e) Šalims rekomenduoja bet kokią šio skyriaus pakeitimą ar papildymą;

- f) koordinuoja keitimąsi naudojami lengvatomis duomenimis ar bet kokia kita, jo sprendimu, reikalinga informacija apie Šalių tarpusavio prekybą prekėmis;
- g) peržiūri bet kokius būsimus Suderintos sistemos pakeitimus siekdamas užtikrinti, kad nepasikeistų kiekvienos Šalies pareigos pagal šią Susitarimo dalį, taip pat konsultuodamasis siekia išspręsti bet kokią susijusį konfliktą;
- h) vykdo 15.17 straipsnyje nustatytas funkcijas.

10 SKYRIUS

PREKIŲ KILMĖS TAISYKLĖS IR PREKIŲ KILMĖS PROCEDŪROS

A SKIRSNIS

PREKIŲ KILMĖS TAISYKLĖS

10.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 10-A–10-E prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) klasifikavimas – produkto arba medžiagos priskyrimas tam tikram Suderintos sistemos skirsniai, pozicijai ar subpozicijai;
- b) siunta – produktai, vieno eksportuotojo vienu metu siunčiami vienam gavėjui, arba produktai, siunčiami su vienu transporto dokumentu, su kuriuo jie vežami nuo eksportuotojo iki gavėjo, arba, jei tokio dokumento nėra, su viena sąskaita faktūra;
- c) muitinė:
 - i) Čilėje – Nacionalinė muitinės administracija ir

- ii) ES Šalyje – už muitinės klausimus atsakingos Europos Komisijos tarnybos ir muitinės administracijos bei visos kitos institucijos, Europos Sąjungos valstybėse narėse atsakingos už muitų teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą;
- d) eksportuotojas – Šalyje įsikūręs asmuo, pagal tos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus nustatytus reikalavimus eksportuojantis arba gaminantis kilmės statusą turintį produktą ir surašantis pareiškimą apie prekių kilmę;
- e) tapatūs produktai – produktai, kurie visais atžvilgiais atitinka produkto aprašyme aprašytus produktus; komerciniame dokumente, naudojamame pareiškimui apie prekių kilmę surašyti kelioms siuntoms, produkto aprašymas turi būti pakankamai tikslus, kad būtų galima aiškiai identifikuoti tą produktą, taip pat tapačius produktus, kurie vėliau bus importuojami remiantis tuo pareiškimu;
- f) importuotojas – asmuo, importuojantis kilmės statusą turintį produktą ir prašantis tam produktui taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą;
- g) medžiaga – medžiaga, naudojama produktui gaminti, įskaitant sudedamąsias dalis, žaliavas, komponentus ar dalis;
- h) produktas – gamybos rezultatas, net jei jis skirtas naudoti kaip medžiaga kitam produktui gaminti, ir
- i) gamyba – visų rūšių apdorojimas ar perdirbimas, įskaitant surinkimą.

10.2 STRAIPSNIS

Bendrieji reikalavimai

1. Lengvatinių muitų tarifų režimą kitos Šalies kilmės statusą turinčiai prekei pagal šią Susitarimo dalį taikanti Šalis šiuos produktus laiko kitos Šalies kilmės statusą turinčiais produktais, jeigu jie atitinka visus kitus šiame skyriuje nustatytus taikytinus reikalavimus:
 - a) tik toje Šalyje gautus produktus, kaip nustatyta 10.4 straipsnyje;
 - b) produktus, pagamintus vien tik iš tos Šalies kilmės medžiagų, ir
 - c) toje Šalyje pagamintus produktus, kurių sudėtyje yra kilmės statuso neturinčių medžiagų, jeigu jie atitinka 10-B priede nustatytus reikalavimus.
2. Jeigu produktas pagal 1 dalį įgijo kilmės statusą, jam pagaminti naudotos kilmės statuso neturinčios medžiagos nelaikomos neturinčiomis kilmės statuso, kai tas produktas kaip medžiaga panaudojamas kitam produktui.
3. Kilmės statuso įgijimo sąlygų Šalies teritorijoje laikomasi nepertraukiamai.

10.3 STRAIPSNIS

Kilmės kumuliacija

1. Vienos Šalies kilmės produktas laikomas kitos Šalies kilmės produktu, jeigu jis naudojamas kaip medžiaga kitam produktui toje kitoje Šalyje gaminti, su sąlyga, kad apdorojimo ir perdirbimo operacijų mastas yra didesnis nei viena ar daugiau 10.6 straipsnyje nurodytų operacijų.
2. Medžiagos, priskiriamos Suderintos sistemos 3 skirsniai, kurių kilmės šalys yra 4 dalies b punkte nurodytos šalys, ir naudojamos konservuotiems tunų produktams, priskiriamiems Suderintos sistemos 1604.14 subpozicijai, gaminti, gali būti laikomos Šalies kilmės, jei tenkinamos 3 dalies a–e punktų sąlygos ir jei ta Šalis išsiunčia 10.31 straipsnyje nurodytam pakomitečiui nagrinėti pranešimą.
3. Remdamasis pakomitečio rekomendacija, Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kad tam tikros šio straipsnio 4 dalyje nurodytų trečiųjų šalių¹ kilmės medžiagos gali būti laikomos Šalies kilmės medžiagomis, jei jos naudojamos produktui toje Šalyje gaminti, jeigu:
 - a) kiekviena Šalis yra sudariusi galiojantį prekybos susitarimą, kuriuo, kaip numatyta GATT 1994 XXIV straipsnyje, kartu su ta trečiąja šalimi sukuriama laisvosios prekybos erdvė;

¹ Patikslinama, kad terminas „trečioji šalis“ yra apibrėžtas 8.3 straipsnio aa punkte.

- b) šioje dalyje nurodytų medžiagų kilmė nustatoma vadovaujantis prekių kilmės taisyklėmis, taikytinomis pagal:
- i) ES Šalies prekybos susitarimą, kuriuo sukuriama laisvosios prekybos erdvė su ta trečiąja šalimi, jei atitinkama medžiaga naudojama produktui gaminti Čilėje, ir
 - ii) Čilės prekybos susitarimą, kuriuo sukuriama laisvosios prekybos erdvė su ta trečiąja šalimi, jei atitinkama medžiaga naudojama produktui gaminti ES Šalyje;
- c) Šalis su trečiąja šalimi yra sudariusi galiojantį susitarimą dėl tinkamo administracinio bendradarbiavimo, kuriuo užtikrinamas visapusiškas šio skyriaus, įskaitant nuostatas dėl medžiagų kilmę patvirtinančių tinkamų dokumentų naudojimo, įgyvendinimas, ir Šalis apie šį susitarimą informavo kitą Šalį;
- d) medžiagų gamybos ar perdirbimo toje Šalyje mastas yra didesnis nei viena ar daugiau 10.6 straipsnyje nurodytų operacijų ir
- e) Šalys susitaria dėl bet kokių kitų taikytinų sąlygų.
4. 3 dalyje nurodytos trečiosios šalys yra:
- a) Centrinės Amerikos šalys – Kosta Rika, Salvadoras, Gvatemala, Hondūras, Nikaragva bei Panama ir
 - b) Andų šalys – Kolumbija, Ekvadoras ir Peru.

10.4 STRAIPSNIS

Tik Šalyje gauti produktai

1. Tik Šalyje gautais produktais laikomi:
 - a) joje išauginti arba surinkti augalai ir augaliniai produktai;
 - b) joje atsivesti ir užauginti gyvi gyvūnai;
 - c) produktai, gauti iš joje užaugintų gyvų gyvūnų;
 - d) Šalyje, bet ne už jos teritorinės jūros išorinių ribų, sumedžioti, sugauti spąstais, sužvejoti, surinkti ar sugauti produktai;
 - e) produktai, gauti iš paskerstų gyvūnų, kurie atsivesti ir užauginti joje;
 - f) joje gauti akvakultūros produktai, jei vandens organizmai, įskaitant žuvis, moliuskus, vėžiagyvius, kitus vandens bestuburius ir vandens augalus, joje veisiami ar auginami iš sėklos, t. y. ikrelių, ikrų, lervų, mailiaus ar žuvų jauniklių, kišantis į dauginimosi arba augimo procesus, kad padidėtų produkcija, t. y. reguliariai prileidžiant organizmų į vandenį, maitinant ar saugant nuo plėšrūnų;

- g) joje išgauti ar surinkti mineralai ar kitos a–f punktuose nepaminėtos gamtinės medžiagos;
- h) jūrų žvejybos ir kiti produktai, išgauti iš jūros tos Šalies laivu už teritorinės jūros ribų;
- i) produktai, pagaminti tos Šalies žvejybos produktų perdirbimo laive tik iš h punkte nurodytų produktų;
- j) produktai, Šalies ar Šalies asmens išgauti iš jūros dugno ar podugnio už teritorinės jūros ribų, jeigu jie turi teises eksploatuoti tą dugną ar podugnį;
- k) atliekos arba laužas, gauti iš joje vykdomos gamybos arba iš joje surinktų panaudotų produktų, jei tie produktai yra tinkami tik žaliavoms atgauti, ir
- l) produktai, joje pagaminti tik iš tų a–k punktuose nurodytų produktų.

2. 1 dalies h ir i punktuose vartojami terminai „Šalies laivas“ ir „Šalies žvejybos produktų perdirbimo laivas“ reiškia atitinkamai laivą ir žvejybos produktų perdirbimo laivą, kuris:

- a) yra registruotas valstybėje narėje arba Čilėje;
- b) plaukioja su valstybės narės arba Čilės vėliava ir

- c) atitinka vieną iš šių sąlygų:
- i) ne mažiau kaip 50 proc. laivo nuosavybės teise priklauso valstybės narės arba Čilės fiziniams asmenims arba
 - ii) jis nuosavybės teise priklauso juridiniam asmeniui, kurio:
 - A) pagrindinė buveinė ir pagrindinė verslo vieta yra valstybėje narėje arba Čilėje ir
 - B) ne mažiau kaip 50 proc. nuosavybės teise priklauso vienos iš tų Šalių asmenims.

10.5 STRAIPSNIS

Leidžiamieji nuokrypiai

1. Jeigu produktui gaminti panaudota kilmės statuso neturinti medžiaga neatitinka 10-B priede nustatytų reikalavimų, tas produktas laikomas Šalies kilmės produktu, jeigu:
- a) visų produktų¹, išskyrus produktus, priskiriamus Suderintos sistemos 50–63 skirsniams, atveju kilmės statuso neturinčių medžiagų bendra vertė sudaro ne daugiau kaip 10 proc. produkto gamintojo kainos (*ex-works* kainos);

¹ Suderintos sistemos 1–24 skirsniai pagal 10-A priedo 9 pastabą.

b) produktų, priskiriamų Suderintos sistemos 50–63 skirsniams, atveju taikomi 10-A priedo 6–8 pastabose nurodyti leidžiamieji nuokrypiai.

2. 1 dalis netaikoma, jeigu produktui gaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų vertė arba masė viršija kurį nors iš kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausios vertės arba masės procentinių dydžių, nustatytų 10-B priede nustatytuose reikalavimuose.

3. 1 dalis netaikoma tik Šalyje gautiems produktams, kaip tai suprantama 10.4 straipsnyje. Jeigu 10-B priede reikalaujama, kad produktui gaminti naudotos medžiagos būtų gautos tik Šalyje, taikomos 1 ir 2 dalys.

10.6 STRAIPSNIS

Nepakankamas apdorojimas ar perdirbimas

1. Nepaisant 10.2 straipsnio 1 dalies c punkto, produktas nelaikomas Šalies kilmės produktu, jeigu su kilmės statuso neturinčiomis medžiagomis toje Šalyje atliekama tik viena ar daugiau šių operacijų:

a) operacijos gerai produktų būklei išlaikyti, kaip antai džiovinimas, užšaldymas, laikymas sūryme ar kitos panašios operacijos, jei jų vienintelis tikslas yra užtikrinti, kad produktas išliktų geros būklės jį vežant ir saugant;

- b) pakuočių išardymas ir surinkimas;
- c) plovimas, valymas, dulkių, oksido, alyvos, dažų ar kitokių dangų nuvalymas;
- d) tekstilės ir tekstilės dirbinių lyginimas arba presavimas;
- e) paprastos dažymo ir poliravimo operacijos;
- f) ryžių lukštenimas ir dalinis ar visiškas balinimas, grūdų ir ryžių poliravimas ir glazūravimas;
- g) cukraus dažymo ar aromatizavimo arba cukraus gabalėlių formavimo operacijos, dalinis arba visiškas kieto pavidalo cukraus kristalų malimas;
- h) vaisių, riešutų ir daržovių lupimas, kauliukų išėmimas ir lukštenimas;
- i) galandimas, paprastas šlifavimas arba paprastas pjaustymas;
- j) sijojimas, perrinkimas, sisteminimas, klasifikavimas, rūšiavimas arba derinimas;
- k) paprastas išpilstymas į butelius, skardines, flakonus, dėjimas į maišus, dėklus, dėžes, kortelių ar lentelių tvirtinimas ir visos kitos paprasto pakavimo operacijos;
- l) ženklų, etikečių, logotipų ir kitų panašių skiriamųjų ženklų tvirtinimas ar spausdinimas ant produktų ar jų pakuočių;

- m) paprastas vienos ar kelių rūšių produktų sumaišymas, įskaitant cukraus sumaišymą su bet kokia medžiaga;
- n) paprastas gaminio surinkimas iš dalių sudarant užbaigtą gaminį arba produktų išardymas į dalis;
- o) paprastas vandens pridėjimas arba produktų praskiedimas, dehidratacija ar denatūracija arba
- p) gyvūnų skerdimas.

2. 1 dalies tikslais operacija laikoma paprasta, kai jai atlikti nebūtina turėti jokių įgūdžių, mechanizmų, aparatų ar įrankių, pagamintų ar įrengtų specialiai tai operacijai atlikti.

10.7 STRAIPSNIS

Kvalifikacinis vienetas

1. Šio skyriaus tikslais kvalifikaciniu vienetu laikomas produktas, kuris, klasifikuojant pagal Suderintą sistemą, laikomas baziniu vienetu.

2. Jei siuntą sudaro tam tikras skaičius tapačių produktų, priskiriamų tai pačiai Suderintos sistemos pozicijai, šis skyrius taikomas atskirai kiekvienam produktui.

10.8 STRAIPSNIS

Reikmenys, atsarginės dalys ir įrankiai

1. Kartu su įranga, mechanizmu, aparatu ar transporto priemone siunčiami reikmenys, atsarginės dalys ir įrankiai, kurie yra įprastinės įrangos dalis ir yra įskaičiuoti į jos kainą arba kuriems nėra surašyta atskira sąskaita faktūra, laikomi neatskiriama nuo tos įrangos, mechanizmo, aparato ar transporto priemonės.
2. Nustatant, ar produktas turi kilmės statusą, neatsižvelgiama į 1 dalyje nurodytus reikmenis, atsargines dalis ir įrankius, išskyrus atvejus, kai reikia apskaičiuoti kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausią vertę, jei produktui taikomas 10-B priede nustatytas kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausios vertės reikalavimas.

10.9 STRAIPSNIS

Rinkiniai

Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 3 taisyklėje apibrėžti rinkiniai laikomi turinčiais Šalies kilmės statusą, jei visos jų sudedamosios dalys yra kilmės statusą turintys produktai. Jei rinkinį sudaro kilmės statusą turintys ir kilmės statuso neturintys produktai, pats rinkinys laikomas turinčiu Šalies kilmės statusą, jeigu kilmės statuso neturinčių produktų vertė neviršija 15 proc. rinkinio gamintojo kainos (*ex-works* kainos).

10.10 STRAIPSNIS

Neutralūs elementai

Siekiant nustatyti, ar produktas laikytinas turinčiu Šalies kilmės statusą, nebūtina nustatyti šių jam gaminti potencialiai naudotų elementų kilmės:

- a) kuro, elektros energijos, katalizatorių ir tirpiklių;
- b) produktams išbandyti ar apžiūrėti naudotos įrangos, įtaisų bei reikmenų;

- c) mašinų, įrankių, matricų ir liejimo formų;
- d) įrangos ir pastatų techninei priežiūrai naudojamų atsarginių dalių ir medžiagų;
- e) tepalų, alyvų, surišiklių ir kitų gamybai arba įrenginiams ir statiniams eksploatuoti naudojamų medžiagų;
- f) pirštinių, akinių, avalynės, drabužių, saugos įrangos ir reikmenų;
- g) bet kurių kitų medžiagų, kurios neįeina į produkto sudėtį, tačiau dėl kurių galima įrodyti, kad jų naudojimas yra produkto gamybos proceso dalis.

10.11 STRAIPSNIS

Pakuotės, pakavimo medžiagos ir talpyklos

1. Jeigu pagal Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 5 taisyklę produkto mažmeninei prekybai skirtos pakavimo medžiagos ir talpyklos yra klasifikuojamos kartu su produktu, nustatant, ar produktas turi kilmės statusą, į tas pakavimo medžiagas ir talpyklas neatsižvelgiama, išskyrus atvejus, kai reikia apskaičiuoti didžiausią kilmės statuso neturinčių medžiagų vertę, jei produktui taikomas didžiausios kilmės statuso neturinčių medžiagų vertės reikalavimas pagal 10-B priedą.

2. Nustatant, ar produktas yra Šalies kilmės, neatsižvelgiama į pakavimo medžiagas ir talpyklas, naudojamas produktui apsaugoti jį transportuojant.

10.12 STRAIPSNIS

Pakeičiamų medžiagų apskaitos atskyrimas

1. Kilmės statusą turinčios ir kilmės statuso neturinčios pakeičiamos medžiagos saugojimo metu fiziškai atskiriamos, kad būtų atitinkamai išlaikytas jų kaip kilmės statusą turinčių ar jo neturinčių medžiagų statusas. Saugojimo metu fiziškai neatskirtos medžiagos gali būti naudojamos produktui gaminti, jeigu taikomas apskaitos atskyrimo metodas.
2. 1 dalyje nurodytas apskaitos atskyrimo metodas taikomas laikantis atsargų tvarkymo metodo, nustatyto pagal Šalies naudojamus bendruosius apskaitos principus. Apskaitos atskyrimo metodu užtikrinama, kad produktų, kurie galėtų būti laikomi turinčiais Šalies kilmės statusą, kiekis bet kuriuo metu nebūtų didesnis už atitinkamą kiekį, kuris būtų gautas fiziškai atskyrus atsargas saugojimo metu.
3. 1 dalies tikslais „pakeičiamos medžiagos“ reiškia tos pačios rūšies, prekinės kokybės ir tų pačių techninių ir fizinių charakteristikų medžiagas, kurių, kai jos panaudojamos galutiniam produktui, negalima atskirti viena nuo kitos.

10.13 STRAIPSNIS

Gražinami produktai

Jei Šalies kilmės produktas, eksportuotas iš tos Šalies į trečiąją šalį, yra gražinamas į tą Šalį, jis laikomas neturinčiu kilmės statuso, jeigu tos Šalies muitinei nepateikiama jai priimtinių įrodymų, kad:

- a) gražinamas produktas ir eksportuotas produktas yra tas pats produktas ir
- b) su gražinamu produktu nebuvo atlikta jokia kita operacija, išskyrus tas, kurios buvo būtinos gerai jo būklei išlaikyti, kol jis buvo laikomas trečiojoje šalyje arba kol buvo eksportuojamas.

10.14 STRAIPSNIS

Nekeitimas

1. Kilmės statusą turintis ir vidaus vartojimui importuojančioje Šalyje deklaruotas produktas jį eksportavus ir prieš jį deklaruojant vidaus vartojimui negali būti kaip nors pakeičiamas ir su juo negali būti atliekamos kitos operacijos, išskyrus tas, kurios yra būtinos gerai jo būklei išlaikyti arba ženklams, etiketėms, plomboms ar kitiems dokumentams, kuriais užtikrinamas konkrečių importuojančios Šalies vidaus reikalavimų laikymasis, pridėti ar pritvirtinti.

2. Produktą galima saugoti ar eksponuoti trečiojoje šalyje, jeigu toje trečiojoje šalyje jis lieka muitinės prižiūrimas.
3. Nedarant poveikio B skirsniai, siuntos gali būti skaidomos trečiosios šalies teritorijoje, jeigu jas skaido eksportuotojas arba tai daroma jo atsakomybe ir jeigu trečiojoje šalyje jos lieka muitinės prižiūrimos.
4. Suabejojusi, ar laikomasi 1–3 dalyse nustatytų sąlygų, importuojančios Šalies muitinė gali prašyti importuotojo pateikti įrodymus, kad tų sąlygų laikomasi. Tokie įrodymai gali būti pateikiami bet kokiomis priemonėmis, įskaitant sutartinius transporto dokumentus, pavyzdžiui, konosamentus, arba faktinius ar konkrečius įrodymus, pagrįstus pakuočių ženklinimu ar numeracija, arba su pačiu produktu susijusius įrodymus.

10.15 STRAIPSNIS

Parodos

1. Kilmės statusą turintiems produktams, nusiųstiems į parodą trečiojoje šalyje ir po parodos parduotiems importuoti į Šalį, importuojant taikomos lengvatos pagal šią Susitarimo dalį, jei pateikiama muitinei priimtinių įrodymų, kad:
 - a) eksportuotojas tuos produktus išsiuntė iš Šalies į trečiąją šalį, kurioje vyko paroda, ir ten juos eksponavo;

- b) tas eksportuotojas produktus pardavė ar kitaip perleido asmeniui Šalyje;
- c) produktai buvo išsiųsti vykstant parodai ar netrukus po jos tokios pat būklės kaip ir atsiųsti į parodą ir
- d) nuo tada, kai produktai nusiųsti į parodą, jie nenaudoti jokioms reikmėms, tik eksponuoti parodoje.

2. Pareiškimas apie prekių kilmę surašomas pagal B skirsnio nuostatas ir pateikiamas muitinei pagal importuojančios Šalies muitinės procedūras. Jame nurodomas parodos pavadinimas ir adresas.

3. 1 dalis taikoma bet kuriai prekybos, pramonės, žemės ūkio ar amatų parodai, mugei ar panašiam viešam demonstravimui, kurie nėra organizuojami parduotuvėse ar verslo patalpose siekiant asmeninių tikslų norint parduoti užsieninius produktus ir kurių metu produktai lieka muitinės prižiūrimi.

4. Importuojančios Šalies muitinė gali reikalauti pateikti įrodymų, kad šalyje, kurioje vyko paroda, atitinkami produktai visą laiką buvo muitinės prižiūrimi, taip pat papildomų dokumentinių įrodymų dėl tų produktų eksponavimo sąlygų.

B SKIRSNIS

PREKIŲ KILMĖS PROCEDŪROS

10.16 STRAIPSNIS

Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą

1. Importuojanti Šalis kitos Šalies kilmės produktui, kaip tai suprantama šiame skyriuje, lengvatinį muitų tarifų režimą taiko remdamasi importuotojo prašymu taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą. Importuotojas atsako už prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą teisingumą ir atitiktį šiame skyriuje nustatytiems reikalavimams.
2. Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas vienu iš šių elementų:
 - a) eksportuotojo pagal 10.17 straipsnį surašytu pareiškimu apie prekių kilmę;
 - b) importuotojo žiniomis, laikantis 10.19 straipsnyje nustatytų sąlygų.
3. Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą ir 2 dalyje nurodyti šį prašymą pagrindžiantys elementai pagal importuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus įtraukiami į muitinės deklaraciją.

4. Importuotojas, prašymą taikyti lengvatinį režimą grindžiantis pareiškimu apie prekių kilmę pagal 2 dalies a punktą, saugo tą pareiškimą ir paprašytas jį pateikia importuojančios Šalies muitinei.

10.17 STRAIPSNIS

Pareiškimas apie prekių kilmę

1. Produkto eksportuotojas pareiškimą apie prekių kilmę surašo remdamasis produkto kilmės statusą įrodančia informacija, įskaitant, jei taikytina, informaciją, įrodančią produktui gaminti panaudotų medžiagų kilmės statusą.
2. Eksportuotojas atsako už surašyto pareiškimo apie prekių kilmę ir pagal 1 dalį pateiktos informacijos teisingumą. Jeigu eksportuotojas turi pagrindo manyti, kad pareiškime apie prekių kilmę pateikiama neteisinga informacija arba jis grindžiamas neteisinga informacija, eksportuotojas nedelsdamas praneša importuotojui apie visus pasikeitimus, turinčius įtakos produkto kilmės statusui. Tokiu atveju importuotojas pataiso importo deklaraciją ir sumoka visus mokėtinus muitus.
3. Pasirinkęs vieną iš 3-C priede pateikto teksto kalbinių versijų eksportuotojas pareiškimą apie prekių kilmę surašo sąskaitoje faktūroje arba kitame komerciniame dokumente, kuriame kilmės statusą turintis produktas yra pakankamai išsamiai apibūdintas, kad jį būtų galima identifikuoti Suderintos sistemos nomenklatūroje. Importuojanti Šalis nereikalauja, kad importuotojas pateiktų pareiškimo apie prekių kilmę vertimą.

4. Pareiškimas apie prekių kilmę galioja vienus metus nuo jo surašymo dienos.
5. Pareiškimas apie prekių kilmę gali būti skirtas:
- a) vienai vieno ar kelių į Šalį importuojamų produktų siuntai arba
 - b) kelioms tapačių produktų siuntoms, į Šalį įvežamoms per pareiškime apie prekių kilmę nurodytą ne ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį.
6. Jei importuotojas prašo ir laikomasi visų importuojančios Šalies nustatytų reikalavimų, importuojanti Šalis leidžia, kad dalimis importuojant nesurinktus arba išardytus produktus, kaip tai suprantama Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 2 taisyklės a punkte, priskiriamus Suderintos sistemos XV–XXI skyriams, būtų naudojamas vienas pareiškimas apie prekių kilmę.

10.18 STRAIPSNIS

Nedideli neatitikimai ir nedidelės klaidos

Importuojančios Šalies muitinė neatsisako priimti prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą dėl to, kad esama nedidelių neatitikimų tarp pareiškimo apie prekių kilmę ir muitinės įstaigai pateiktų dokumentų arba nedidelių klaidų pareiškime apie prekių kilmę.

10.19 STRAIPSNIS

Importuotojo žinios

1. Importuojanti Šalis savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali nustatyti sąlygas, kuriomis importuotojai prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą gali pagrįsti importuotojo žiniomis.
2. Nepaisant 1 dalies, importuotojo žinios, kad produktas turi kilmės statusą, turi būti pagrįstos informacija, įrodančia, kad produktas iš tikrųjų gali būti laikomas turinčiu kilmės statusą ir atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus.

10.20 STRAIPSNIS

Dokumentų tvarkymo reikalavimai

1. Importuotojas, prašantis į Šalį importuojamam produktui taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą:
 - a) jei prašymas taikyti lengvatinį režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę, eksportuotojo surašytą pareiškimą apie prekių kilmę saugo ne trumpiau kaip trejus metus nuo prašymo produktui taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos ir

- b) jei prašymas taikyti lengvatinį režimą grindžiamas importuotojo žiniomis, informacija, įrodančia, kad produktas atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus, saugo ne trumpiau kaip trejus metus nuo prašymo taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos.
2. Pareiškimą apie prekių kilmę surašęs eksportuotojas ne trumpiau kaip ketverius metus nuo to pareiškimo apie prekių kilmę surašymo saugo jo ir visų kitų dokumentų, įrodančių, kad produktas atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus, kopijas.
3. Pagal šį straipsnį saugotini įrašai gali būti laikomi elektronine forma atitinkamai pagal importuojančios arba eksportuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

10.21 STRAIPSNIS

Reikalavimų dėl pareiškimų apie prekių kilmę išimtys

1. Privačių asmenų siuntose kitiems privatiems asmenims siunčiami arba keliautojų asmeninio bagažo dalimi esantys produktai yra priimami kaip kilmės statusą turintys produktai nereikalaujant pateikti pareiškimo apie prekių kilmę, jeigu tokie produktai nėra importuojami prekybos tikslais, dėl jų pateikiamas pareiškimas, kad jie atitinka šio skyriaus reikalavimus, ir nėra pagrindo abejoti tokio pareiškimo teisingumu.

2. Nereguliarus vien asmeninems gavėjų ar keliautojų arba jų šeimų reikmėms skirtų produktų importas nelaikomas importu prekybos tikslais, jei iš prekių pobūdžio ir kiekio matyti, kad nesiekama komercinių tikslų, su sąlyga, kad tai nėra importas, dėl kurio galima pagrįstai manyti, kad produktai atskirai importuojami siekiant išvengti reikalavimo pateikti pareiškimą apie prekių kilmę.

3. Bendra 1 dalyje nurodytų produktų vertė negali viršyti 500 EUR ar lygiavertės sumos Šalies valiuta siuntų atveju, o keliautojų asmeninio bagažo dalimi esančių produktų atveju – 1 200 EUR ar lygiavertės sumos Šalies valiuta.

10.22 STRAIPSNIS

Tikrinimas

1. Importuojančios Šalies muitinė gali atlikti rizikos vertinimo metodais grindžiamą patikrinimą, be kita ko, atsitiktinės atrankos būdu, kad įsitikintų, jog produktas turi kilmės statusą arba tenkinami kiti šio skyriaus reikalavimai. Tokio tikrinimo tikslais importuojančios Šalies muitinė gali importuotojui, pagal 10.16 straipsnį pateikusiam prašymą taikyti lengvatinį režimą, nusiųsti prašymą pateikti informaciją.

2. Importuojančios Šalies muitinė, siunčianti prašymą pagal 1 dalį, negali prašyti pateikti daugiau su produkto kilme susijusios informacijos, nei ši informacija:

- a) pareiškimo apie prekių kilmę, jei prašymas taikyti lengvatinį režimą pateiktas remiantis pareiškimu apie prekių kilmę, ir
- b) informacijos, susijusios su atitiktimi kilmės kriterijams:
 - i) jei kilmės kriterijus yra „gautas tik Šalyje“, – informacijos apie taikytiną kategoriją (kaip antai nuėmimas, iškasimas, sužvejojimas) ir gamybos vietą;
 - ii) jei kilmės kriterijus grindžiamas tarifinio klasifikavimo pasikeitimu, – visų kilmės statuso neturinčių medžiagų sąrašo, įskaitant jų tarifinį klasifikavimą (2, 4 arba 6 skaitmenų formatu, priklausomai nuo kilmės kriterijų);
 - iii) jei kilmės kriterijus grindžiamas vertės metodu, – informacijos apie galutinio produkto vertę ir visų tam produktui pagaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų vertę;
 - iv) jei kilmės kriterijus grindžiamas mase, – informacijos apie galutinio produkto masę, taip pat visų atitinkamų galutiniam produktui pagaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų masę, ir
 - v) jei kilmės kriterijus grindžiamas specifiniu gamybos procesu, – to specifinio proceso aprašymo.

3. Teikdamas prašomą informaciją importuotojas gali kartu pateikti kitą informaciją, kurią laiko aktualia tikrinimui.
4. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas eksportuotojo pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą pateiktu pareiškimu apie prekių kilmę, importuotojas pateikia tą pareiškimą apie prekių kilmę, tačiau gali importuojančios Šalies muitinei atsakyti negalintis pateikti šio straipsnio 2 dalies b punkte nurodytos informacijos.
5. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas 10.16 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytomis importuotojo žiniomis, tikrinimą atliekanti importuojančios Šalies muitinė, paprašiusi informacijos pagal šio straipsnio 1 dalį, gali išsiųsti importuotojui papildomą prašymą pateikti informaciją, jei ta muitinė mano, kad produkto kilmės statusui ar tam, ar įvykdyti kiti šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, patikrinti reikia papildomos informacijos. Jei tinkama, importuojančios Šalies muitinė gali prašyti importuotojo pateikti konkrečius dokumentus ir informaciją.
6. Jei importuojančios Šalies muitinė, laukdama tikrinimo rezultatų, nusprendžia sustabdyti lengvatinio muitų tarifų režimo taikymą atitinkamiems produktams, ji importuotojui gali pasiūlyti išleisti produktus. Kaip tokio išleidimo sąlygą importuojanti Šalis gali nustatyti reikalavimą pateikti garantiją arba taikyti kitą tinkamą atsargumo priemonę. Lengvatinio muitų tarifų režimo taikymo sustabdymas nutraukiamas kuo greičiau, kai importuojančios Šalies muitinė įsitikina, kad atitinkami produktai turi kilmės statusą ar kad įvykdyti kiti šio skyriaus reikalavimai.

10.23 STRAIPSNIS

Administracinis bendradarbiavimas

1. Siekdamas užtikrinti tinkamą šio skyriaus taikymą, Šalys bendradarbiauja per savo atitinkamas muitines, kad patikrintų produkto kilmės statusą arba tai, ar laikomasi kitų šiame skyriuje nustatytų reikalavimų.
2. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą, tikrinimą atliekanti importuojančios Šalies muitinė, paprašiusi importuotojo informacijos pagal 10.22 straipsnio 1 dalį, per dvejus metus nuo prašymo taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos eksportuojančios Šalies muitinei gali nusiųsti prašymą pateikti informaciją, jei importuojančios Šalies muitinė mano, kad produkto kilmės statusui arba tam, ar įvykdyti kiti šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, patikrinti reikia papildomos informacijos. Jei tinkama, importuojančios Šalies muitinė gali prašyti eksportuojančios Šalies muitinės pateikti konkrečius dokumentus ir informaciją.
3. Kartu su 2 dalyje nurodytu prašymu importuojančios Šalies muitinė pateikia šią informaciją:
 - a) pareiškimą apie prekių kilmę arba jo kopiją;

- b) prašymą teikiančios muitinės identifikacinius duomenis;
- c) tikrintino eksportuotojo vardą ir pavardę (pavadinimą);
- d) informaciją apie tikrintiną dalyką ir tikrinimo apimtį ir
- e) jei taikytina, susijusius dokumentus.

4. Atlikdama tikrinimą eksportuojančios Šalies muitinė gali, laikydamasi tos Šalies įstatymų ir kitų teisės aktų, prašyti eksportuotojo pateikti dokumentus ir įrodymus arba apsilankyti eksportuotojo patalpose, kad patikrintų dokumentus ir apžiūrėtų produktui gaminti naudojamus įrenginius.

5. Eksportuojančios Šalies muitinė, gavusi 2 dalyje nurodytą prašymą, importuojančios Šalies muitinei pateikia šią informaciją:

- a) prašomus dokumentus, jei yra;
- b) nuomonę dėl produkto kilmės statuso;
- c) tikrinamo produkto aprašymą ir tarifinį klasifikavimą, susijusį su kilmės taisyklių taikymu;

- d) gamybos proceso aprašymą ir paaiškinimą produkto kilmės statusui pagrįsti;
- e) informaciją apie tai, kaip buvo atliktas produkto kilmės statuso patikrinimas pagal 4 dalį, ir
- f) patvirtinamuosius dokumentus, jei tinkama.

6. Eksportuojančios Šalies muitinė 5 dalies a arba f punkte nurodytos informacijos importuojančios Šalies muitinei neperduoda be eksportuotojo sutikimo.

7. Pageidautina, kad Šalių muitinės visa prašoma informacija, įskaitant visus patvirtinamuosius dokumentus ir visą kitą su tikrinimu susijusią informaciją, keistųsi elektroniniu būdu.

8. Šalys per pagal šią Susitarimo dalį paskirtus koordinatorius pateikia viena kitai savo atitinkamų muitinių kontaktinius duomenis, o jiems pasikeitus, – per 30 dienų pateikia naujus duomenis.

10.24 STRAIPSNIS

Savitarpio pagalba kovos su sukčiavimu srityje

Įtarus, kad pažeidžiamas šis skyrius, Šalys teikia viena kitai savitarpio pagalbą pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

10.25 STRAIPSNIS

Atsisakymas patenkinti prašymus taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą

1. Su sąlyga, kad bus laikomasi 3–5 dalyse nustatytų reikalavimų, importuojančios Šalies muitinė gali atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, jeigu:
 - a) per tris mėnesius nuo prašymo pateikti informaciją pagal 10.22 straipsnio 1 dalį pateikimo:
 - i) importuotojas nepateikia atsakymo;
 - ii) jei prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą, pareiškimas apie prekių kilmę nebuvo pateiktas arba

- iii) jei prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas importuotojo žiniomis pagal 10.16 straipsnio 2 dalies b punktą, importuotojo pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti;
- b) per tris mėnesius nuo prašymo pateikti papildomą informaciją pagal 10.22 straipsnio 5 dalį pateikimo:
- i) importuotojas nepateikia atsakymo arba
 - ii) importuotojo pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti;
- c) per 10 mėnesių nuo prašymo pateikti informaciją pagal 10.23 straipsnio 2 dalį pateikimo:
- i) eksportuojančios Šalies muitinė nepateikia atsakymo arba
 - ii) eksportuojančios Šalies muitinės pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti.

2. Importuojančios Šalies muitinė gali atmesti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, jei tokį prašymą pateikęs importuotojas nesilaiko kitų nei su produktų kilmės statusu susijusių šio skyriaus reikalavimų.

3. Jeigu importuojančios Šalies muitinė turi pakankamą pagrindą pagal šio straipsnio 1 dalį atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, o eksportuojančios Šalies muitinė pagal 10.23 straipsnio 5 dalies b punktą yra pateikusi nuomonę, kuria patvirtino produktų kilmės statusą, importuojančios Šalies muitinė per du mėnesius nuo tos nuomonės gavimo eksportuojančios Šalies muitinei praneša apie savo ketinimą atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį režimą.

4. Jeigu pateikiamas 3 dalyje nurodytas pranešimas, bet kurios iš Šalių prašymu per tris mėnesius nuo to pranešimo dienos surengiamos konsultacijos. Šalių muitinių tarpusavio susitarimu kiekvienu konkrečiu atveju laikotarpis, per kurį turi būti surengtos konsultacijos, gali būti pratęstas. Konsultacijos gali vykti pakomitečio nustatyta tvarka.

5. Pasibaigus konsultacijoms skirtam laikui, importuojančios Šalies muitinė prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą atmeta tik tuo atveju, jei negali patvirtinti produkto kilmės statuso, ir tik suteikusi importuotojui teisę būti išklausytam.

10.26 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

1. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina kitos Šalies pagal šį skyrių jai pateiktos informacijos konfidencialumą ir saugo tą informaciją, kad ji nebūtų atskleista.
2. Gautą informaciją importuojančios Šalies institucijos naudoja tik šio skyriaus tikslais.
3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pagal šį skyrių surinkta konfidenciali informacija nebūtų naudojama jokiais kitais tikslais, išskyrus su produktų kilmės nustatymu bei muitinės klausimais susijusių sprendimų administravimo ir vykdymo užtikrinimo tikslais, nebent tą konfidencialią informaciją pateikęs asmuo arba Šalis leistų tai daryti.
4. Nepaisant 3 dalies, Šalis gali leisti naudoti pagal šį skyrių surinktą informaciją administraciniame, teisiniame ar teismo pobūdžio procese, inicijuotame dėl su muitine susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais įgyvendinamas šis skyrius, nesilaikymo. Apie tokį atitinkamos informacijos naudojimą Šalis iš anksto praneša ją pateikusiam asmeniui arba Šaliai.

10.27 STRAIPSNIS

Muitų gražinimas ir prašymai taikyti lengvatinių muitų tarifų režimą po importo

1. Kiekviena Šalis nustato, kad importuotojas prašymą taikyti lengvatinių muitų tarifų režimą ir gražinti už produktą sumokėtų muitų permoką gali pateikti po importo, jeigu:
 - a) importuotojas prašymo taikyti lengvatinių muitų tarifų režimą nepateikė importo metu;
 - b) prašymas pateikiamas ne vėliau kaip per dvejus metus nuo importo dienos ir
 - c) lengvatinis muitų tarifų režimas atitinkamam produktui galėjo būti taikomas tuo metu, kai jis buvo importuojamas į Šalies teritoriją.
2. Kaip lengvatinio muitų tarifų režimo taikymo remiantis pagal 1 dalį pateiktu prašymu sąlygos importuojanti Šalis gali reikalauti, kad importuotojas:
 - a) pateiktų prašymą taikyti lengvatinių muitų tarifų režimą pagal importuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus;
 - b) atitinkamai pateiktų pareiškimą apie prekių kilmę ir
 - c) atitiktų visus kitus šiame skyriuje nustatytus taikytinus reikalavimus, tartum prašymą taikyti lengvatinių muitų tarifų režimą būtų pateikęs importo metu.

10.28 STRAIPSNIS

Administracinės priemonės ir sankcijos

1. Šalis, laikydamosi savo atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų, kai tinkama, taiko administracines priemones ir sankcijas asmeniui, kuris surašo arba dėl kurio kaltės surašomas dokumentas, kuriame pateikiama neteisinga informacija, kad produktui būtų taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, arba kuris neatitinka reikalavimų, nustatytų:
 - a) 10.20 straipsnyje;
 - b) 10.23 straipsnio 4 dalyje, nes nepateikia įrodymų arba atsisako leisti apsilankyti, arba
 - c) 10.17 straipsnio 2 dalyje, nes nepataiso muitinės deklaracijoje pateikto prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą ir atitinkamai nesumoka maito, jei pradinis prašymas taikyti lengvatinį režimą buvo pagrįstas klaidinga informacija.
2. Šalis atsižvelgia į PPO susitarimo dėl prekybos lengvinimo 6 straipsnio 3.6 dalį, kai importuotojas informaciją apie prašymo taikyti lengvatinį režimą pataisymą savanoriškai atskleidžia prieš tai, kai gauna prašymą atlikti patikrinimą pagal tos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

C SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10.29 STRAIPSNIS

Seuta ir Melilja

1. Šio skyriaus tikslais ES Šalies atveju terminas „Šalis“ neapima Seutos ir Meliljos.
2. Į Seutą ir Melilją importuojamiems Čilės kilmės produktams visais atžvilgiais pagal šią Susitarimo dalį taikomas toks pats muitų režimas, koks taikomas Sąjungos muitų teritorijos kilmės produktams pagal Akto dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą 2 protokolą. Pagal šią Susitarimo dalį importuojamiems Seutos ir Meliljos kilmės produktams Čilė taiko tokį patį muitų režimą, koks yra taikomas iš ES Šalies importuojamiems ES Šalies kilmės produktams.
3. Šiame skyriuje nustatytos prekių kilmės taisyklės ir kilmės procedūros *mutatis mutandis* taikomos produktams, eksportuojamiems iš Čilės į Seutą ir Melilją, ir produktams, eksportuojamiems iš Seutos ir Meliljos į Čilę.

4. Seuta ir Melilja laikomos viena teritorija.
5. 10.3 straipsnis taikomas produktų importui ir eksportui, kuri tarpusavyje vykdo ES Šalis, Čilė ir Seuta ir Melilja.
6. Priklausomai nuo produkto kilmės, 10-C priede pateikto pareiškimo apie prekių kilmę 3 laukelyje eksportuotojas įrašo „Čilė“ ir „Seuta ir Melilja“.
7. Už šio straipsnio taikymą Seutoje ir Meliljoje yra atsakinga Ispanijos Karalystės muitinė.

10.30 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Pagal 8.1 straipsnio 6 dalies a punktą Jungtinė taryba gali priimti sprendimus iš dalies pakeisti ši skyrių ir 10-A–10-E priedus.

10.31 STRAIPSNIS

Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetas

1. Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetą (toliau – Pakomitetas), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už muitinės klausimus.
2. Pakomitetas yra atsakingas už šio skyriaus veiksmingą įgyvendinimą ir taikymą.
3. Šio skyriaus tikslais Pakomitetas atlieka šias funkcijas:
 - a) peržiūri ir prireikus Jungtiniam komitetui teikia atitinkamas rekomendacijas dėl:
 - i) šio skyriaus įgyvendinimo bei taikymo ir
 - ii) Šalies pasiūlytų šio skyriaus ir 10-A–10-E priedų pakeitimų;
 - b) teikia pasiūlymus Jungtiniam komitetui dėl aiškinamųjų pastabų priėmimo siekiant palengvinti šio skyriaus įgyvendinimą ir
 - c) svarsto kitus Šalių sutartus su šiuo skyriumi susijusius klausimus.

10.32 STRAIPSNIS

Tranzitu vežami arba sandėliuojami produktai

Šalys šią Susitarimo dalį gali taikyti produktams, kurie atitinka šio skyriaus reikalavimus ir kurie šio Susitarimo įsigaliojimo dieną yra vežami tranzitu arba yra laikinai saugomi muitinės sandėlyje arba laisvojoje zonoje ES Šalyje arba Čilėje, jei importuojančios Šalies muitinei pateikiamas pareiškimas apie prekių kilmę.

10.33 STRAIPSNIS

Aiškinamosios pastabos

Aiškinamosios pastabos dėl šio skyriaus aiškinimo, taikymo ir administravimo yra pateiktos 10-E priede.

11 SKYRIUS

MUITINĖS KLAUSIMAI IR PREKYBOS LENGVINIMAS

11.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta muitinės darbo ir prekybos lengvinimo kintančioje pasaulio prekybos aplinkoje svarbą.
2. Šalys pripažįsta, kad importo, eksporto ir tranzito reikalavimų bei procedūrų pagrindas yra tarptautinės prekybos ir muitų aktai bei standartai.
3. Šalys pripažįsta, kad muitų įstatymai ir kiti teisės aktai turi būti nediskriminaciniai ir kad muitinės procedūros turi būti grindžiamos moderniais metodais ir veiksminga kontrole siekiant kovoti su sukčiavimu, apsaugoti vartotojų sveikatą bei saugą ir skatinti teisėtą prekybą. Kiekviena Šalis turėtų periodiškai peržiūrėti savo muitų įstatymus ir kitus teisės aktus bei procedūras. Šalys taip pat pripažįsta, kad jų muitinės procedūros neturi sudaryti didesnės administracinės naštos ar būti labiau ribojančios prekybą negu būtina teisėtiems tikslams pasiekti ir kad tos procedūros turi būti taikomos nuspėjamai, nuosekliai ir skaidriai.

4. Šalys susitaria stiprinti bendradarbiavimą, siekdamos užtikrinti, kad atitinkami muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros bei atitinkamų institucijų administraciniai gebėjimai padėtų siekti tikslo skatinti prekybos lengvinimą, kartu užtikrinant veiksmingą muitinės priežiūrą.

11.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šio skyriaus tikslais „muitinė“ reiškia:

- a) Čilės atveju – *Servicio Nacional de Aduanas* (Nacionalinė muitinės administracija) arba jos veiklos tęsėjas ir
- b) ES Šalies atveju – už muitinės klausimus atsakingos Europos Komisijos tarnybos ir muitinės administracijos bei visos kitos institucijos, valstybėse narėse atsakingos už muitų įstatymų ir kitų teisės aktų taikymą ir vykdymo užtikrinimą.

11.3 STRAIPSNIS

Muitinių bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja muitų klausimais per savo atitinkamas muitines siekdamos užtikrinti, kad būtų pasiekti 11.1 straipsnyje nustatyti tikslai.
2. Bendradarbiaudamos Šalys, be kita ko:
 - a) keičiasi informacija apie muitų įstatymus ir kitus teisės aktus ir jų įgyvendinimą, taip pat apie muitinės procedūras, visų pirma šiose srityse:
 - i) muitinės procedūrų supaprastinimo ir modernizavimo;
 - ii) muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo;
 - iii) vežimo tranzitu ir perkrovimo lengvinimo;
 - iv) ryšių su verslo bendruomene ir
 - v) tiekimo grandinės saugumo ir rizikos valdymo;

- b) bendromis pastangomis sprendžia su muitine susijusius klausimus, kurie yra svarbūs norint pagal 2005 m. birželio mėn. Pasaulio muitinių organizacijos (PMO) priimtą pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą SAFE apsaugoti tarptautinės prekybos tiekimo grandines ir lengvinti prekybą;
- c) svarsto galimybes rengti bendras iniciatyvas, susijusias su importo, eksporto ir kitomis muitinės procedūromis, įskaitant geriausios patirties mainus ir techninę pagalbą, taip pat iniciatyvas, kuriomis siekiama verslo bendruomenei užtikrinti veiksmingą paslaugų teikimą; toks bendradarbiavimas gali apimti keitimąsi informacija apie muitinės laboratorijas, muitinės pareigūnų mokymą ir naujas muitinio tikrinimo ir procedūrų technologijas;
- d) stiprina tarpusavio bendradarbiavimą muitinės klausimais tarptautinėse organizacijose, kaip antai PPO ir PMO;
- e) jei aktualu ir tikslinga, susitaria dėl įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų programų, įskaitant lygiavertes prekybos lengvinimo priemones, tarpusavio pripažinimo;
- f) keičiasi informacija apie rizikos valdymo metodus, rizikos standartus ir saugumo kontrolę, kad būtų nustatyti, kiek praktiškai įmanoma, minimalūs rizikos valdymo metodų standartai bei susiję reikalavimai bei programos;

- g) stengiasi suderinti savo duomenų reikalavimus dėl importo, eksporto ir kitoms muitinės procedūroms reikalingų duomenų, įgyvendindamos bendrus standartus ir duomenų elementus pagal PMO duomenų modelį;
- h) dalijasi savo atitinkama patirtimi kuriant ir diegiant vieno langelio sistemas ir, jei tinkama, kuriant bendrus tų sistemų duomenų elementų rinkinius;
- i) palaiko savo atitinkamų politikos ekspertų dialogą, kad muitinėms ir prekyautojams išankstiniai sprendimai būtų naudingesni, veiksmingesni ir lengviau pritaikomi, ir
- j) jų muitinėms palaikant struktūrišką nuolatinį ryšį, keičiasi, jei aktualu ir tikslinga, tam tikrų kategorijų su muitine susijusia informacija konkrečiai tam, kad būtų gerinamas rizikos valdymas ir muitinio tikrinimo veiksmingumas, nustatomos su rizika dėl pajamų surinkimo arba saugos ir saugumo susijusios prekės ir lengvinama teisėta prekyba; toks keitimasis informacija nedaro poveikio Šalių keitimuisi informacija, kuris gali vykti pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

3. Bet kokiam Šalių keitimuisi informacija pagal šį skyrių *mutatis mutandis* taikomi informacijos konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos reikalavimai, nustatyti šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje 12 straipsnyje, taip pat Šalių įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatyti konfidencialumo ir privatumo reikalavimai.

11.4 STRAIPSNIS

Savitarpio administracinė pagalba

Šalys savitarpio administracinę pagalbą muitinių veiklos srityje viena kitai teikia pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

11.5 STRAIPSNIS

Muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros būtų:
 - a) pagrįsti muitinės ir prekybos srities tarptautinės teisės aktais ir standartais, įskaitant 1983 m. birželio 14 d. Briuselyje priimtą Tarptautinę konvenciją dėl suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos, taip pat PMO pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą SAFE ir PMO duomenų modelį, taip pat, jei taikytina, esminius peržiūrėtos Kioto konvencijos dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo, pasirašytos 1973 m. gegužės 18 d. Kiote ir 1999 m. birželio mėn. priimtose Pasaulio muitinių organizacijos tarybos, elementus;

- b) pagrįsti teisėtos prekybos apsauga ir lengvinimu veiksmingai užtikrinant teisės aktų reikalavimų vykdymą ir laikymąsi ir
- c) proporcingi ir nediskriminaciniai, kad būtų vengiama sukurti nereikalingą naštą ekonominės veiklos vykdytojams, numatoma toliau lengvinti veiklą tų ekonominės veiklos vykdytojų, kurių atitikties lygis yra labai aukštas, įskaitant palankių muitinio tikrinimo sąlygų taikymą prieš prekių išleidimą, ir užtikrinamos apsaugos nuo sukčiavimo ir neteisėtos ar žalą darančios veiklos priemonės.

2. Siekdama gerinti darbo metodus, taip pat užtikrinti su muitinės veiksmais susijusį nediskriminavimą, skaidrumą, veiksmingumą, vientisumą ir atskaitomybę, kiekviena Šalis:

- a) jei įmanoma, supaprastina ir peržiūri reikalavimus bei formalumus, kad prekių išleidimas ir muitinis įforminimas vyktų sparčiau;
- b) deda pastangas siekdama dar labiau supaprastinti ir standartizuoti muitinei ir kitoms tarnyboms reikalingus duomenis ir dokumentus, kad veiklos vykdytojai, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, galėtų įvykdyti tuos reikalavimus per trumpesnę laiką ir mažesnėmis sąnaudomis, ir
- c) užtikrina aukščiausių sąžiningumo standartų laikymąsi taikydama priemones, atitinkančias susijusių šios srities tarptautinių konvencijų ir aktų principus.

11.6 STRAIPSNIS

Prekių išleidimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinės, pasienio tarnybos ar kitos kompetentingos institucijos:

- a) sudarytų sąlygas prekes išleisti greitai, per ne ilgesnį laikotarpį nei reikalinga jos muitų ir kitų su prekyba susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų bei formalumų laikymuisi užtikrinti;
- b) sudarytų sąlygas iš anksto, iki prekių atvežimo, elektroninėmis priemonėmis pateikti ir tvarkyti dokumentus ir visą kitą reikiamą informaciją;
- c) leistų prekes išleisti iki muitų, mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų galutinio apskaičiavimo, pateikus garantiją, jei to reikalaujama pagal jos įstatymus ir kitus teisės aktus, kad būtų užtikrintas galutinis jų sumokėjimas, ir
- d) planuodamos būtinus patikrinimus ir juos atlikdamos deramą pirmenybę teiktų greitai gendančioms prekėms.

11.7 STRAIPSNIS

Supaprastintos muitinės procedūros

Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti priemones, kuriomis jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus kriterijus atitinkantiems veiklos vykdytojams dar labiau supaprastinamos muitinės procedūros. Tokios priemonės gali būti muitinės deklaracijos, kuriose reikia pateikti mažesnius duomenų rinkinius arba mažiau patvirtinamųjų dokumentų, arba periodinės muitinės deklaracijos, skirtos muitams ir mokesčiams už daugkartinį importą nustatyti ir sumokėti per tam tikrą laikotarpį po tų importuotų prekių išleidimo, arba kitos procedūros, pagal kurias tam tikros siuntos išleidžiamos skubos tvarka.

11.8 STRAIPSNIS

Įgaliotieji ekonominės veiklos vykdytojai

1. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti prekybos lengvinimo partnerystės programą, skirtą konkrečius kriterijus atitinkantiems ekonominės veiklos vykdytojams (toliau – įgaliotieji ekonominės veiklos vykdytojai).

2. Konkretūs kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar veiklos vykdytojas gali būti laikomas įgaliojotuoju ekonominės veiklos vykdytoju, turi būti susiję su kiekvienos Šalies įstatymuose, teisės aktuose ar procedūrose nustatytų reikalavimų laikymusi arba jų nesilaikymo rizika. Konkretūs kriterijai skelbiami viešai ir gali apimti šiuos aspektus:

- a) nepadaryta jokių sunkių ar kartotinių muitų teisės aktų ir mokesčių taisyklių pažeidimų, taip pat nėra duomenų apie sunkius baudžiamuosius nusikaltimus, susijusius su pareiškėjo ekonomine veikla;
- b) pareiškėjo pateikti įrodymai, liudijantys apie aukštą jo veiklos ir prekių srautų valdymo lygį, kurį užtikrinanti prekybos ir, kai tinkama, transporto dokumentų tvarkymo sistema sudaro galimybes tinkamai atlikti muitinį tikrinimą;
- c) mokumas, kuris laikomas įrodytu, jei pareiškėjo finansinė būklė, deramai atsižvelgus į atitinkamos verslo veiklos rūšies ypatumus, yra gera, t. y. jis gali vykdyti savo įsipareigojimus;
- d) įrodyta kompetencija arba profesinė kvalifikacija, tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla, ir
- e) tinkami saugumo ir saugos standartai.

3. 2 dalyje nurodyti konkretūs kriterijai negali būti tokie ar taikomi taip, kad, esant tapačioms sąlygoms, pagal juos ar dėl jų būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami kai kurie ekonominės veiklos vykdytojai, ir pagal juos turi turėti galimybę dalyvauti mažosios ir vidutinės įmonės.

4. 1 dalyje nurodyta prekybos lengvinimo partnerystės programa apima šiuos privalumus:

- a) atitinkamais atvejais nedideli dokumentų ir duomenų reikalavimai;
- b) atitinkamais atvejais mažesnis fizinių patikrų skaičius arba patikrinimų atlikimas skubos tvarka;
- c) atitinkamais atvejais supaprastintos išleidimo procedūros ir greitas išleidimas;
- d) garantijų, įskaitant, jei taikytina, bendrąsias garantijas arba sumažinto dydžio garantijas, naudojimas ir
- e) prekių tikrinimas įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo patalpose ar kitoje muitinės patvirtintoje vietoje.

5. Be to, 1 dalyje nurodyta prekybos lengvinimo partnerystės programa gali apimti papildomus privalumus, kaip antai:

- a) muitų, mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų mokėjimo atidėjimas;
- b) viena muitinės deklaracija visoms tam tikru laikotarpiu importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba
- c) specialus kontaktinis punktas, teikiantis pagalbą muitinės klausimais.

11.9 STRAIPSNIS

Duomenų ir dokumentų teikimo reikalavimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad importo, eksporto ir tranzito formalumai, duomenų ir dokumentų reikalavimai:
 - a) būtų nustatomi ir taikomi siekiant greitai išleisti prekes, jeigu yra įvykdytos jų išleidimo sąlygos;
 - b) būtų nustatomi ir taikomi taip, kad prekiautojai ar veiklos vykdytojai galėtų juos įvykdyti per trumpesnę laiką ir mažesnėmis sąnaudomis;
 - c) jei galima pagrįstai rinktis iš dviejų ar daugiau alternatyvių būdų pasiekti atitinkamą politikos tikslą ar tikslus, – būtų mažiausiai prekybą ribojanti alternatyva ir
 - d) nebebūtų palikti galioti, net iš dalies, jei nebereikalingi.
2. Kiekviena Šalis visoje savo muitų teritorijoje išleidžiamoms prekėms taiko bendras muitinės procedūras ir naudoja vienodus muitinės dokumentus.

11.10 STRAIPSNIS

Informacinių technologijų naudojimas ir elektroninis mokėjimas

1. Kad palengvintų Šalių tarpusavio prekybą, kiekviena Šalis naudoja informacines technologijas, kuriomis paspartinamos prekių išleidimo procedūros.
2. Kiekviena Šalis:
 - a) suteikia galimybę elektroninėmis priemonėmis gauti muitinės deklaraciją, kurios reikia prekėms importuoti, eksportuoti arba vežti tranzitu;
 - b) leidžia pateikti muitinės deklaraciją elektronine forma;
 - c) nustato priemones, kuriomis sudaromos sąlygos elektroniniu būdu keistis muitinės informacija su savo verslo bendruomene;
 - d) skatina veiklos vykdytojus ir muitines, taip pat kitas susijusias tarnybas duomenimis keistis elektroninėmis priemonėmis ir
 - e) vertinimo ir tikrintinų prekių atrankos tikslais naudoja elektronines rizikos valdymo sistemas, kurios leidžia muitinėms daugiausia dėmesio skirti didelės rizikos prekių patikroms ir palengvina mažos rizikos prekių išleidimą ir judėjimą.

3. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti procedūras, leidžiančias elektroniniu būdu sumokėti muitinės renkamus importo ir eksporto muitus, mokesčius, rinkliavas ir kitus privalomuosius mokėjimus.

11.11 STRAIPSNIS

Rizikos valdymas

1. Kiekviena Šalis sukuria arba palieka toliau veikti muitinės priežiūros rizikos valdymo sistemą.
2. Kiekviena Šalis rizikos valdymo priemonės parengia ir taiko taip, kad išvengtų šališkos ar nepateisinamos diskriminacijos arba užslėpto tarptautinės prekybos ribojimo.
3. Kiekviena Šalis muitinį tikrinimą ir kitus atitinkamus pasienio kontrolės veiksmus sutelkia į didelės rizikos siuntas ir spartina mažos rizikos siuntų išleidimą. Be to, kiekviena Šalis savo rizikos valdymo sistemoje siuntas tikrinimui gali pasirinkti atsitiktinės atrankos būdu.
4. Kiekviena Šalis rizikos valdymą grindžia rizikos vertinimu, taikydama tinkamus atrankos kriterijus.

11.12 STRAIPSNIS

Tikrinimas po muitinio įforminimo

1. Siekdama paspartinti prekių išleidimą, kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti tikrinimo po muitinio įforminimo procedūrą, kad užtikrintų jos muitų teisės aktų bei kitų su prekyba susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų laikymąsi.
2. Kiekviena Šalis tikrinimą po muitinio įforminimo atlieka atsižvelgdama į riziką.
3. Kiekviena Šalis tikrinimą po muitinio įforminimo atlieka skaidriai. Jeigu yra atliktas toks tikrinimas ir gauti galutiniai rezultatai, Šalis nedelsdama asmeniui, kurio dokumentai tikrinti, praneša apie tikrinimo rezultatus, kartu pateikdama jų pagrindimą, ir tą asmenį informuoja apie jo teises ir pareigas.
4. Šalys pripažįsta, kad informacija, gauta atliekant tikrinimą po muitinio įforminimo, gali būti panaudota tolesnėms administracinėms procedūroms ar teismo procesams.
5. Kai tai praktiškai įmanoma, kiekviena Šalis tikrinimo po muitinio įforminimo rezultatus naudoja rizikai valdyti.

11.13 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu, jog dėl su muitinės klausimais ir prekyba susijusių teisės aktų pasiūlymų ir bendrųjų procedūrų būtų laiku konsultuojamasi su ekonominės veiklos vykdytojų atstovais. Tuo tikslu kiekviena Šalis numato tinkamas administracijų ir verslo bendruomenės konsultacijas.
2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jų atitinkami muitinės ir kiti susiję reikalavimai bei procedūros toliau tenkintų verslo bendruomenės poreikius, būtų grindžiami geriausios praktikos pavyzdžiais ir toliau kuo mažiau ribotų prekybą.
3. Kiekviena Šalis numato, kad pasienio tarnybos ir prekiautojai ar kiti jos teritorijoje veikiantys suinteresuotieji subjektai tinkamai reguliariai konsultuotųsi.
4. Kiekviena Šalis naujus įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su muitinės ir prekybos lengvinimo klausimais, taip pat jų pakeitimus ir išaiškinimus paskelbia greitai, nediskriminuodama, prieinamu būdu, be kita ko, internete, ir prieš pradėdama juos taikyti. Tokie įstatymai ir kiti teisės aktai, taip pat jų pakeitimai ir išaiškinimai apima aktus, susijusius su:
 - a) importo, eksporto ir tranzito procedūromis, įskaitant uostuose, oro uostuose ir kituose įvežimo punktuose atliekamas procedūras, ir pateiktinomis formomis bei dokumentais;

- b) taikomomis visų rūšių muitų ir mokesčių, nustatytų importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, normomis;
- c) rinkliavomis ir privalomaisiais mokėjimais, valdžios sektoriaus įstaigų ar jų naudai taikomais importui, eksportui ar tranzitui arba dėl importo, eksporto ar tranzito;
- d) produktų muitinio klasifikavimo ar įvertinimo taisyklėmis;
- e) visuotinio taikymo įstatymais, kitais teisės aktais ir administraciniais sprendimais, susijusiais su prekių kilmės taisyklėmis;
- f) importo, eksporto ar tranzito apribojimais ar draudimais;
- g) nuostatomis dėl sankcijų už importo, eksporto ar tranzito formalumų pažeidimus;
- h) su importu, eksportu ar tranzitu susijusiais susitarimais su bet kuria valstybe ar valstybėmis arba tų susitarimų dalimis;
- i) su tarifinių kvotų administravimu susijusiomis procedūromis;
- j) uostų ir sienos perėjimo punktų muitinės įstaigų darbo laiku bei darbo tvarka;
- k) informaciją teikiančiais kontaktiniais punktais ir
- l) kitais svarbiais administracinio pobūdžio pranešimais, susijusiais su tuo, kas išdėstyta pirmiau.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad nauji ar iš dalies pakeisti įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros, taip pat rinkliavos ar privalomieji mokesčiai įsigalioję ne iš karto nuo jų paskelbimo¹, o tik po pagrįsto laikotarpio.

6. Kiekviena Šalis įsteigia arba palieka veikti vieną arba daugiau informacijos centrų, kurie atsako į pagrįstas valdžios institucijų, veiklos vykdytojų ir kitų suinteresuotųjų šalių užklausas muitinės ir kitais su prekyba susijusiais klausimais. Informacijos centrai į užklausas atsako per kiekvienos Šalies nustatytą pagrįstą laikotarpį, kuris gali skirtis priklausomai nuo prašymo pobūdžio ar sudėtingumo. Šalis nerenka rinkliavų už atsakymą į užklausas ar reikiamų formų bei dokumentų pateikimą.

11.14 STRAIPSNIS

Išankstiniai sprendimai

1. Šio straipsnio tikslais „išankstinis sprendimas“ reiškia pareiškėjui prieš importuojant pareiškime nurodytą prekę pateikiamą rašytinį sprendimą, kuriame nurodoma, kokią tvarką tai importuojamai prekei Šalis taikys dėl:

- a) prekės tarifinio klasifikavimo;
- b) prekės kilmės ir
- c) bet kurio kito Šalių sutarto klausimo.

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad įstatymų ir kitų teisės aktų paskelbimas reiškia, jog jie yra viešai prieinami.

2. Išankstinį sprendimą kiekviena Šalis pateikia per savo muitinę. Pareiškėjui, pateikusiam rašytinį prašymą, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, kuriame yra visa pagal išduodančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus privaloma informacija, išankstinis sprendimas pateikiamas pagrįstu būdu ir per tam tikrą ribotą laikotarpį.

3. Išankstinis sprendimas galioja bent trejus metus nuo jo įsigaliojimo dienos, nebent pasikeičia teisė, faktai ar aplinkybės, kuriais buvo grindžiamas pirminis išankstinis sprendimas.

4. Šalis gali atsisakyti pateikti išankstinį sprendimą, jeigu faktai ir aplinkybės, kuriais jis grindžiamas, yra peržiūrimi administracine ar teismine tvarka arba jei prašymas nesusijęs su numatoma išankstinio sprendimo paskirtimi. Jeigu Šalis atsisako pateikti išankstinį sprendimą, ji nedelsdama raštu apie tai praneša pareiškėjui ir pateikia susijusius faktus bei savo sprendimo pagrindimą.

5. Kiekviena Šalis skelbia bent šią informaciją:

- a) prašymui pateikti išankstinį sprendimą taikomus reikalavimus, įskaitant informaciją, kurią reikia pateikti, ir jos formą;
- b) terminą, iki kurio ji pateiks išankstinį sprendimą, ir
- c) išankstinio sprendimo galiojimo terminą.

6. Jeigu Šalis išankstinį sprendimą atšaukia arba pakeičia ar pripažįsta negaliojančiu, ji apie tai raštu praneša pareiškėjui ir pateikia susijusius faktus bei savo sprendimo pagrindimą. Šalis išankstinį sprendimą gali atšaukti, pakeisti arba pripažinti negaliojančiu atgaline data tik tuo atveju, jeigu tas sprendimas priimtas remiantis pareiškėjo pateikta neišsamia, neteisinga, melaginga ar klaidinančia informacija.
7. Šalies pateiktas išankstinis sprendimas tai Šaliai yra privalomas jį pateikti prašiusio pareiškėjo atžvilgiu. Išankstinis sprendimas yra privalomas ir pareiškėjui.
8. Kiekviena Šalis, gavusi pareiškėjo rašytinį prašymą, peržiūri išankstinį sprendimą arba sprendimą jį atšaukti, iš dalies pakeisti ar pripažinti negaliojančiu.
9. Laikydamosi savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų konfidencialumo reikalavimų, kiekviena Šalis viešai, be kita ko, internete, paskelbia esminius savo išankstinių sprendimų elementus.

11.15 STRAIPSNIS

Vežimas tranzitu ir perkrovimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad būtų lengvinamas ir veiksmingai prižiūrimas prekių vežimas tranzitu per jos teritoriją ir perkrovimo operacijos, atliekamos jos teritorijoje.
2. Kiekviena Šalis skatina ir įgyvendina regioninius tranzito susitarimus, kad palengvintų prekybą.

3. Siekdama lengvinti tranzitą, kiekviena Šalis užtikrina visų savo susijusių institucijų ir atitinkamų tarnybų bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą.

4. Kiekviena Šalis leidžia, kad importuoti skirtos prekės muitinei prižiūrint būtų vežamos per jos teritoriją iš įvežimo muitinės įstaigos į kitą jos teritorijoje esančią muitinės įstaigą, kurioje prekės turi būti išleistos arba atliktas jų muitinis įforminimas, jeigu įvykdomi visi norminiai reikalavimai.

11.16 STRAIPSNIS

Muitinės tarpininkai

1. Šalis nereikalauja, kad veiklos vykdytojai, vykdydami savo pareigas, susijusias su prekių importu, eksportu ir tranzitu, privaloma tvarka naudotųsi muitinės tarpininkų paslaugomis.

2. Kiekviena Šalis paskelbia apie savo priemones, susijusias su naudojimusi muitinės tarpininkų paslaugomis.

3. Jei Šalys muitinės tarpininkus licencijuoja, jos taiko skaidrias, nediskriminacines ir proporcingas taisykles.

11.17 STRAIPSNIS

Patikros prieš išsiuntimą

Šalys nereikalauja privalomo prekių tikrinimo prieš pakraunant, kaip apibrėžta Sutartyje dėl tikrinimo prieš pakraunant, įtrauktoje į PPO steigimo sutarties 1A priedą, arba kad privačios bendrovės prieš prekių muitinį įforminimą paskirties vietoje atliktų kuriuos nors kitus tikrinimo veiksmus.

11.18 STRAIPSNIS

Apeliaciniai skundai

1. Kiekviena Šalis taiko veiksmingas, greitas, nediskriminacines ir lengvai prieinamas procedūras, kuriomis užtikrina teisę skųsti muitinės ar kitų kompetentingų institucijų administracinius veiksmus, nutarimus ir sprendimus, darančius poveikį importuojamoms, eksportuojamoms ar tranzitu vežamoms prekėms.
2. Skundai dėl administraciniu lygmeniu priimtų sprendimų gali būti nagrinėjami priežiūros institucijos administracine tvarka ir teismine tvarka pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Bet kuris asmuo, kuris kreipėsi į muitinę ar kitas kompetentingas institucijas arba pateikė prašymą priimti sprendimą ir dėl to prašymo negavo sprendimo per atitinkamą laikotarpį, taip pat turi teisę pasinaudoti teise pateikti apeliacinį skundą.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinė ar kitos kompetentingos institucijos asmenims, dėl kurių priimami administraciniai sprendimai, nurodytų tų sprendimų priežastis, kad prireikus būtų lengviau pasinaudoti apskundimo procedūromis.

11.19 STRAIPSNIS

Sankcijos

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitų įstatymuose ir kituose teisės aktuose būtų nustatyta, jog bet kokios sankcijos, skiriamos už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimus, turi būti proporcingos ir nediskriminacinės.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimą skiriamos sankcijos būtų taikomos tik tam asmeniui, kuris yra teisiškai atsakingas už pažeidimą.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skiriama sankcija priklausytų nuo atitinkamo atvejo faktų bei aplinkybių ir atitiktų pažeidimo laipsnį bei sunkumą. Kiekviena Šalis vengia su sankcijų dydžio nustatymu ir atitinkamų sumų rinkimu susijusių paskatų ar interesų konfliktų.

4. Kiekviena Šalis, nustatydamą sankciją, raginama kaip galima švelninančią aplinkybę laikyti išankstinę muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimo aplinkybių atskleidimą muitinei.

5. Jei Šalis skiria sankciją už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų arba procedūrinių reikalavimų pažeidimą, ji asmeniui, kuriam skiria sankciją, raštu pateikia paaiškinimą, kuriame nurodo pažeidimo pobūdį ir taikytinus įstatymus, kitus teisės aktus ar procedūras, pagal kuriuos už pažeidimą buvo skirta atitinkamo dydžio ar intervalo sankcija.

11.20 STRAIPSNIS

Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetas

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigiamas Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetas (toliau – Pakomitetas).

2. Pakomitetas užtikrina tinkamą šio skyriaus įgyvendinimą, kompetentingų institucijų vykdomą intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimą pasienyje pagal 32 skyriaus C skirsnio 2 poskirsnį, šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje ir visų papildomų su muitine susijusių nuostatų, dėl kurių Šalys susitarė, įgyvendinimą ir nagrinėja visus su jų taikymu susijusius klausimus.

3. Pakomitetis, be kita ko, vykdo šias funkcijas:

- a) stebi šio skyriaus ir 10 skyriaus įgyvendinimą ir administravimą;
- b) veikia kaip forumas, kuriame konsultuojamasi ir diskutuojama visais su muitine susijusiais klausimais, įskaitant, visų pirma, muitinės procedūras, muitinį įvertinimą, muitų tarifų režimus, muitų nomenklatūrą, muitinių bendradarbiavimą ir savitarpio administracinę pagalbą muitinių veiklos srityje;
- c) veikia kaip forumas, kuriame konsultuojamasi ir aptariami klausimai, susiję su prekių kilmės taisyklėmis ir administraciniu bendradarbiavimu, taip pat pasienyje taikomomis intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemonėmis, ir
- d) stiprina bendradarbiavimą dėl muitinės procedūrų rengimo, taikymo ir vykdymo užtikrinimo, savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, prekių kilmės taisyklių ir administracinio bendradarbiavimo.

4. Pakomitetis gali teikti rekomendacijas 2 dalyje nurodytais klausimais. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas turi įgaliojimus priimti sprendimus dėl rizikos valdymo metodų, rizikos standartų, saugumo kontrolės ir prekybos lengvinimo partnerystės programų tarpusavio pripažinimo, įskaitant tokius aspektus kaip duomenų perdavimas ir abipusiškai sutarta nauda.

11.21 STRAIPSNIS

Laikinasis įvežimas

1. Šio straipsnio tikslais „laikinasis įvežimas“ reiškia muitinės procedūrą, pagal kurią tam tikros prekės, įskaitant transporto priemones, gali būti įvežtos į muitų teritoriją sąlyginai netaikant importo muitų ir mokesčių bei ekonominio pobūdžio importo draudimų ar apribojimų. Šios prekės turi būti importuojamos konkrečiam tikslui ir turi būti reeksportuotos per nustatytą laikotarpį be jokių pakeitimų, išskyrus įprastinį nusidėvėjimą dėl jų naudojimo.

2. Kiekviena Šalis leidžia laikinai įvežti toliau nurodytas prekes jų visiškai sąlygiškai neapmokestindama importo muitais ir mokesčiais ir netaikydama importo apribojimų ar ekonominio pobūdžio draudimų¹, kaip numatyta jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose:

- a) parodose, mugėse, susitikimuose ar panašiuose renginiuose eksponuoti ar naudoti skirtas prekes, t. y. renginyje rodyti arba demonstruoti skirtas prekes, skirtas naudoti ryšium su užsienio produktų demonstravimu renginyje ir įrangą, įskaitant vertimo žodžiu įrangą, garso ir vaizdo įrašymo aparatus ir šviečiamojo, mokslinio ar kultūrinio pobūdžio filmus, skirtus naudoti tarptautiniuose susitikimuose, konferencijose ar kongresuose, ir prekes, gautas tokiuose renginiuose iš prekių, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra; kiekviena Šalis gali reikalauti, kad prieš renginį būtų išduotas valdžios leidimas arba pateikta garantija ar užstatas;

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas prekes iš Europos Sąjungos į Čilę leidžiama laikinai įvežti be mokesčio, nustatyto Čilės muitinės potvarkio (*Ordenanza de Aduanas*), įtraukto į 2005 m. birželio 4 d. oficialiajame leidinyje paskelbtą Finansų ministerijos įsakymą Nr. 30 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*) 107 straipsnyje.

- b) profesinę įrangą, t. y. spaudos įrangą arba garso ar televizijos transliavimo aparatūrą, reikalingą spaudos darbuotojams, arba radijo ar televizijos organizacijoms, besilankantiems kitos šalies teritorijoje, reportažams parengti ar tam tikrų programų medžiagai įrašyti arba perduoti, kinematografijos įrangą, reikalingą kitos šalies teritorijoje besilankančiam asmeniui, tam tikram filmui arba filmams kurti, kitą įrangą, reikalingą tam tikru tikslu kitos šalies teritorijoje besilankančio asmens pomėgiams, darbui arba profesinėms reikmėms, jeigu ji nenaudojama pramoninei gamybai ar pakavimui arba, išskyrus rankų darbui skirtus įrankius, gamtos ištekliams eksploatuoti, pastatams statyti, remontuoti ar prižiūrėti, arba žemės ir panašioms darbams atlikti, pirmiau nurodytos įrangos pagalbiniai aparatai ir reikmenys, ir laikinai įvežtai profesinei įrangai remontuoti importuojamas sudėtinės dalis;
- c) prekes, importuojamas vykdant komercinę operaciją, bet kurių importas savaime nėra komercinė operacija, kaip antai: pakuotes, kurios yra importuojamos pripildytos, o reeksportuojamos tuščios arba pripildytos, arba kurios yra importuojamos tuščios, o reeksportuojamos pripildytos; konteinerius, pripildytus prekių arba tuščius, ir laikinai įvežamų konteinerių reikmenis ir įrangą, kurie yra importuojami kartu su konteineriais, o numatomi reeksportuoti atskirai arba kartu su kitu konteineriu, arba importuojami atskirai, o numatomi reeksportuoti kartu su konteineriu, taip pat laikinai įvežtų konteinerių remontui skirtas detales; padėklus; pavyzdžius; reklaminius filmus;

- d) prekes, importuojamas vien tik švietimo, mokslo arba kultūros tikslams, t. y. mokslinę įrangą, pedagogines priemones, jūreivių gerbūvio reikmenis ir bet kurias kitas prekes, importuojamas ryšium su švietimo, mokslo ar kultūros veikla; mokslinės įrangos ir pedagoginių priemonių, kurias leista laikinai įvežti, atsargines dalis ir įrankius, specialiai pritaikytus šiai įrangai prižiūrėti, tikrinti, derinti arba remontuoti;
- e) asmeninio naudojimo daiktus, t. y. visus daiktus, naujus arba naudotus, kurie gali būti pagrįstai reikalingi keleivio asmeniniam naudojimui kelionės metu, atsižvelgiant į visas kelionės aplinkybes, išskyrus prekes, importuojamas komerciniais tikslais, ir prekes, importuojamas sporto tikslams, kaip antai sporto reikmenis bei kitus daiktus, skirtus keleiviams naudoti laikinojo įvežimo teritorijoje sporto varžybų, pasirodymų arba treniruočių metu;
- f) reklaminę medžiagą turistams, t. y. prekes, kurių įvežimo tikslas yra paskatinti žmones aplankyti užsienio šalį, ypač dalyvauti ten vykstančiuose kultūriniuose, religiniuose, turistiniuose, sporto ar profesiniuose susitikimuose arba parodose, kiekviena Šalis gali reikalauti, kad dėl šių prekių būtų pateikta garantija ar užstatas;
- g) prekes, importuojamas humanitariniais tikslais, t. y. medicinos, chirurgijos ir laboratorinę įrangą bei pagalbos siuntas, pavyzdžiui, automobilius ir kitas transporto priemones, antklodes, palapines, surenkamus namus arba kitas pirmojo būtinumo prekes, siunčiamas kaip pagalba nukentėjusiesiems nuo stichinių nelaimių arba panašių katastrofų, ir

h) konkrečiais tikslais importuojamus gyvūnus, kaip antai: policijos šunis ar žirgus, ieškoti išmokytus tarnybinius šunis, aklųjų šunis vedlius, šunis gelbėtojus, gyvūnus, skirtus dalyvauti renginiuose, parodose, konkursuose, varžybose ar demonstracijose, pramogose (pvz., cirko gyvūnus), išvykose (įskaitant keliautojų gyvūnus augintinius), gyvūnus darbui ar pervežimui atlikti arba gyvūnus, naudojamus medicinos tikslais (pvz., gyvačių nuodams tiekti).

3. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų¹, leidžia laikinai įvežti 2 dalyje nurodytas prekes ir priima, neatsižvelgdama į jų kilmę, kitoje Šalyje pagal 1990 m. birželio 26 d. Stambule priimtą Laikinojo įvežimo konvenciją išduotas kitoje Šalyje patvirtintas ATA knygeles, už kurias garantuoja asociacija, priklausanti tarptautinei garantijų grandinei, patvirtintas importuojančios Šalies kompetentingų institucijų ir galiojančias jos muitų teritorijoje.

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilės atveju ATA knygelės priimamos, kaip nustatyta 2004 m. Užsienio reikalų ministerijos dekretu Nr. 103 (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), kuriuo priimama Laikinojo įvežimo konvencija ir jos A, B1, B2 ir B3 priedai, su tinkamai nurodytomis išlygomis ir pakeitimais.

11.22 STRAIPSNIS

Suremontuotos prekės

1. Šio straipsnio tikslais „remontas“ reiškia su preke atliekamą perdirbimo operaciją, kuria siekiama pašalinti veikimo trūkumą ar materialinį pažeidimą, kad prekė atliktų savo pirminę funkciją, arba užtikrinti, kad ji atitiktų techninius jos naudojimo reikalavimus, ir be kurios tos prekės nebebūtų įmanoma įprastai naudoti pagal numatytą paskirtį. Remontui taip pat priskiriamas atkūrimas ir techninė priežiūra, tačiau nepriskiriamos operacijos ar procesai:

- a) kuriais sunaikinamos esminės prekės charakteristikos arba sukuriama nauja ar komerciškai skirtinga prekė;
- b) kuriais nebaigta prekė paverčiama pagaminta preke arba
- c) kurie naudojami prekės techninėms charakteristikoms pagerinti.

2. Šalis muitų netaiko prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, į jos muitų teritoriją pakartotinai įvežamoms po to, kai tos prekės iš jos muitų teritorijos į kitos Šalies muitų teritoriją buvo laikinai eksportuotos tam, kad būtų suremontuotos.

3. 2 dalis netaikoma su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu importuotoms prekėms, kurios po to eksportuojamos remontuoti, tačiau vėliau su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu nebėra reimportuojamos.

4. Šalis netaiko muitų prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, iš kitos Šalies muitų teritorijos laikinai importuojamoms remontuoti.

11.23 STRAIPSNIS

Rinkliavos ir formalumai

1. Rinkliavos ir kiti privalomieji mokėjimai, Šalies nustatyti kitos Šalies importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, negali viršyti apytiksliai suteiktų paslaugų sąnaudų ir jais negali būti netiesiogiai teikiama apsauga vidaus prekėms arba fiskaliniais tikslais apmokestinamos importuojamos ar eksportuojamos prekės.

2. Šalis kitos Šalies importuojamai ar eksportuojamai prekei arba dėl jos nenustato rinkliavų ar kitų privalomųjų mokėjimų *ad valorem* pagrindu.

3. Kiekviena Šalis gali rinkti mokesčius arba reikalauti atlyginti išlaidas, tik jeigu suteikiamos konkrečios paslaugos, pavyzdžiui:

a) kai prašoma, muitinės darbuotojai dirba ne oficialiai nustatytu darbo laiku arba ne muitinės patalpose;

- b) atliekama prekių analizė ar ekspertizė ir reikia apmokėti prekių gražinimo pareiškėjui pašto išlaidas, ypač kai tai susiję su sprendimais dėl privalomosios informacijos ar informacijos apie muitų teisės aktų taikymą teikimu;
- c) prekės tikrinamos ar jų pavyzdžiai imami tikrinimo tikslais arba prekės sunaikinamos, jei turima išlaidų, nesusijusių su muitinės darbuotojų darbu, arba
- d) taikomos išimtinės tikrinimo priemonės, kai jos būtinos dėl prekių pobūdžio arba galimos rizikos.

4. Kiekviena Šalis apie visas savo taikomas su importu ar eksportu susijusias rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus nedelsdama paskelbia taip, kad valdžios institucijos, prekiautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti.

5. Šalis nereikalauja, kad dėl importuojamų kitos Šalies prekių būtų atliekami konsuliniai formalumai, taip pat nerenka susijusių rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų.

12 SKYRIUS

PREKYBOS TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

A SKIRSNIS

ANTIDEMPINGO IR KOMPENSACINIAI MUITAI

12.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas pagal Antidempingo susitarimą ir SKP sutartį.
2. Šio skirsnio tikslais 10 skyriuje nustatytos lengvatinės kilmės taisyklės netaikomos.

12.2 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Antidempingo ir antisubsidijų tyrimai ir priemonės turėtų būti naudojami visapusiškai laikantis atitinkamų PPO reikalavimų, nustatytų Antidempingo susitarime ir SKP sutartyje, ir turėtų būti grindžiami sąžininga ir skaidria sistema.
2. Kiekviena Šalis kuo greičiau po laikinųjų priemonių nustatymo ir bet kuriuo atveju prieš priimant galutinį sprendimą užtikrina, kad būtų atskleisti visi esminiai faktai ir aplinkybės, kuriais ji grindžia sprendimą taikyti galutines priemones. Toks atskleidimas nedaro poveikio Antidempingo susitarimo 6.5 straipsniui ir SKP sutarties 12.4 straipsniui. Kiekviena Šalis tokius esminius faktus ir aplinkybes atskleidžia raštu ir suteikia suinteresuotosioms šalims pakankamai laiko pastaboms dėl jų pateikti.
3. Kiekvienai suinteresuotajai šaliai suteikiama galimybė būti išklaustyti, kad ji galėtų pareikšti savo nuomonę antidempingo ar antisubsidijų tyrimo metu, nebent tai nepagrįstai trukdytų laiku užbaigti tyrimą.

12.3 STRAIPSNIS

Atsižvelgimas į viešąjį interesą

Kiekviena Šalis atsižvelgia į savo vidaus pramonės, importuotojų ir jiems atstovaujančių asociacijų, naudotojų atstovų ir vartotojams atstovaujančių organizacijų padėtį, jei per atitinkamą laikotarpį jie tyrimą atliekančioms institucijoms pateikė reikiamą informaciją. Remdamasi tokia informacija Šalis gali nuspręsti netaikyti antidempingo ar kompensacinių priemonių.

12.4 STRAIPSNIS

Mažesnio muito taisyklė

Jei Šalis kitos Šalies prekėms nustato antidempingo muitą, tokio muito dydis turi neviršyti dempingo skirtumo. Kai įmanoma, antidempingo muitas turėtų būti mažesnis už tą skirtumą, jei tokio mažesnio muito pakanka vidaus pramonei padarytai žalai pašalinti.

12.5 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skirsniui 38 skyrius netaikomas.

B SKIRSNIS

BENDROSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

12.6 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas pagal GATT 1994 XIX straipsnį, Susitarimą dėl apsaugos priemonių ir Sutarties dėl žemės ūkio 5 straipsnį.

12.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir galutinių priemonių nustatymas

1. Nepaisant 12.6 straipsnio, bendrąjį apsaugos priemonių tyrimą inicijuojanti arba bendrąsias apsaugos priemones taikyti ketinanti Šalis nedelsdama pateikia, jei kita Šalis to prašo ir turi su tuo susijusį esminį interesą, rašytinį pranešimą, kuriame pateikia visą svarbią informaciją, kuria remiantis inicijuojamas bendrasis apsaugos priemonių tyrimas arba taikomos bendrosios apsaugos priemonės, įskaitant, jei aktualu, preliminarias išvadas. Toks pranešimas nedaro poveikio Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3.2 straipsniui.

2. Nustatydamą galutines bendrąsias apsaugos priemones kiekviena Šalis stengiasi jas nustatyti taip, kad būtų daromas kuo mažesnis poveikis dvišalei prekybai, su sąlyga, kad priemonių paveikta Šalis turi 4 dalyje apibrėžtą esminį interesą.

3. 2 dalies tikslais, jei Šalis mano, kad galutinių bendrųjų apsaugos priemonių taikymo teisiniai reikalavimai yra įvykdyti, ir ketina taikyti tokias priemones, ji apie tai praneša kitai Šaliai ir suteikia galimybę surengti dvišales konsultacijas, jei kita Šalis turi esminį interesą, kaip apibrėžta 4 dalyje. Jei per 15 dienų nuo pranešimo nerandama tinkamo sprendimo, importuojanti Šalis gali priimti atitinkamas bendrąsias apsaugos priemones, kad išspręstų problemą.

4. Šio straipsnio tikslais Šalis laikoma turinčia esminį interesą tada, kai per paskutinių trejų metų laikotarpį ji yra viena iš penkių didžiausių importuojamos prekės tiekėjų, vertinant pagal absoliutųjį kiekį arba pagal vertę.

12.8 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skirsniui 38 skyrius netaikomas.

C SKIRSNIS

DVIŠALĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

1 POSKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

12.9 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) vidaus pramonė – visi Šalies teritorijoje veikiantys į importuojamą prekę panašių ar su ja tiesiogiai konkuruojančių prekių gamintojai arba gamintojai, kurie kartu pagamina didžiąją dalį visos panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus produkcijos;
- b) pereinamasis laikotarpis:
 - i) septynerių metų laikotarpis nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos arba

- ii) visoms prekėms, kurioms dvišalę apsaugos priemonę taikančios Šalies 9 priede pateiktame sąrašė numatytas septynerių metų muitų tarifų panaikinimo laikotarpis, – tai prekei taikomas muitų tarifų panaikinimo laikotarpis, prie kurio pridedami dveji metai.

12.10 STRAIPSNIS

Dvišalės apsaugos priemonės taikymas

1. Nepaisant B skirsnio, jeigu dėl maito sumažinimo arba panaikinimo pagal šią Susitarimo dalį atsitinka taip, kad vienos Šalies kilmės prekė į kitos Šalies teritoriją importuojama tiek didesniais kiekiais (vertinant absoliučiaisiais kiekiais arba santykinė vidaus gamybos dalimi) ir tokiomis sąlygomis, kad tai daro žalą arba kelia didelės žalos grėsmę panašias ar tiesiogiai konkuruojančias prekes gaminantiems vidaus gamintojams, importuojanti Šalis gali, laikydamasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir tvarkos, imtis tinkamų dvišalių apsaugos priemonių.
2. Jeigu tenkinamos 1 dalies sąlygos, importuojanti Šalis gali nustatyti vieną iš šių dvišalės apsaugos priemonių:
 - a) sustabdyti tolesnį atitinkamai prekei taikomo maito normos mažinimą, kaip numatyta pagal šią Susitarimo dalį, arba

- b) padidinti atitinkamai prekei taikomo maito normą iki mažesniojo iš šių dydžių:
- i) tai prekei pagal didžiausio palankumo režimą taikomos maito normos, galiojančios tuo metu, kai nustatoma priemonė, arba
 - ii) tai prekei pagal didžiausio palankumo režimą taikomos maito normos, galiojančios dieną iki šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

12.11 STRAIPSNIS

Dvišalių apsaugos priemonių standartai

1. Dvišalė apsaugos priemonė negali būti taikoma:
 - a) išskyrus tokiu mastu ir tokį laikotarpį, kokio gali reikėti norint išvengti didelės žalos vidaus pramonei ar jos grėsmės arba ją ištaisyti;

- b) ilgesnį nei dvejų metų laikotarpį; jeigu importuojančios Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija, laikydamasi šiame skirsnyje nustatytos tvarkos, nustato, kad ta priemonė tebėra reikalinga norint išvengti didelės žalos vidaus pramonei ar jos grėsmės arba ją ištaisyti, šis laikotarpis gali būti pratęstas dar dvejiems metams, su sąlyga, kad visas dvišalės apsaugos priemonės taikymo laikotarpis, įskaitant pradinį taikymo laikotarpį ir galimą jo pratęsimą, bus ne ilgesnis nei ketveri metai, arba
- c) pasibaigus 12.9 straipsnio b punkte apibrėžtam pereinamajam laikotarpiui.

2. Šaliai nustojus taikyti dvišalę apsaugos priemonę, muito norma yra ta, kuri prekei būtų galiojusi pagal 9 priede pateiktą jos sąrašą.

3. Kad palengvintų atitinkamos pramonės prisitaikymą tuo atveju, kai numatoma dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė yra ilgesnė nei vieni metai, priemonę taikanti Šalis jos taikymo laikotarpiu ją reguliariais intervalais laipsniškai liberalizuoja.

12.12 STRAIPSNIS

Laikinosios dvišalės apsaugos priemonės

1. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai ištaisoma žala, Šalis gali taikyti laikiną dvišalę apsaugos priemonę nesilaikydama 12.21 straipsnio 1 dalies reikalavimų preliminariai nustąčiusi, kad yra akivaizdžių įrodymų, jog dėl muito sumažinimo ar panaikinimo pagal šią Susitarimo dalį išaugo tam tikrų kitos Šalies kilmės prekių importas ir dėl tokio importo vidaus pramonei padaryta arba gali būti padaryta didelė žala.
2. Bet kurios laikinosios dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė yra ne ilgesnė kaip 200 dienų, ir tuo laikotarpiu priemonę taikanti Šalis laikosi atitinkamų procedūrinių taisyklių, nustatytų 2 poskirsnyje. Laikinąją dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis nedelsdama kompensuoja bet kokį muitų tarifų padidinimą, jei atlikus 2 poskirsnyje aprašytą tyrimą nenustatoma, kad tenkinamos 12.10 straipsnio 1 dalies sąlygos. Laikinosios dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė skaičiuojama kaip 12.11 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto laikotarpio dalis.
3. Nustačiusi laikinąją dvišalę apsaugos priemonę, tokią laikinąją priemonę taikanti Šalis apie ją informuoja kitą Šalį ir nedelsdama perduoda klausimą nagrinėti Jungtiniam komitetui, jei kita Šalis to prašo.

12.13 STRAIPSNIS

Kompensacija ir nuolaidų taikymo sustabdymas

1. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis konsultuojasi su kita Šalimi, kurios produktams taikoma priemonė, kad susitartų dėl tinkamos prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės, taikomos nuolaidų, turinčių iš esmės lygiavertį poveikį prekybai, forma. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis galimybę taip konsultuotis suteikia ne vėliau kaip po 30 dienų nuo tada, kai pradėta taikyti ta dvišalę apsaugos priemonė.
2. Jei per 30 dienų nuo 1 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios dėl prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės nesusitariama, Šalis, kurios prekėms taikoma dvišalę apsaugos priemonė, gali sustabdyti nuolaidų, turinčių iš esmės lygiavertį poveikį kitos Šalies prekybai, taikymą.
3. Šalis, kurios prekėms taikoma dvišalę apsaugos priemonė, likus ne mažiau kaip 30 dienų iki nuolaidų taikymo sustabdymo pagal 2 dalį apie sustabdymą raštu praneša kitai Šaliai.

4. Pareiža taikyti kompensacinę priemonę pagal 1 dalį ir teisę sustabdyti nuolaidų taikymą pagal 2 dalį:

- a) negalioja pirmus 24 mėnesius, kuriais galioja dvišalė apsaugos priemonė, jei dvišalė apsaugos priemonė taikoma dėl importo padidėjimo absoliučiąja verte, ir
- b) baigia galioti dvišalės apsaugos priemonės taikymo pabaigos dieną.

12.14 STRAIPSNIS

Laikotarpis nuo dviejų apsaugos priemonių iki nelygiagretaus apsaugos priemonių taikymo

1. Šalis netaiko šiame skirsnyje nurodytos apsaugos priemonės importuojamai prekei, kuriai tokia priemonė pradėta taikyti anksčiau, jei dar nesibaigė laikotarpis, lygus pusei pirmesnio prieš tai ėjusio apsaugos priemonės taikymo laikotarpio trukmės. Tai pačiai prekei daugiau nei vieną kartą taikyta apsaugos priemonė negali būti pratęsta dar dvejiems metams, kaip nustatyta 12.11 straipsnio 1 dalies b punkte.
2. Šalis tai pačiai prekei tuo pačiu laikotarpiu netaiko:
 - a) dvišalės apsaugos priemonės arba laikinosios dvišalės apsaugos priemonės pagal šią dalį ir

- b) bendrosios apsaugos priemonės pagal GATT 1994 XIX straipsnį ir Susitarimą dėl apsaugos priemonių.

12.15 STRAIPSNIS

Europos Sąjungos atokiausi regionai¹

1. Jei Čilės kilmės prekė yra importuojama į vieno ar daugiau atokiausių Europos Sąjungos regionų teritoriją tokiais dideliais kiekiais ir tokiomis sąlygomis, kad labai pablogėja arba gali labai pablogėti atitinkamo atokiausio regiono ekonominė padėtis, ES Šalis, išnagrinėjusi alternatyvius sprendimus, išimties tvarka gali taikyti dvišales apsaugos priemones, bet tik atitinkamo regiono teritorijoje.

¹ Šio Susitarimo įsigaliojimo dieną Europos Sąjungos atokiausi regionai yra: Gvadelupa, Prancūzijos Gviana, Martinika, Reunjonas, Majotas, Sen Martenas, Azorų salos, Madeira ir Kanarų salos. Šis straipsnis taip pat taikomas šaliai ar užjūrio teritorijai, kurios statusas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 355 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Europos Vadovų Tarybos sprendimu pakeičiamas į atokiausio regiono statusą, nuo to sprendimo priėmimo dienos. Jei Europos Sąjungos atokiausias regionas, atlikus tą procedūrą, nustoja būti atokiausiu regionu, šis straipsnis nustoja būti taikomas tai šaliai ar užjūrio teritorijai nuo atitinkamo Europos Vadovų Tarybos sprendimo priėmimo dienos. ES Šalis praneša Čilei apie visus pokyčius teritorijose, kurios laikomos atokiausiais Europos Sąjungos regionais.

2. 1 dalies tikslais „didelis pablogėjimas“ reiškia didelius sunkumus ekonomikos sektoriuje, kuriame gaminamos panašios arba tiesiogiai konkuruojančios prekės; nustatant, ar esama didelio pablogėjimo, remiamasi objektyviais veiksniais, įskaitant:

- a) importo apimties padidėjimą, vertinant absoliučiaisiais kiekiais arba santykinę vidaus gamybos ir importo iš kitų trečiųjų šalių vertę, ir
- b) 1 dalyje nurodyto importo poveikį atitinkamos pramonės ar ekonomikos sektoriaus padėčiai, įskaitant pardavimo lygį, gamybą, finansinę padėtį ir užimtumą.

3. Nedarant poveikio 1 daliai, kitos šio skirsnio nuostatos, kurios taikomos dvišalėms apsaugos priemonėms, yra taikomos ir pagal šį straipsnį priimtoms apsaugos priemonėms. Kitose šio skirsnio nuostatose vartojamas terminas „didelė žala“ reiškia didelį pablogėjimą, kai kalbama apie Europos Sąjungos atokiausius regionus.

2 POSKIRSNIS

DVIŠALĖMS APSAUGOS PRIEMONĖMS TAIKOMOS PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS

12.16 STRAIPSNIS

Taikytina teisė

Kiekvienos Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija taikydama dvišales apsaugos priemones laikosi šio poskirsnio nuostatų. Šiame poskirsnyje neaptais atvejais kompetentinga tyrimą atliekanti institucija taiko tos institucijos Šalies teisėje nustatytas taisykles.

12.17 STRAIPSNIS

Apsaugos procedūros inicijavimas

1. Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija procedūrą dėl dvišalių apsaugos priemonių (toliau – apsaugos procedūra) gali inicijuoti gavusi vidaus pramonės ar jos vardu pateiktą rašytinį prašymą¹ arba, išimtinėmis aplinkybėmis, savo iniciatyva.

¹ ES Šalies atveju tokį prašymą vidaus pramonės vardu gali pateikti viena ar daugiau valstybių narių.

2. Prašymas laikomas pateiktu vidaus pramonės ar jos vardu, jeigu jam pritaria vidaus gamintojai, kurie kartu pagamina daugiau kaip 50 proc. panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių bendros vidaus produkcijos, pagaminamos vidaus pramonės, išreiškusios pritarimą ar nepritimą prašymui. Tačiau kompetentinga tyrimą atliekanti institucija tyrimo nepradeda, jeigu prašymui pritariantiems vidaus gamintojams tenka mažiau nei 25 proc. visos panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus produkcijos, pagaminamos vidaus pramonės.

3. Kai kompetentinga tyrimą atliekanti institucija inicijuoja tyrimą, suinteresuotosioms šalims pateikiamas 1 dalyje nurodytas rašytinis prašymas, išskyrus jame esančią konfidencialią informaciją.

4. Inicijavusi apsaugos procedūrą, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija Šalies oficialiajame leidinyje paskelbia pranešimą apie apsaugos procedūros inicijavimą. Pranešime nurodoma:

- a) rašytinį prašymą pateikęs subjektas, jei taikytina;
- b) importuojama prekė, kuriai taikoma apsaugos procedūra;
- c) subpozicija ir tarifinės eilutės numeris, pagal kuriuos klasifikuojama importuojama prekė;

- d) siūlomos taikytinos priemonės rūšis;
- e) viešas klausymas pagal 12.20 straipsnio a punktą arba laikotarpis, per kurį suinteresuotosios šalys gali pateikti prašymą išklaudyti pagal 12.20 straipsnio b punktą;
- f) vieta, kurioje gali būti tikrinamas rašytinis prašymas ir visi kiti tyrimo metu pateikti nekonfidencialūs dokumentai ir
- g) įstaigos, į kurią reikia kreiptis dėl išsamesnės informacijos, pavadinimas, adresas ir telefono numeris.

5. Kai apsaugos procedūra pagal 1 dalį inicijuojama remiantis rašytiniu prašymu, atitinkama kompetentinga tyrimą atliekanti institucija pagal 3 dalį reikalaujamą pranešimą paskelbia tik atidžiai įvertinusi, ar rašytinis prašymas atitinka jos vidaus teisės aktų reikalavimus ir 1 bei 2 dalių reikalavimus, taip pat ar jame pateikta pagrįstų įrodymų, kad kitos Šalies kilmės prekės importas padidėjo dėl to, kad pagal šią Susitarimo dalį buvo sumažintas arba panaikintas muitas ir kad toks importas kelia arba gali sukelti įtariamą didelę žalą.

12.18 STRAIPSNIS

Tyrimas

1. Šalis dvišalę apsaugos priemonę pradeda taikyti tik po to, kai jos kompetentinga tyrimą atliekanti institucija baigia tyrimą pagal Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalį ir 4.2 straipsnio c punktą; todėl Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalis ir 4.2 straipsnio c punktas *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.
2. Atlikdama 1 dalyje nurodytą tyrimą Šalis laikosi Susitarimo dėl apsaugos priemonių 4.2 straipsnio a punkto reikalavimų. Todėl Susitarimo dėl apsaugos priemonių 4.2 straipsnio a punktas *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

3. Jei Šalis pagal šio straipsnio 1 dalį ir Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalį pateikia pranešimą, kad taiko arba pratęsia dvišalę apsaugos priemonę, tame pranešime pateikia:

- a) įrodymus, kad dėl kitos Šalies kilmės prekės importo, išaugusio dėl muitų sumažinimo arba panaikinimo pagal šią Susitarimo dalį, padaryta arba gali būti padaryta didelė žala; per tyrimą remiantis objektyviais įrodymais turi būti įrodytas priežastinis ryšys tarp padidėjusio atitinkamos prekės importo ir didelės žalos ar jos grėsmės. Be padidėjusio importo taip pat nagrinėjami kiti žinomi veiksniai, siekiant užtikrinti, kad dėl šių kitų veiksnių atsiradusi didelė žala arba didelės žalos grėsmė nebūtų priskirta padidėjusiam importui;
- b) tikslų kilmės statusą turinčios prekės, kuriai taikoma dvišalė apsaugos priemonė, aprašymą, įskaitant SS, kuria grindžiami 9 priede pateikti įsipareigojimų dėl muitų tarifų sąrašai, poziciją ar subpoziciją, kuriai ji priskiriama;
- c) tikslų dvišalės apsaugos priemonės aprašymą;
- d) dvišalės apsaugos priemonės taikymo pradžios datą, numatomą taikymo trukmę ir, jei taikytina, laipsniško priemonės liberalizavimo tvarkaraštį pagal 12.11 straipsnio 3 dalį ir

e) dvišalės apsaugos priemonės taikymo pratęsimo atveju – įrodymus, kad atitinkama vidaus pramonė prisitaiko.

4. Šalies, kurios prekėms pagal šį skirsnį taikoma apsaugos procedūra, prašymu tą procedūrą vykdanči Šalis pradeda konsultacijas su prašančiąja Šalimi, kad peržiūrėtų pagal 1 dalį pateiktą pranešimą arba bet kurį viešą pranešimą ar ataskaitą, kompetentingos tyrimą atliekančios institucijos paskelbtą dėl apsaugos procedūros.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentinga tyrimą atliekanti institucija tyrimą pagal šį straipsnį užbaigtų per 12 mėnesių nuo jo inicijavimo dienos.

12.19 STRAIPSNIS

Konfidenciali informacija

1. Informaciją, kuri pagal savo pobūdį yra konfidenciali arba kuri pateikiama konfidencialiai, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija, jei tinkamai pagrindžiama nurodžius tinkamą priežastį, laiko konfidencialia. Tokia informacija neatskleidžiama be ją pateikusios suinteresuotosios šalies leidimo.

2. Konfidencialią informaciją teikiančių suinteresuotųjų šalių prašoma pateikti nekonfidencialią tokios informacijos santrauką arba, jei tokios šalys nurodo, kad informacijos negalima apibendrinti, nurodyti to priežastis. Santraukos turi būti pakankamai išsamios, kad būtų galima tinkamai suprasti konfidencialios informacijos esmę. Tačiau jei kompetentinga tyrimą atliekanti institucija nustato, kad prašymas laikyti informaciją konfidencialia yra nepagrįstas, ir jei suinteresuotoji šalis nenori viešai paskelbti informacijos arba leisti ją atskleisti apibendrinta arba santraukos forma, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija gali neatsižvelgti į tokią informaciją, nebent tai institucijai priimtinu būdu remiantis tinkamais šaltiniais įrodoma, kad informacija yra teisinga.

12.20 STRAIPSNIS

Posėdžiai

Per kiekvieną apsaugos procedūrą kompetentinga tyrimą atliekanti institucija:

- a) pateikusi pagrįstą pranešimą surengia viešą klausymą, kad visos suinteresuotosios šalys ir vartotojams atstovaujančios asociacijos galėtų asmeniškai arba per teisinį patarėją dalyvauti ir pateikti įrodymų ir būti išklaustytos dėl didelės žalos ar didelės žalos grėsmės ir tinkamų taisomųjų priemonių, arba

- b) visoms suinteresuotosioms šalims suteikia galimybę būti išklausytoms, jei jos per 12.17 straipsnio 4 dalyje nurodytame pranešime apie inicijavimą nustatytą laikotarpį pateikia rašytinį prašymą, kuriame nurodo, kad joms gali turėti poveikio tyrimo išvados ir kad yra ypatingų priežasčių, dėl kurių jos turi būti išklausytos žodžiu.

12.21 STRAIPSNIS

Pranešimai, nagrinėjimas Jungtiniame komitete ir paskelbimas

1. Jei Šalis mano, kad susiklostė viena iš 12.10 straipsnio 1 dalyje arba 12.15 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių, ji nedelsdama perduoda klausimą nagrinėti Jungtiniam komitetui. Jungtinis komitetas gali teikti rekomendacijas, reikalingas susidariusioms aplinkybėms ištaisyti. Jei per 30 dienų nuo tos dienos, kai Šalis klausimą perdavė Jungtiniam komitetui, Jungtinis komitetas nepateikia rekomendacijų, kaip ištaisyti susidariusias aplinkybes, arba nepriimamas joks kitas priimtinas sprendimas, importuojanti Šalis gali priimti tinkamas dvišales apsaugos priemones, kad ištaisytų susidariusias aplinkybes pagal šį skirsnį.
2. 1 dalies tikslais importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai pateikia visą susijusią informaciją, įskaitant įrodymus dėl didelės žalos, kurią padidėjęs importas daro panašių ir tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus gamintojams, ar tokios žalos grėsmės, tikslų susijusių prekių aprašymą ir siūlomą dvišalę apsaugos priemonę, siūlomą jos nustatymo datą ir numatomą trukmę.

3. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis nustatytus faktus ir pagrįstas išvadas, padarytas visais susijusiais faktiniais ir teisiniais klausimais, paskelbia tos Šalies oficialiajame leidinyje, įskaitant importuojamos prekės aprašymą ir padėtį, dėl kurios buvo nustatytos priemonės pagal 12.10 straipsnio 1 dalį arba 12.15 straipsnio 1 dalį, tokios padėties ir padidėjusio importo priežastinį ryšį ir priemonių formą, dydį ir trukmę.

12.22 STRAIPSNIS

Dokumentų anglų kalba priėmimas vykdant apsaugos procedūras

Kad būtų lengviau pateikti apsaugos procedūroms būtinus dokumentus, už procedūrą atsakinga Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija priima anglų kalba parengtus suinteresuotųjų šalių dokumentus, su sąlyga, kad tos šalys per kompetentingos institucijos nustatytą ilgesnį terminą vėliau pateiks dokumentų vertimą į apsaugos procedūros kalbą.

13 SKYRIUS

SANITARIJOS IR FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS

13.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šio skyriaus tikslai:

1. Šalių teritorijose saugoti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą, kartu lengvinant Šalių tarpusavio prekybą gyvūnais, gyvūniniais produktais, augalais, augaliniais produktais ir kitais produktais, kuriems taikomos sanitarijos ir fitosanitarijos priemonės (SFP):
 - a) gerinant skaidrumą, komunikaciją ir Šalių bendradarbiavimą SF priemonių srityje;
 - b) parengiant prekybos lengvinimo mechanizmą ir procedūras ir
 - c) toliau įgyvendinant SFP sutarties principus.

2. Bendradarbiauti daugiašaliuose forumuose, taip pat maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityje.
3. Bendradarbiauti kitais sanitarijos ar fitosanitarijos klausimais arba kituose forumuose.

13.2 STRAIPSNIS

Daugiašalės pareigos

Šalys dar kartą patvirtina savo teises ir pareigas pagal PPO steigimo sutartį ir, kalbant tiksliau, SFP sutartį. Tomis teisėmis ir pareigomis grindžiami Šalių veiksmai pagal šį skyrių.

13.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas:

- a) visoms SFP sutarties A priede apibrėžtomis SF priemonėms, jeigu jos daro poveikį Šalių tarpusavio prekybai;

- b) bendradarbiavimui daugiašaliuose forumuose, pripažintuose pagal SFP sutartį;
- c) bendradarbiavimui maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityje ir
- d) bendradarbiavimui visais kitais sanitarijos ar fitosanitarijos klausimais kituose Šalių sutartuose forumuose.

13.4 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 13-A–13-H prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) vartojami SFP sutarties A priede, taip pat *Codex Alimentarius*, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos ir 1997 m. lapkričio 17 d. Romoje pasirašytoje Tarptautinėje augalų apsaugos konvencijoje apibrėžti terminai ir
- b) saugoma zona – Šalies teritorijoje esanti oficialiai apibrėžta geografinė dalis, kurioje, kaip žinoma, nėra aptiktas konkretus kenkėjas, nors čia yra palankios sąlygos jam plisti ir jis yra paplitęs kitose tos Šalies teritorijos dalyse.

13.5 STRAIPSNIS

Kompetentingos institucijos

1. Šalių kompetentingos institucijos yra institucijos, atsakingos už šiame skyriuje nurodytų priemonių, nustatytų 13-A priede, įgyvendinimą.
2. Pagal 13.12 straipsnį Šalys informuoja viena kitą apie visus reikšmingus jų kompetentingų institucijų struktūros, organizacijos ar kompetencijos pasidalijimo pokyčius.

13.6 STRAIPSNIS

Statuso pripažinimas dėl gyvūnų ligų, gyvūnų infekcijų ir kenkėjų

1. Pripažįstant statusą dėl gyvūnų ligų ir gyvūnų infekcijų, įskaitant zoonozes, taikomos šios nuostatos:
 - a) importuojanti Šalis prekybos tikslais pripažįsta eksportuojančios Šalies ar jos regionų, eksportuojančios Šalies nustatytų pagal 13-C priedo 1 dalies a punkto i papunktį, gyvūnų sveikatos statusą dėl 13-B priede nurodytų gyvūnų ligų;

- b) jei Šalis mano, kad jos teritorija ar kuris nors iš jos regionų turi specialų statusą dėl konkrečios gyvūnų ligos, neįtrauktos į 13-B priedą, ji gali prašyti šį statusą pripažinti pagal 13-C priedo 3 dalyje nustatytus kriterijus; importuojanti Šalis gali reikalauti papildomų garantijų dėl importuojamų gyvūnų ir gyvūninių produktų, atitinkančių tos Šalies sutartą statusą;
- c) Šalys pripažįsta, kad Šalių teritorijų, regionų, sektoriaus ar subsektoriaus statusas, nustatytas atsižvelgiant į kitų nei 13-B priede nurodytų gyvūnų ligų arba gyvūnų infekcijų paplitimą ar sergamumą jomis arba atitinkamais atvejais į jų susijusią riziką, kaip apibrėžta SFP sutartyje pripažintų tarptautinius standartus nustatančių organizacijų, yra jų tarpusavio prekybos pagrindas; importuojanti Šalis gali, kai tinkama, dėl importuojamų gyvūnų ir gyvūninių produktų prašyti garantijų, atitinkančių tos Šalies statusą, nustatytą pagal standartus nustatančių organizacijų rekomendacijas, ir
- d) nedarant poveikio 13.9 ir 13.15 straipsniams ir išskyrus atvejus, kai importuojanti Šalis pareiškia aiškų prieštaravimą ir paprašo pagrindžiamosios ar papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama priima reikiamas teisėkūros ir administracines priemones, kad galėtų vykti prekyba remiantis šios dalies a, b ir c punktais.

2. Kenkėjams taikomos nuostatos:

- a) prekybos tikslais Šalys pripažįsta užkrėtimo kenkėjais statusą dėl 13-B priede nurodytų kenkėjų ir
- b) nedarant poveikio 13.9 ir 13.15 straipsniams ir išskyrus atvejus, kai importuojanti Šalis pareiškia aiškų prieštaravimą ir paprašo pagrindžiamosios ar papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių, kad galėtų vykdyti prekybą remiantis šios dalies a punktu.

13.7 STRAIPSNIS

Regionavimo sprendimų dėl gyvūnų ligų, gyvūnų infekcijų ir kenkėjų pripažinimas

1. Šalys pripažįsta regionavimo sąvoką ir ją taiko tarpusavio prekybai.
2. Regionavimo sprendimai dėl 13-B-1 priedėlyje nurodytų sausumos ir vandens gyvūnų ligų ir 13-B-2 priedėlyje nurodytų kenkėjų priimami pagal 13-C priedą.

3. Norėdama, kad importuojanti Šalis pripažintų regionavimo sprendimą dėl gyvūnų ligos, eksportuojanti Šalis, laikydamosi 13.14 straipsnio, praneša apie savo priemones, kuriomis nustatomas regionavimas, ir kartu pateikia išsamų paaiškinimą ir pagrindžiančius duomenis, kuriais remiantis daromos išvados ir priimami sprendimai.
4. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui ir jeigu importuojanti Šalis per 15 darbo dienų nuo tada, kai gauna regionavimo sprendimą, nepareiškia aiškaus prieštaravimo ir neprašo papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, Šalys laiko sprendimą priimtu.
5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytos konsultacijos vyksta 13.14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Importuojanti Šalis papildomą informaciją įvertina per 15 darbo dienų nuo jos gavimo. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytas patikrinimas atliekamas pagal 13.11 straipsnį per 25 darbo dienas nuo prašymo atlikti patikrinimą gavimo.

6. Kalbant apie kenkėjus, kiekviena Šalis užtikrina, kad prekiaujant augalais, augaliniais produktais ir kitais produktais būtų atsižvelgiama į kitos Šalies pripažintą užkrėtimo kenkėjais statusą. Norėdama, kad kita Šalis pripažintų regionavimo sprendimą, eksportuojanti Šalis kitai Šaliai praneša apie savo priemones ir sprendimus, parengtus vadovaujantis atitinkamais Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) tarptautiniais fitosanitarijos priemonių standartais, įskaitant standartą Nr. 4 „Reikalavimai kenkėjais neužkrėstoms teritorijoms nustatyti“ ir standartą Nr. 8 „Teritorijos užkrėtimo kenkėjais statuso nustatymas“, taip pat kitais tarptautiniais fitosanitarijos priemonių standartais, kuriuos Šalys laiko tinkamais. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui ir jeigu Šalis per tris mėnesius nuo tada, kai gauna regionavimo sprendimą, nepareiškia aiškaus prieštaravimo ir neprašo papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, Šalys laiko sprendimą priimtu.

7. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytos konsultacijos vyksta 13.14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Importuojanti Šalis papildomą informaciją įvertina per tris mėnesius nuo jos gavimo. Kiekviena Šalis šio straipsnio 4 dalyje nurodytą patikrinimą atlieka pagal 13.11 straipsnį ir per 12 mėnesių nuo prašymo atlikti patikrinimą gavimo dienos, atsižvelgdama į atitinkamo kenkėjo ir augalo biologines savybes.

8. Užbaigus šio straipsnio 2–7 dalyse nustatytas procedūras ir nedarant poveikio 13.15 straipsniui, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų vykti prekyba.

13.8 STRAIPSNIS

Lygiavertiškumo pripažinimas

1. Šalys gali pripažinti sektoriui ar subsektoriui taikomos atskiros priemonės, priemonių grupės ar sistemų lygiavertiškumą.
2. Lygiavertiškumo pripažinimo tikslais Šalys konsultuojasi 3 dalyje nustatyta tvarka. Šio proceso metu eksportuojanti Šalis pateikia objektyvų lygiavertiškumo įrodymą, o importuojanti Šalis tą įrodymą objektyviai įvertina, kad galėtų galbūt pripažinti lygiavertiškumą.
3. Šalys per tris mėnesius nuo tada, kai importuojanti Šalis gauna eksportuojančios Šalies prašymą pripažinti vienos ar daugiau priemonių, darančių poveikį vienam ar daugiau sektorių ar subsektorių, lygiavertiškumą, pradeda konsultacijų procesą, kuris apima 13-E priede nustatytus veiksmus. Jei eksportuojanti Šalis pateikia kelis prašymus, Šalys importuojančios Šalies prašymu 13.16 straipsnyje nurodytame pakomitetyje susitaria dėl tvarkaraščio, pagal kurį inicijuos šioje dalyje nurodytą procesą.
4. Jei nesusitarta kitaip, importuojanti Šalis lygiavertiškumo vertinimą, atliekamą pagal 13-E priedą, užbaigia ne vėliau kaip per 180 dienų nuo tos dienos, kai iš eksportuojančios Šalies gauna tame priede nustatytą lygiavertiškumo įrodymą. Išimties tvarka dėl sezoninių augalų atliekamą lygiavertiškumo vertinimą pagrįsta užbaigti vėliau, jei tai būtina, kad fitosanitarijos priemonės būtų galima patikrinti tinkamu augalų augimo laikotarpiu.

5. Kai tikslinga, kiekvienos Šalies prioritetiniai sektoriai ar subsektoriai, dėl kurių gali būti pradėtos šio straipsnio 3 dalyje nurodytos konsultacijos, 13-E-1 priedėlyje turi būti nurodyti pirmumo tvarka. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetas gali rekomenduoti Jungtinei tarybai iš dalies pakeisti tą sąrašą, įskaitant pirmumo tvarką.

6. Vienai iš Šalių pakeitus priemones, darančias poveikį lygiavertiškumui, importuojanti Šalis gali panaikinti arba sustabdyti atitinkamo lygiavertiškumo pripažinimą, jei laikomasi šių procedūrų:

- a) pagal 13.13 straipsnį eksportuojanti Šalis informuoja importuojančią Šalį apie visus siūlomus eksportuojančios Šalies priemones, kurios lygiavertiškumas pripažintas, pakeitimus ir apie tikėtiną siūlomo pakeitimo poveikį tam lygiavertiškumui; per 30 darbo dienų nuo šios informacijos gavimo importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai praneša, ar tas lygiavertiškumas bus toliau pripažįstamas, atsižvelgiant į siūlomą pakeitimą, ir
- b) pagal 13.13 straipsnį importuojanti Šalis informuoja eksportuojančią Šalį apie visus siūlomus importuojančios Šalies priemones, pagal kurias pripažintas lygiavertiškumas, pakeitimus ir apie tikėtiną siūlomo pakeitimo poveikį tam lygiavertiškumo pripažinimui; Jeigu importuojanti Šalis lygiavertiškumo toliau nebeprapažįsta, Šalys gali kartu nustatyti šio straipsnio 3 dalyje nurodyto proceso pakartotinio inicijavimo, remiantis siūlomu pakeitimu, sąlygas.

7. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui, importuojanti Šalis lygiavertiškumo pripažinimo nepanaikina arba nesustabdo, kol Šalies siūlomas pakeitimas neįsigaliojo.

8. Lygiavertiškumą pripažinti arba lygiavertiškumo pripažinimą panaikinti ar sustabdyti gali tik importuojanti Šalis, veikdama pagal savo administracinę ir teisinę sistemą, įskaitant, kiek tai susiję su augalais, augaliniais produktais ir kitomis prekėmis, atitinkamus pranešimus dėl augalų, augalinių produktų ir kitų prekių pagal FAO tarptautinį fitosanitarijos priemonių standartą Nr. 13 „Pranešimo apie neatitikimus ir skubius veiksmus gairės“ ir atitinkamais atvejais kitus tarptautinius fitosanitarijos priemonių standartus. Importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai pateikia išsamų rašytinį paaiškinimą ir pagrindžiamuosius duomenis, susijusius su šiame straipsnyje nurodytomis išvadamis ir sprendimais. Jei lygiavertiškumas nepripažįstamas arba lygiavertiškumo pripažinimas panaikinamas ar sustabdomas, importuojanti Šalis informuoja eksportuojančią Šalį apie 3 dalyje nurodyto proceso pakartotinio inicijavimo sąlygas.

13.9 STRAIPSNIS

Viešumas ir prekybos sąlygos

1. Šalys taiko bendrąsias importo sąlygas. Nedarant poveikio pagal 13.7 straipsnį priimtiems sprendimams, importuojančios Šalies importo sąlygos taikomos eksportuojančios Šalies teritorijai. Pagal 13.13 straipsnį importuojanti Šalis praneša eksportuojančiai Šaliai apie savo SFP importo reikalavimus. Ta informacija atitinkamais atvejais apima oficialių sertifikatų ar patvirtinimų, kurių reikalauja importuojanti Šalis, pavyzdžius.

2. Kiekviena Šalis, pranešdama apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų pakeitimus arba siūlomus pakeitimus, laikosi SFP sutarties 7 straipsnio ir B priedo bei vėlesnių PPO SFP komiteto priimtų sprendimų. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui, importuojanti Šalis, nustatydamą šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų pakeitimų įsigaliojimo datą, atsižvelgia į tai, kiek laiko trunka vežimas tarp Šalių teritorijų.
3. Jei importuojanti Šalis nesilaiko 2 dalyje nurodytų pranešimo reikalavimų, ji ir toliau 30 dienų nuo atitinkamo pakeitimo įsigaliojimo dienos priima bet kokią sertifikatą arba liudijimą, kuriuo užtikrinama atitiktis importo sąlygoms, taikytoms iki to pakeitimo.
4. Kai Čilė pagal 1 dalyje nurodytas sąlygas atveria savo rinką vienam ar daugiau ES Šalies sektorių arba subsektorių, bet kokius paskesnius valstybių narių pateiktus prašymus dėl eksporto Čilė patenkina remdamasi išsamia Europos Komisijai prieinama informacija, vadinama šalies profiliu, nebent konkrečiomis aplinkybėmis, kai tai laikoma tinkama, Čilė prašytų pateikti papildomos informacijos.

5. Po lygiavertiškumo pripažinimo pagal 13.8 straipsnį Šalis per 90 dienų imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių lygiavertiškumo pripažinimui įgyvendinti, kad galėtų vykti Šalių tarpusavio prekyba tuose sektoriuose ir subsektoriuose, kuriuose importuojanti Šalis lygiavertėmis pripažįsta visas eksportuojančios Šalies SF priemones. Gyvūnų, gyvūninių produktų, augalų, augalinių produktų ir kitų produktų, kuriems taikomos atitinkamos SF priemonės, importuojančios Šalies reikalaujamo oficialaus sertifikato arba oficialaus dokumento šablonas gali būti pakeistas 13-H priede nurodytu sertifikatu.
6. 5 dalyje nurodytais produktais, kuriais prekiaujama sektoriuose ar subsektoriuose, kuriuose lygiavertėmis pripažintos viena ar kelios, bet ne visos priemonės, Šalys toliau tarpusavyje prekiauja laikydamosi 1 dalyje nurodytų sąlygų. Jei eksportuojanti Šalis to prašo, taikoma 8 dalis.
7. Šio skyriaus tikslais importuojanti Šalis nereikalauja, kad kitos Šalies produktai būtų importuojami su importo licencija.
8. Kalbant apie bendrąsias importo sąlygas, darančias poveikį Šalių tarpusavio prekybai, Šalys eksportuojančios Šalies prašymu konsultuojasi pagal 13.14 straipsnį, kad nustatytų alternatyvias arba papildomas importuojančios Šalies importo sąlygas. Jei tinkama, Šalys tas alternatyvias arba papildomas importo sąlygas nustato remdamosi eksportuojančios Šalies priemonėmis, kurias importuojanti Šalis pripažįsta lygiavertėmis. Jei Šalys susitaria dėl alternatyvių arba papildomų importo sąlygų, importuojanti Šalis per 90 dienų nuo jų nustatymo imasi reikiamų teisėkūros ar administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų būti vykdomas importas.

9. Kalbant apie gyvūnų, gyvūninių produktų, gyvūninių maisto produktų ir šalutinių gyvūninių produktų importą, importuojanti Šalis eksportuojančios Šalies prašymu, pateiktu kartu su atitinkamomis garantijomis, be išankstinės patikros ir laikydamosi 13-D priedo patvirtina eksportuojančios Šalies teritorijoje esančias įmones. Išskyrus atvejus, kai eksportuojanti Šalis paprašo papildomos informacijos, importuojanti Šalis per 30 darbo dienų nuo prašymo patvirtinti įmones ir atitinkamų garantijų gavimo imasi reikiamų teisėkūros ar administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų būti vykdomas importas.

10. Pradinį įmonių sąrašą Šalis patvirtina pagal 13-D priedą.

11. Šalies prašymu kita Šalis pateikia sprendimų, kuriems taikomas šis straipsnis, išsamų paaiškinimą ir patvirtinamuosius duomenis, kuriais jie pagrįsti.

13.10 STRAIPSNIS

Sertifikavimo procedūros

1. Sertifikavimo procedūrų tikslais Šalys laikosi 13-H priede nustatytų principų ir kriterijų.
2. Šalis 13.9 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodytus sertifikatus arba oficialius dokumentus išduoda vadovaudamasi 13-H priedu.

3. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali rekomenduoti Jungtiniam komitetui arba Jungtinei tarybai priimti sprendimą, kuriuo nustatomos elektroninio sertifikavimo, sertifikatų panaikinimo ar pakeitimo taisyklės.

13.11 STRAIPSNIS

Tikrinimas

1. Šio skyriaus veiksmingo įgyvendinimo tikslais kiekviena Šalis turi teisę:
 - a) pagal 13-F priede pateiktas gaires patikrinti visą kitos Šalies kompetentingų institucijų kontrolės programą arba jos dalį; tikrinimo išlaidas padengia tikrinimą atliekanti Šalis;
 - b) nuo Šalių nustatytos datos prašyti, kad kita Šalis pateiktų visą tos Šalies kontrolės programą arba jos dalį ir pagal tą programą atliktos kontrolės rezultatų ataskaitą, ir
 - c) dėl laboratorinių tyrimų, susijusių su gyvūniniais produktais, prašyti, kad kita Šalis dalyvautų prašančiosios Šalies etaloninės laboratorijos rengiamoje periodinėje palyginamųjų tyrimų programoje, skirtoje konkreitiems tyrimams; su tuo dalyvavimu susijusias išlaidas padengia dalyvaujanti Šalis.

2. Kiekviena Šalis savo patikrinimų rezultatais ir išvadamis gali pasidalyti su trečiosiomis šalimis bei paskelbti juos viešai.
3. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetas gali rekomenduoti Jungtinei tarybai iš dalies pakeisti 13-F priedą, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą tarptautinių organizacijų atliktą darbą.
4. Šiame straipsnyje nurodyti patikrinimų rezultatai gali padėti įgyvendinti 13.6–13.9 ir 13.12 straipsniuose nurodytas Šalies arba Šalių priemones.

13.12 STRAIPSNIS

Importo patikrinimai ir tikrinimo mokesčiai

1. Importuojanti Šalis iš eksportuojančios Šalies importuojamų siuntų patikrinimus atlieka laikydamasi 13-G priede nustatytų principų. Šių patikrinimų rezultatai gali padėti įgyvendinti 13.11 straipsnyje nurodytą tikrinimo procesą.
2. Kiekvienos Šalies taikomų fizinių importo patikrinimų dažnumas nustatytas 13-G priede. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetas gali rekomenduoti Jungtinei tarybai iš dalies pakeisti 13-G priedą.

3. Atsižvelgdama į pagal 13.8 ir 13.9 straipsnius padarytą pažangą arba tikrinimų, konsultacijų ar kitų priemonių, numatytų šiame skyriuje, rezultatus, Šalis pagal savo kompetenciją ir laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų patikrinimus gali atlikti rečiau nei nustatyta 13-G priede.
4. Tikrinimo mokesčiai negali būti didesni už išlaidas, kurias kompetentinga institucija patiria atlikdama importo patikrinimus, ir turi būti teisingi, palyginti su mokesčiais, imamais už panašių vidaus produktų tikrinimą.
5. Importuojanti Šalis praneša eksportuojančiai Šaliai apie visus priemonių, darančių poveikį importo patikrinimams ir tikrinimo mokesčiams, pakeitimus, įskaitant pakeitimų priežastis, taip pat apie visus reikšmingus tų patikrinimų administracinės procedūros pakeitimus.
6. Šalys gali susitarti abipusiškai sumažinti 13.9 straipsnio 5 dalyje nurodytų produktų fizinių importo patikrinimų dažnumą.
7. Pakomitetis gali teikti Jungtinei tarybai rekomendacijas dėl kiekvienos Šalies importo patikrinimų patvirtinimo sąlygų, taikytinų nuo tam tikros datos, siekiant pakoreguoti importo patikrinimų dažnumą arba juos pakeisti. Tos sąlygos Jungtinės tarybos sprendimu įtraukiamos į 13-G priedą. Nuo tos datos Šalys gali patvirtinti viena kitos tam tikrų produktų importo patikrinimus, siekdamos sumažinti jų dažnumą arba juos pakeisti.

13.13 STRAIPSNIS

Keitimasis informacija

1. Šalys sistemingsi keičiasi su šio skyriaus įgyvendinimu susijusia informacija, siekdamas rengti standartus, suteikti tikrumo, didinti tarpusavio pasitikėjimą ir įrodyti kontroliuojamų programų veiksmingumą. Jei tinkama, keitimasis informacija gali apimti pareigūnų mainus.
2. Šalys taip pat keičiasi informacija kitais svarbiais klausimais, įskaitant:
 - a) svarbius įvykius, susijusius su šiame skyriuje nurodytais produktais, įskaitant 13.8 ir 13.9 straipsniuose nurodytą keitimąsi informacija;
 - b) 13.11 straipsnyje numatyto tikrinimo rezultatus;
 - c) 13.12 straipsnyje numatytų importo patikrinimų rezultatus, kai gyvūnų ir gyvūninių produktų siuntos atmetamos arba neatitinka reikalavimų;
 - d) mokslines nuomones, susijusias su šiuo skyriumi ir parengtas Šalies atsakomybe, ir
 - e) skubius perspėjimus, susijusius su prekyba, kuriai taikomas šis skyrius.

3. Šalis laiku pateikia atitinkamam moksliniam forumui įvertinti mokslinius darbus ar duomenis nuomonėms ir argumentams, pareikštiems dėl pagal šį skyrių iškilusio klausimo, pagrįsti. Vertinimo rezultatai turi būti prieinami Šalims.
4. Laikoma, kad šiame straipsnyje nurodyta informacija buvo pasikeista, kai Šalis ją pateikia nusiųsdama pranešimą PPO pagal SFP sutarties 7 straipsnį ir B priedą arba paskelbia savo oficialioje, viešai prieinamoje ir nemokamoje interneto svetainėje.
5. Apie žinomą tiesioginį pavojų Šaliai keliančius kenkėjus tiesioginis pranešimas tai Šaliai siunčiamas paštu arba e. paštu. Šalys vadovaujasi FAO Tarptautinio fitosanitarijos priemonių standarto Nr. 17 „Pranešimas apie kenkėjus“ rekomendacijomis.
6. Šalys šiame straipsnyje nurodyta informacija keičiasi e. paštu, faksu arba paštu.

13.14 STRAIPSNIS

Pranešimai ir konsultacijos

1. Šalis, kilus didelei ar reikšmingai rizikai žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, įskaitant su maisto kontrole susijusius nenumatytus atvejus ar situacijas, kai yra aiškiai nustatyta su gyvūninių ar augalinių produktų vartojimu susijusio didelio neigiamo poveikio sveikatai rizika, per dvi darbo dienas apie tai praneša kitai Šaliai, visų pirma nurodydama:
 - a) priemones, darančias poveikį 13.7 straipsnyje nurodytiems regionavimo sprendimams;
 - b) į 13-B priedą įtrauktos gyvūnų ligos arba kenkėjo buvimą arba raidą;
 - c) nustatytus epidemiologinės svarbos duomenis arba svarbią susijusią riziką dėl 13-B priede nenurodytų gyvūnų ligų ir kenkėjų arba naujų gyvūnų ligų ir kenkėjų ir
 - d) papildomas priemones, kurių ėmėsi be savo atitinkamų pagrindinių priemonių gyvūnų ligoms arba kenkėjams kontroliuoti ar išnaikinti arba visuomenės sveikatai apsaugoti, taip pat visus profilaktikos politikos, įskaitant vakcinacijos politiką, pakeitimus.

2. Jei Šaliai kyla didelis susirūpinimas dėl rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, ta Šalis gali prašyti surengti konsultacijas su kita Šalimi dėl tos padėties. Konsultacijos surengiamos kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 13 darbo dienų nuo prašymo pateikimo. Tų konsultacijų metu kiekviena Šalis stengiasi pateikti visą reikiamą informaciją, kad būtų išvengta prekybos trikdymo ir būtų pasiektas abipusiškai priimtinas sprendimas, derantis su žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos apsauga.

3. Šalis gali prašyti, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodytos konsultacijos vyktų vaizdo ar garso konferencijoje. Prašančioji Šalis parengia konsultacijų protokolą, kurį Šalys patvirtina. Tvirtinimo tikslais taikoma 13.13 straipsnio 6 dalis.

13.15 STRAIPSNIS

Apsaugos sąlyga

1. Jeigu eksportuojanti Šalis imasi vidaus priemonių siekdama kontroliuoti galimą didelės rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai priežastinį veiksni, ta Šalis, nedarant poveikio 2 daliai, imasi lygiaverčių priemonių, kad užkirstų kelią tai rizikai atsirasti importuojančios Šalies teritorijoje.

2. Importuojanti Šalis gali dėl didelės rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai imtis laikinųjų priemonių, būtinų žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai apsaugoti. Dėl siuntų, kurios tuo metu, kai tokios laikinosios priemonės pradedamos taikyti, yra vežamos iš vienos Šalies į kitą, importuojanti Šalis ieško tinkamiausio ir proporcingiausio sprendimo, kad būtų išvengta nereikalingo prekybos trikdymo.

3. Šalis, kuri imasi šiame straipsnyje nurodytų priemonių, apie tai kitai Šaliai praneša per vieną darbo dieną nuo sprendimo įgyvendinti tas priemones priėmimo. Šalies prašymu ir laikydamosi 13.14 straipsnio 2 dalies Šalys per 13 darbo dienų nuo pranešimo surengia konsultacijas padėčiai aptarti. Šalys deramai atsižvelgia į konsultacijoms pateiktą informaciją ir stengiasi išvengti nereikalingo prekybos trikdymo, atsižvelgdamos, jei taikytina, į konsultacijų pagal 13.14 straipsnio 2 dalį rezultatus.

13.16 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetis

1. Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetį (toliau – Pakomitetis), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už SFP klausimus.

2. Pakomitetis:

- a) stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir svarsto su juo susijusius klausimus, taip pat nagrinėja visus klausimus, kurių gali kilti jį įgyvendinant, ir
- b) teikia Jungtinei tarybai rekomendacijas dėl priedų pakeitimų pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą, visų pirma atsižvelgiant į šiame skyriuje numatytų konsultacijų ir procedūrų metu padarytą pažangą.

3. Pakomitetis susitaria dėl veiksmų, kurių reikia imtis siekiant šio skyriaus tikslų. Pakomitetis nustato tų veiksmų tikslus ir tarpinius rezultatus. Pakomitetis įvertina tų veiksmų rezultatus.

4. Kai tinkama, Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį sudaryti iš kiekvienos Šalies ekspertų lygmens atstovų sudarytas technines darbo grupes, kurioms būtų pavesta nustatyti ir spręsti techninius ir mokslinius klausimus, kylančius taikant šį skyrių.

5. Pakomitetis gali rekomenduoti Prekybos tarybai arba Prekybos komitetui priimti sprendimą dėl šio pakomitečio konkrečių darbo tvarkos taisyklių, atsižvelgiant į sanitarijos ir fitosanitarijos klausimų specifiką.

13.17 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas daugiašaliuose forumuose

1. Šalys skatina bendradarbiavimą daugiašaliuose forumuose, susijusiuose su SF klausimais, visų pirma tarptautinėse standartus nustatančiose įstaigose, pripažintose pagal SFP sutartį.
2. Pagal 13.16 straipsnį įsteigtas Pakomitetas yra specialus forumas, kuriame keičiamasi informacija ir bendradarbiaujama šio straipsnio 1 dalyje nurodytais klausimais.

13.18 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityse

1. Šalys stengiasi, kad būtų palengvintas mokslinis bendradarbiavimas tarp Šalių įstaigų, atsakingų už mokslinį vertinimą maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos srityse.
2. Pakomitetas gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti šio straipsnio 1 dalyje nurodyto mokslinio bendradarbiavimo techninę darbo grupę (toliau – darbo grupė), sudarytą iš kiekvienos Šalies paskirtų 1 dalyje nurodytų mokslo įstaigų ekspertų lygmens atstovų.

3. Sudarydami darbo grupę Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas nustato tos darbo grupės įgaliojimus, veiklos sritį ir darbo programą.
4. Darbo grupė gali keistis informacija, įskaitant:
- a) mokslinę ir techninę informaciją ir
 - b) duomenų rinkimą.
5. Darbo grupės atliekamas darbas nedaro poveikio kiekvienos Šalies nacionalinių ar regioninių tarnybų nepriklausomumui.
6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pagal 2 dalį paskirti atstovai nebūtų veikiami interesų konfliktų, kaip nustatyta pagal kiekvienos Šalies teisę.

13.19 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas ES Šaliai

1. Nukrypstant nuo 41.2 straipsnio, ES Šalies atveju šis skyrius taikomas valstybių narių teritorijoms, nurodytoms Reglamento (ES) 2017/625¹ I priede, o dėl augalų, augalinių produktų ir kitų prekių – Reglamento (ES) 2016/2031² 1 straipsnio 3 dalyje.

¹ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų sritys teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas) (ES OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

² 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB (ES OL L 317, 2016 11 23, p. 4).

2. Šalys susitaria, kad Europos Sąjungos teritorijos atveju atsižvelgiama į jos specifiką ir Europos Sąjunga pripažįstama vienu subjektu.

14 SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS TVARIŲ MAISTO SISTEMŲ SRITYJE

14.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – įtvirtinti glaudų bendradarbiavimą siekiant pereiti prie jų atitinkamų maisto sistemų tvarumo. Šalys pripažįsta, kad svarbu stiprinti politiką ir nustatyti programas, kuriomis prisidedama prie tvarių, įtraukių, sveikų ir atsparių maisto sistemų kūrimo, ir prekybos vaidmenį siekiant šių tikslų.

14.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas Šalių bendradarbiavimui, kuriuo siekiama pagerinti jų atitinkamų maisto sistemų tvarumą.

2. Šiame skyriuje išdėstomos nuostatos dėl bendradarbiavimo konkrečiais tvarių maisto sistemų aspektais, įskaitant:

- a) maisto grandinės tvarumą ir maisto nuostolių bei švaistymo mažinimą;
- b) kovą su sukčiavimu maisto grandinėje;
- c) gyvūnų gerovę;
- d) kovą su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms ir
- e) trąšų ir cheminių pesticidų, kurių rizikos vertinimas atskleidė nepriimtina riziką sveikatai ar aplinkai, naudojimo mažinimą.

3. Šis skyrius taip pat taikomas Šalių bendradarbiavimui daugiašaliuose forumuose.

4. Šis skyrius taikomas nedarant poveikio kitų su maisto sistemomis ar tvarumu susijusių skyrių, visų pirma 13, 16 ir 33 skyrių, taikymui.

14.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:
 - a) maisto grandinė – visi etapai nuo pirminės gamybos iki pardavimo galutiniam vartotojui, įskaitant žemės ūkio gamybą, apdorojimą, perdirbamąją gamybą, vežimą, importavimą, laikymą, platinimą ir pardavimą galutiniam vartotojui;
 - b) pirminė gamyba – pirminių produktų gamyba, veisimas arba auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą ir ūkinių gyvūnų auginimą iki skerdimą, taip pat apimanti medžiojimą, žvejojimą bei laukinėje gamtoje užaugusių gėrybių rinkimą, ir
 - c) tvari maisto sistema – maisto sistema, kuria užtikrinamas aprūpinimo maistu ir mitybos saugumas visiems, nepakenkiant ekonominėms, socialinėms ir aplinkosauginėms sąlygoms užtikrinti aprūpinimo maistu ir mitybos saugumą ateities kartoms; tokia tvari maisto sistema:
 - i) yra pelninga (ekonominis tvarumas);
 - ii) teikia įvairialypę naudą visuomenei (socialinis tvarumas) ir
 - iii) daro teigiamą arba neutralų poveikį gamtinei aplinkai, įskaitant klimato kaitą (aplinkosauginis tvarumas).

14.4 STRAIPSNIS

Maisto grandinės tvarumas ir maisto nuostolių bei švaistymo mažinimas

1. Šalys pripažįsta dabartinių maisto sistemų ir klimato kaitos sąsają. Šalys bendradarbiaudamos mažina maisto sistemų neigiamą poveikį aplinkai ir klimatui, taip pat stiprina jų atsparumą.
2. Šalys pripažįsta, kad maisto nuostoliai ir švaistymas daro neigiamą poveikį maisto sistemų socialiniams, ekonominiams ir aplinkos aspektams.
3. Šalys bendradarbiauja srityse, kurios gali apimti:
 - a) tvarią maisto gamybą, įskaitant žemės ūkį, gyvūnų gerovės didinimą, ekologinio ūkininkavimo skatinimą ir antimikrobinų medžiagų, trąšų bei cheminių pesticidų, kurių rizikos vertinimas atskleidė nepriimtina riziką sveikatai ar aplinkai, naudojimo mažinimą;
 - b) maisto grandinės tvarumą, įskaitant maisto gamybą, perdirbimo metodus ir praktiką;
 - c) sveiką ir tvarią mitybą, mažinant vartojimo anglies dioksido pėdsaką;
 - d) maisto sistemų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, anglies dioksido absorbentų didinimą ir biologinės įvairovės nykimo sustabdymą ir pakeitimą priešingu procesu;

- e) inovacijas ir technologijas, kuriomis prisidedama prie prisitaikymo prie klimato kaitos poveikio ir atsparumo klimato kaitos poveikiui;
 - f) nenumatytų atvejų planų rengimą siekiant užtikrinti maisto tiekimo saugumą krizės metu ir
 - g) maisto nuostolių ir švaistymo mažinimą, atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslą Nr. 12.3, apibrėžtą Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m.
4. Bendradarbiavimas pagal šį straipsnį gali apimti keitimąsi informacija, ekspertinėmis žiniomis ir patirtimi, taip pat gali būti bendradarbiaujama mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

14.5 STRAIPSNIS

Kova su sukčiavimu maisto grandinėje

1. Šalys pripažįsta, kad sukčiavimas gali daryti poveikį maisto grandinės saugumui, kelti pavojų maisto sistemų tvarumui ir kenkti sąžiningai komercinei praktikai, vartotojų pasitikėjimui bei maisto rinkų atsparumui.

2. Šalys bendradarbiauja, kad atskleistų sukčiavimo maisto grandinėje atvejus ir užkirstų jiems kelią, ir šiuo tikslu:

- a) keičiasi informacija ir patirtimi, leidžiančia lengviau atskleisti sukčiavimo maisto grandinėje atvejus ir kovoti su tokiu sukčiavimu, ir
- b) teikia reikiamą pagalbą renkant įrodymus apie tokią praktiką, kuri neatitinka arba, galima manyti, neatitikti jų taisyklių arba kuri kelia riziką žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai ar aplinkai arba klaidina vartotojus.

14.6 STRAIPSNIS

Gyvūnų gerovė

1. Šalys pripažįsta, kad gyvūnai yra juslios būtybės ir kad naudojant gyvūnus maisto gamybos sistemose būtina prisiimti atsakomybę už jų gerovę. Šalys laikosi prekybos ūkiniais gyvūnais ir gyvūniniais produktais sąlygų, kuriomis siekiama apsaugoti gyvūnų gerovę.
2. Šalys siekia bendro sutarimo dėl Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos (WOAH) tarptautinių gyvūnų gerovės standartų.

3. Šalys bendradarbiauja dėl ūkiuose laikomų, vežamų, skerdziamų ir žudomų gyvūnų gerovės standartų rengimo ir įgyvendinimo pagal jų teisę.
4. Šalys intensyviau bendradarbiauja gyvūnų gerovės mokslinių tyrimų srityje siekdamas, kad būtų toliau tobulinami mokslo žinios pagrįsti gyvūnų gerovės standartai.
5. 14.8 straipsnyje nurodytas pakomitetas gali nagrinėti kitus su gyvūnų gerove susijusius klausimus.
6. Šalys keičiasi informacija, ekspertinėmis žiniomis ir patirtimi gyvūnų gerovės srityje.
7. Šalys bendradarbiauja WOAH ir gali bendradarbiauti kituose tarptautiniuose forumuose, siekdamas skatinti tolesnį gyvūnų gerovės standartų ir geriausios praktikos plėtojimą ir įgyvendinimą.
8. Pagal 40.3 straipsnio 3 dalį Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali įsteigti techninę darbo grupę, kuri padėtų 14.8 straipsnyje nurodytam pakomitečiui įgyvendinti šį straipsnį.

14.7 STRAIPSNIS

Kova su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms

1. Šalys pripažįsta, kad atsparumas antimikrobinėms medžiagoms kelia didelę grėsmę žmonių ir gyvūnų sveikatai ir kad antimikrobinių medžiagų naudojimas, ypač netinkamas ir perteklinis jų naudojimas gyvūnams, prisideda prie bendro atsparumo antimikrobinėms medžiagoms vystymosi ir kelia didelį pavojų visuomenės sveikatai. Šalys pripažįsta, kad dėl grėsmės pobūdžio reikia laikytis tarptautinio požiūrio.
2. Kiekviena Šalis palaipsniui nutraukia antimikrobinių vaistų kaip augimą skatinančių medžiagų naudojimą.
3. Kiekviena Šalis, laikydamasi koncepcijos „Viena sveikata“:
 - a) atsižvelgia į atitinkamose tarptautinėse organizacijose parengtas esamas ir būsimas gaires, standartus, rekomendacijas ir veiksmus, taip pat esamas ir būsimas iniciatyvas ir nacionalinius planus, kuriais siekiama skatinti apdairų ir atsakingą antimikrobinių medžiagų naudojimą gyvulininkystėje ir veterinarijos praktikoje;
 - b) tam tikrais Šalių bendrai sutartais atvejais skatina atsakingai ir apdairiai naudoti antimikrobines medžiagas, įskaitant antimikrobinių medžiagų naudojimo gyvulininkystėje mažinimą ir jų, kaip augimą skatinančių medžiagų, naudojimo gyvulininkystėje laipsnišką atsisakymą, ir

- c) remia tarptautinių kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planų rengimą ir įgyvendinimą, jei Šalys mano, kad tai tikslinga.
4. Pagal 40.3 straipsnio 3 dalį Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali įsteigti techninę darbo grupę, kuri padėtų 14.8 straipsnyje nurodytam pakomitečiui įgyvendinti šį straipsnį.

14.8 STRAIPSNIS

Tvarių maisto sistemų pakomitetas

1. Tvarių maisto sistemų pakomitetį (toliau – Pakomitetas), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už tvarias maisto sistemas.
2. Pakomitetas stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir nagrinėja visus jį įgyvendinant galinčius kilti klausimus.
3. Pakomitetas susitaria dėl veiksmų, kurių reikia imtis siekiant šio skyriaus tikslų. Pakomitetas nustato tų veiksmų tikslus bei tarpinius rezultatus ir stebi Šalių pažangą kuriant tvarias maisto sistemas. Kiekvienu laikotarpiu Pakomitetas įvertina tų veiksmų įgyvendinimo rezultatus.

4. Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį sudaryti iš kiekvienos Šalies ekspertų lygmens atstovų sudarytas technines darbo grupes, kurioms būtų pavesta nustatyti ir spręsti techninius ir mokslinius klausimus, kylančius taikant šį skyrių.

5. Pakomitetis rekomenduoja Jungtiniam komitetui nustatyti pakomitečio ir bet kurios techninės darbo grupės, nurodytos šiame skyriuje, posėdžių dalyvių galimų interesų konfliktų mažinimo taisyklės. Jungtinis komitetas priima sprendimą, kuriuo nustatomos tos taisyklės.

14.9 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas daugiašaliuose forumuose

1. Šalys atitinkamais atvejais bendradarbiauja daugiašaliuose forumuose, kad paskatintų visuotinį perėjimą prie tvarių maisto sistemų, padedančių siekti tarptautiniu mastu sutartų aplinkos, gamtos ir klimato apsaugos tikslų.
2. Pakomitetis yra keitimosi informacija ir bendradarbiavimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytais klausimais forumas.

14.10 STRAIPSNIS

Papildomos nuostatos

1. 14.8 straipsnyje nurodyto pakomitečio veikla nedaro poveikio Šalių nacionalinių ar regioninių tarnybų nepriklausomumui.
2. Nė viena šio skyriaus nuostata nedaro poveikio kiekvienos Šalies teisėms ar pareigoms saugoti konfidencialią informaciją pagal kiekvienos Šalies teisę. Jei Šalis kitai Šaliai pagal šį skyrių pateikia informaciją, kuri pagal jos teisę laikoma konfidencialia, ta kita Šalis tą informaciją laiko konfidencialia, nebent informaciją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.
3. Visapusiškai gerbiant kiekvienos Šalies teisę reglamentuoti, nė viena šio skyriaus nuostata nėra laikoma įpareigojimu Šaliai:
 - a) keisti savo importo reikalavimus;
 - b) nukrypti nuo reglamentavimo priemonių rengimo ir priėmimo vidaus procedūrų;
 - c) imtis veiksmų, kuriais būtų kenkiama arba trukdoma laiku priimti reglamentavimo priemones, kuriomis siekiama jos viešosios politikos tikslų, arba
 - d) pasiekti kokį nors konkretų reglamentavimo rezultatą.

15 SKYRIUS

ENERGETIKA IR ŽALIAVOS

15.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – pagal šį Susitarimą skatinti dialogą ir bendradarbiavimą energetikos ir žaliavų sektoriuose siekiant abipusės naudos Šalims, skatinti tvarią ir sąžiningą prekybą ir investicijas, tuose sektoriuose užtikrinant vienodas sąlygas, ir stiprinti susijusių vertės grandinių konkurencingumą, įskaitant vertės kūrimą.

15.2 STRAIPSNIS

Principai

1. Kiekviena Šalis pasilieka suverenią teisę spręsti dėl plotų jos teritorijoje ir išskirtinėje ekonominėje zonoje, kuriuose galima žvalgyti, išgauti ir transportuoti energetikos prekes ir žaliavas.

2. Pagal šį skyrių Šalys dar kartą patvirtina savo teisę reglamentuoti savo atitinkamose teritorijose, kad pasiektų teisėtus politikos tikslus energetikos ir žaliavų srityse.

15.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 15-A bei 15-B prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) leidimas – leidimas, licencija, koncesija ar panaši administracinė ar sutartinė priemonė, kuria Šalies kompetentinga institucija suteikia subjektui teisę laikantis leidime nustatytų reikalavimų vykdyti tam tikrą ekonominę veiklą jos teritorijoje;
- b) balansavimas – visi visais laikotarpiais vykdomi veiksmai ir procesai, kuriais sistemos operatoriai nuolat užtikrina sistemos dažnio išlaikymą iš anksto nustatytame stabilumo intervale ir rezervų kiekio, būtino reikiamai kokybei užtikrinti, atitiktį reikalavimams;
- c) energetikos prekės – prekės, iš kurių gaunama energija ir kurių atitinkamas SS kodas nurodytas 15-A priede;

- d) angliavandeniliai – prekės, kurių atitinkamas SS kodas nurodytas 15-A priede;
- e) žaliavos – medžiagos, naudojamos pramonės produktams gaminti, įskaitant: rūdas, koncentratas, šlaką, pelenus ir chemines medžiagas; neapdorotas, perdirbtas ir rafinuotas medžiagas; metalo atliekas; laužą ir perlydytą laužą, nurodytus į 15-A priedą įtrauktuose SS skirsniuose;
- f) atsinaujinančiųjų išteklių energija – energija, pagaminta iš saulės, vėjo, vandens, geoterminių, biologinių ar vandenynų išteklių arba kitų atsinaujinančių aplinkos išteklių;
- g) kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – biokuras, skystieji bioproduktai, biomasės kuras ir nebiologinės kilmės kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant sintetinį kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių;
- h) standartai – 16 skyriuje apibrėžti standartai;
- i) sistemos operatorius:
 - i) ES Šalyje – asmuo, atsakingas už elektros energijos skirstymo ar perdavimo sistemos eksploatavimą, techninės priežiūros ir plėtros užtikrinimą tam tikroje teritorijoje ir už tokių sistemų ilgalaikio pajėgumo užtikrinimą, ir

- ii) Čilėje – nepriklausoma įstaiga, atsakinga už sujungtų elektros energijos sistemų veikimo koordinavimą, užtikrinanti ekonomiškai efektyvų elektros energijos sistemos veikimą, saugą bei patikimumą ir teikianti atvirą prieigą prie perdavimo sistemos, ir
- j) techniniai reglamentai – 16 skyriuje apibrėžti techniniai reglamentai.

15.4 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto monopoliai

Šalis nepaskiria arba nepalieka toliau veikti paskirtų importo ar eksporto monopolijų. Šio straipsnio tikslais „importo arba eksporto monopolis“ reiškia Šalies subjektui suteiktą išimtinę teisę arba įgaliojimą importuoti energetikos prekes ar žaliavas iš kitos Šalies arba eksportuoti energetikos prekes ar žaliavas į kitą Šalį¹.

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nedaro poveikio 17, 18 ir 29 skyriams ir atitinkamiems jų sąrašams ir neapima teisės, atsirandančios dėl intelektinės nuosavybės teisių suteikimo.

15.5 STRAIPSNIS

Eksporto kainodara¹

1. Tokiomis priemonėmis kaip licencijos ar minimalių kainų reikalavimai Šalis nenustato didesnės energetikos prekių ar žaliavų eksporto į kitą Šalį kainos nei tokių vidaus rinkai skirtų prekių kaina.
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, Čilė gali nustatyti arba palikti galioti priemones, kuriomis siekiama skatinti kurti vertę, tiekiant žaliavas pramonės sektoriams lengvatinėmis kainomis, kad jie galėtų kurtis Čilėje, su sąlyga, kad tokios priemonės atitinka 15-B priede nustatytas sąlygas.

15.6 STRAIPSNIS

Vidaus reguliuojamos kainos

1. Šalys pripažįsta konkurencingų energijos rinkų svarbą siekiant užtikrinti plačią energetikos prekių pasiūlą ir didinti vartotojų gerovę. Šalys taip pat pripažįsta, kad skirtingose rinkose gali skirtis reguliavimo poreikiai ir metodai.
2. Be to, kas nustatyta 1 dalyje, kiekviena Šalis, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina, kad energetikos prekių tiekimas būtų grindžiamas rinkos principais.

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nedaro poveikio 29 priedui.

3. Šalis energetikos prekių tiekimo kainą gali reguliuoti tik nustatydamą viešųjų paslaugų įsipareigojimą.

4. Jei Šalis nustato su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą, ji užtikrina, kad toks įpareigojimas būtų aiškiai apibrėžtas, skaidrus bei nediskriminacinis ir neviršytų to, kas būtina viešųjų paslaugų įsipareigojimo tikslams pasiekti.

15.7 STRAIPSNIS

Leidimas žvalgyti ir išgauti energetikos prekes ir žaliavas

1. Nedarant poveikio 20 skyriui, jei Šalis reikalauja leidimo žvalgyti ar išgauti energetikos prekes ir žaliavas, ji užtikrina, kad toks leidimas būtų suteikiamas taikant viešą ir nediskriminacinę procedūrą¹.
2. Ta Šalis paskelbia, *inter alia*, leidimo rūšį, atitinkamą teritoriją ar jos dalį ir siūlomą leidimo išdavimo datą ar terminą taip, kad potencialiai suinteresuoti pareiškėjai galėtų pateikti paraiškas.
3. Šalis gali nukrypti nuo šio straipsnio 2 dalies ir 20.3 straipsnio bet kuriuo iš šių su angliavandeniliais susijusių atvejų:
 - a) teritorijai taikyta ankstesnė procedūra, po kurios leidimas nebuvo išduotas;

¹ Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad jeigu šio straipsnio nuostatos neatitinka 17 ir 18 skyrių bei 17-A, 17-B ir 17-C priedų nuostatų, vadovaujamosi tų skyrių ir priedų nuostatomis, kiek tai susiję su ta neatitiktimi.

b) teritorija yra nuolat prieinama energetikos prekėms ir žaliavoms žvalgyti arba išgauti arba

c) išduoto leidimo buvo atsisakyta iki jo galiojimo pabaigos datos.

4. Kiekviena Šalis gali reikalauti, kad subjektas, kuriam išduotas leidimas, sumokėtų finansinį įnašą arba nepiniginį įnašą. Tas finansinis įnašas ar nepiniginis įnašas nustatomas taip, kad nedarytų poveikio tokio subjekto valdymui ir jo sprendimų priėmimo procesui.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pareiškėjui būtų nurodytos jo prašymo atmetimo priežastys, kad prireikus jis galėtų pasinaudoti apskundimo arba peržiūros procedūromis. Apskundimo ar peržiūros procedūros iš anksto skelbiamos viešai.

15.8 STRAIPSNIS

Poveikio aplinkai vertinimas

1. Šalis užtikrina, kad prieš suteikiant leidimą vykdyti su energetika ar žaliavomis susijusį projektą ar veiklą, galintį turėti didelį poveikį gyventojams, žmonių sveikatai, biologinei įvairovei, žemei, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, kultūros paveldui ar kraštovaizdžiui, būtų atliktas poveikio aplinkai vertinimas¹. Atliekant šį vertinimą nustatomas ir įvertinamas toks didelis poveikis.

¹ Čilės atveju poveikio aplinkai vertinimas yra poveikio aplinkai tyrimas, kaip apibrėžta jos Įstatymo Nr. 19.300 1 antraštinės dalies 2 straipsnio i punkte (ar paskesnėje analogiškoje nuostatoje) ir kaip reglamentuojama to paties įstatymo 11 straipsniu.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad per poveikio aplinkai vertinimo procesą aktuali informacija būtų prieinama visuomenei, ir suteikia laiko bei galimybių visuomenei dalyvauti tame procese ir teikti pastabas.

3. Kiekviena Šalis, prieš suteikdama projekto ar veiklos leidimą, paskelbia poveikio aplinkai vertinimo išvadas ir į jas atsižvelgia.

15.9 STRAIPSNIS

Trečiųjų asmenų prieiga prie energijos perdavimo infrastruktūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys sistemos operatoriai bet kuriam Šalies subjektui suteiktų nediskriminacinę prieigą prie energetikos infrastruktūros elektros energijai perduoti. Kiek įmanoma, prieiga prie elektros energijos infrastruktūros suteikiama per pagrįstą laikotarpį nuo tos dienos, kai subjektas pateikia prašymą suteikti prieigą.

2. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, suteikia bet kurios Šalies subjektui prieigą prie elektros energijos perdavimo infrastruktūros ir galimybę ją naudoti elektros energijai perduoti pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis, įskaitant nediskriminavimą dėl skirtingų rūšių elektros energijos išteklių, ir taikant sąnaudas atitinkančius tarifus. Kiekviena Šalis paskelbia prieigos prie elektros energijos perdavimo infrastruktūros ir naudojimosi ja sąlygas.

3. Nepaisant 1 dalies, Šalis, remdamasi objektyviais kriterijais, savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali nustatyti arba palikti galioti konkrečias nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo trečiųjų asmenų prieigos teisės, jei jos yra būtinos teisėtam politikos tikslui pasiekti. Tokios nukrypti leidžiančios nuostatos paskelbiamos prieš pradėdant jas taikyti.

4. Šalys pripažįsta, kad 1, 2 ir 3 dalyse nustatytos taisyklės yra aktualios ir dėl dujų infrastruktūros. Šalis, netaikanti tokių taisyklių dujų infrastruktūrai, stengiasi jas taikyti, visų pirma kiek tai susiję su kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių transportavimu, kartu pripažįstant rinkų brandos ir organizavimo skirtumus.

15.10 STRAIPSNIS

Elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių tiekėjų prieiga prie infrastruktūros

1. Nedarant poveikio 15.7, 15.9 ir 15.11 straipsniams, kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies atsinaujinančiųjų išteklių energijos tiekėjams būtų pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis suteikiama prieiga ir galimybė naudotis elektros energijos tinklu, prie kurio prijungti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginiai jos teritorijoje.

2. 1 dalies tikslais kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina, kad jos elektros energijos perdavimo įmonės ir sistemų operatoriai kitos Šalies atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos tiekėjams:

- a) nediskriminacinėmis sąlygomis suteiktą galimybę prijungti naujus atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginius prie elektros tinklo;
- b) sudarytų sąlygas patikimai naudotis elektros energijos tinklu;
- c) teiktų balansavimo paslaugas ir
- d) užtikrintų, kad būtų įdiegtos tinkamos su tinklu ir rinka susijusios veiklos priemonės, skirtos pasiekti, kad elektros gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ribojimas būtų kuo mažesnis.

3. 2 dalis nedaro poveikio kiekvienos Šalies pagrįstai teisei reglamentuoti savo teritorijoje siekiant teisėtų politikos tikslų, kaip antai tenkinant poreikį palaikyti elektros energijos sistemos saugų veikimą ir stabilumą, remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

15.11 STRAIPSNIS

Nepriklausoma įstaiga

1. Kiekviena Šalis palieka veikti arba įsteigia funkciškai nepriklausomą įstaigą ar įstaigas, kurios:
 - a) nustato arba tvirtina prieigos prie elektros energijos tinklo ir jo naudojimo sąlygas bei tarifus ir
 - b) per pagrįstą laikotarpį išsprendžia ginčus dėl tinkamų prieigos prie elektros energijos tinklo ir jo naudojimo sąlygų ir tarifų.

2. Vykdydama savo pareigas ir naudodamasi 1 dalyje nustatytais įgaliojimais atitinkama įstaiga ar įstaigos veikia skaidriai ir nešališkai elektros energijos tinklo naudotojų, savininkų ir sistemos operatorių atžvilgiu.

15.12 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas standartų srityje

1. Siekiant išvengti nereikalingų techninių kliūčių prekybai energetikos prekėmis ir žaliavomis ir nustatyti bei pašalinti tokias kliūtis, toms prekėms ir žaliavoms taikomas 16 skyrius.

2. Pagal 16.4 ir 16.6 straipsnius Šalys atitinkamais atvejais skatina savo atitinkamų reguliavimo ir standartizacijos institucijų bendradarbiavimą tokiose srityse kaip energijos vartojimo efektyvumas, tvarioji energija ir žaliavos, siekdamas, kad taip būtų prisidedama prie prekybos, investicijų ir darnaus vystymosi, *inter alia*, tokiomis priemonėmis:

- a) jei įmanoma, suvienodindamos arba suderindamos savo atitinkamus esamus standartus, remiantis abipusiais interesais ir abipusiškumu ir laikantis sąlygų, dėl kurių turi susitarti atitinkamos reguliavimo institucijos ir standartizacijos institucijos;
- b) rengdamos bendras analizes, metodikas ir metodus, jei įmanoma, siekiant padėti rengti atitinkamus bandymų ir matavimo standartus ir palengvinti jų rengimą, bendradarbiaujant su atitinkamomis standartizacijos institucijomis;
- c) jei įmanoma, rengdamos bendrus energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos srities standartus ir
- d) propaguodamos žaliavų, atsinaujinančiosios energijos gamybos ir efektyvaus energijos vartojimo įrangos, įskaitant produktų projektavimą ir ženklimą, standartus, jei tinkama, pasitelkiant esamas tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvas.

3. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslais Šalys siekia skatinti rengti ir naudoti atvirusius standartus ir skatinti tinklų, sistemų, įrenginių, taikmenų ar komponentų energetikos ir žaliavų sektoriuose sąveikumą.

15.13 STRAIPSNIS

Moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos

Šalys pripažįsta, kad moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos yra esminiai elementai siekiant toliau didinti energetikos ir žaliavų sektorių efektyvumą, tvarumą bei konkurencingumą. Šalys atitinkamais atvejais bendradarbiauja, *inter alia*, siekdamos:

- a) skatinti žaliųjų ir ekonomiškai efektyvių technologijų, procesų bei praktinių metodų energetikos ir žaliavų sektoriuose tyrimus, plėtrą, inovacijas ir sklaidą;
- b) skatinti kurti Šalims abipusiškai naudingą vertę ir didinti energijos ir žaliavų gamybos pajėgumus ir
- c) stiprinti su mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų iniciatyvomis susijusius pajėgumus.

15.14 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas energetikos ir žaliavų srityje

1. Šalys atitinkamais atvejais bendradarbiauja energetikos ir žaliavų srityse, siekdamos, *inter alia*:
 - a) mažinti ar panaikinti priemones, kurios atskirai ar kartu su kitomis priemonėmis galėtų iškraipyti prekybą ir investicijas, įskaitant techninio, reguliuojamojo ir ekonominio pobūdžio priemones, darančias poveikį energetikos ar žaliavų sektoriams;
 - b) kai įmanoma, aptarti savo pozicijas tarptautiniuose forumuose, kuriuose aptariami atitinkami prekybos ir investicijų klausimai, ir skatinti tarptautines programas energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir žaliavų srityse ir
 - c) skatinti atsakingą verslą pagal tarptautinius standartus, kuriuos yra patvirtinusios arba kurių taikymą remia Šalys, kaip antai EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms ir, visų pirma, jų IX skyrių dėl mokslo ir technologijų.

Teminis bendradarbiavimas energetikos srityje

2. Šalys pripažįsta poreikį spartinti atsinaujinančiųjų ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos išteklių plėtrą, didinti energijos vartojimo efektyvumą ir skatinti inovacijas, kad būtų užtikrinamas saugios, tvarios ir įperkamos energijos prieinamumas. Šalys bendradarbiauja abipusio intereso klausimais, kaip antai:

- a) atsinaujinančiųjų išteklių energija, visų pirma, kiek tai susiję su technologijomis, integracija į elektros energijos sistemą ir prieiga prie jos, energijos kaupimu ir lankstumu ir visa vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tiekimo grandine;
- b) energijos vartojimo efektyvumas, įskaitant reguliavimą, geriausią praktiką bei efektyvias bei tvarias šildymo ir vėsinimo sistemas;
- c) elektromobilumas ir įkrovimo infrastruktūros diegimas ir
- d) atviros ir konkurencingos energijos rinkos.

Teminis bendradarbiavimas žaliavų srityje

3. Šalys pripažįsta savo bendrą įsipareigojimą užtikrinti atsakingą žaliavų naudojimą bei tvarią gavybą ir abipusį interesą lengvinti žaliavų vertės grandinių integravimą. Šalys bendradarbiauja abipusio intereso klausimais, kaip antai:

- a) atsakinga kasybos praktika ir žaliavų vertės grandinių tvarumas, įskaitant žaliavų vertės grandinių indėlį siekiant JT darnaus vystymosi tikslų;
- b) žaliavų vertės grandinės, įskaitant pridėtinės vertės kūrimą, ir
- c) abipusio intereso sričių nustatymas siekiant bendradarbiauti vykdant mokslinių tyrimų, plėtos ir inovacijų veiklą, apimančią visą žaliavų vertės grandinę, įskaitant pažangiąsias technologijas, pažangiąją kasybą ir skaitmenines kasyklas.

4. Plėtodamos bendradarbiavimo veiklą Šalys atsižvelgia į turimus išteklius. Veikla gali būti vykdoma asmeniškai arba bet kokiomis Šalių turimomis technologinėmis priemonėmis.

5. Bendradarbiavimo veikla gali būti plėtojama ir įgyvendinama dalyvaujant tarptautinėms organizacijoms, pasauliniams forumams ir mokslo tiriamosioms įstaigoms, kaip tarpusavyje susitaria Šalys.

6. Įgyvendindamos šį straipsnį Šalys atitinkamais atvejais skatina tinkamą koordinavimą, susijusį su šio Susitarimo II dalies 4.5 ir 5.2 straipsnių įgyvendinimu.

15.15 STRAIPSNIS

Energetikos pertvarka ir kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių

1. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslu Šalys pripažįsta kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, *inter alia*, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant išvestinius produktus, ir sintetinio kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių svarbų įnašą mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir taip kovojant su klimato kaita.
2. Pagal 15.12 straipsnio 2 dalį Šalys atitinkamais atvejais bendradarbiauja dėl kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sertifikavimo sistemų, kaip antai apimančių per gyvavimo ciklą išmetamą teršalų kiekį ir saugos standartus, konvergencijos arba, jei įmanoma, suderinimo.
3. Kalbant apie kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, Šalys taip pat bendradarbiauja siekdamos:
 - a) nustatyti, mažinti ir atitinkamais atvejais panaikinti priemones, galinčias iškraipyti dvišalę prekybą, įskaitant techninio, reguliuojamojo ir ekonominio pobūdžio priemones;
 - b) skatinti iniciatyvas, kuriomis lengvinama dvišalė prekyba, siekiant skatinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą, ir

c) skatinti naudoti kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, atsižvelgiant į jo indėlį mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

4. Šalys atitinkamais atvejais skatina rengti ir įgyvendinti tarptautinius standartus ir bendradarbiauti reglamentavimo srityje dėl kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir bendradarbiauja atitinkamuose tarptautiniuose forumuose siekdamas kurti tinkamas sertifikavimo sistemas, kad būtų išvengta nepagrįstų prekybos kliūčių atsiradimo.

15.16 STRAIPSNIS

Išimtis mažoms ir izoliuotoms elektros energijos sistemoms

1. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslais Šalys pripažįsta, kad jų įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali būti numatyta speciali tvarka mažoms ir izoliuotoms elektros sistemoms.

2. Pagal 1 dalį Šalis gali palikti galioti ir priimti priemones, kuriomis nukrypstama nuo 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 ir 15.11 straipsnių, skirtas mažoms ir izoliuotoms elektros sistemoms, arba užtikrinti tokių priemonių vykdymą, su sąlyga, kad tokios priemonės nebūtų užslėptas Šalių tarpusavio prekybos ar investicijų apribojimas.

15.17 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis pakomitetas

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Prekybos prekėmis pakomitetas (toliau – Pakomitetas) yra atsakingas už šio skyriaus ir 15-A bei 15-B priedų įgyvendinimą. Šiam skyriui *mutatis mutandis* taikomos 9.18 straipsnio a, c, d ir e punktuose nustatytos funkcijos.
2. Pagal 15.12, 15.13, 15.14 ir 15.15 straipsnius Pakomitetas gali rekomenduoti Šalims nustatyti arba palengvinti kitas tarpusavio bendradarbiavimo priemones energetikos ir žaliavų srityse.
3. Jei Šalys abipusiškai susitaria, Pakomitetas renkasi į šiam skyriui įgyvendinti skirtus posėdžius. Rengdama tokius posėdžius, kiekviena Šalis atitinkamais atvejais gali atsižvelgti į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų arba ekspertų pastabas.
4. Kad būtų lengviau įgyvendinti šį skyrių, be kita ko, užtikrinant tinkamą Šalies atstovų dalyvavimą, kiekviena Šalis paskiria kontaktinį punktą, kitai Šaliai praneša to kontaktinio punkto kontaktinius duomenis ir nedelsdama kitai Šaliai praneša apie bet kokius tų kontaktinių duomenų pakeitimus. Čilės kontaktinis punktas paskiriamas iš Užsienio reikalų ministerijos Tarptautinių ekonominių santykių pasekretoriačio ar jo veiklos tęsėjo.

16 SKYRIUS

TECHNINĖS PREKYBOS KLIŪTYS

16.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – gerinti ir lengvinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis užkertant kelią nereikalingoms prekybos kliūtims, jas nustatant ir šalinant, taip pat skatinant glaudesnį bendradarbiavimą reglamentavimo srityje.

16.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas visų standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų, nurodytų TPK sutarties 1 priede, galinčių daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, rengimui, priėmimui ir taikymui.

2. Nepaisant 1 dalies, šis skyrius netaikomas:
- a) valdžios sektoriaus įstaigų parengtoms pirkimo specifikacijoms, skirtoms 28 skyriuje nurodytų įstaigų gamybos ar vartojimo poreikiams tenkinti, arba
 - b) sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėms, kurioms taikomas 13 skyrius.

16.3 STRAIPSNIS

Tam tikrų TPK sutarties nuostatų įtraukimas

TPK sutarties 2–9 straipsniai bei 1 ir 3 priedai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

16.4 STRAIPSNIS

Tarptautiniai standartai

1. 16-A priede išvardytų organizacijų parengti tarptautiniai standartai laikomi atitinkamais tarptautiniais standartais pagal TPK sutarties 2 ir 5 straipsnius bei 3 priedą, jeigu juos rengiant šios organizacijos laikėsi principų ir procedūrų, nustatytų PPO techninių prekybos kliūčių komiteto sprendime dėl tarptautinių standartų, gairių ir rekomendacijų, susijusių su TPK sutarties 2 ir 5 straipsniais bei 3 priedu, rengimo principų¹.
2. Gavusi Šalies prašymą Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 16-A priedą pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

16.5 STRAIPSNIS

Techniniai reglamentai

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu pagal atitinkamas kiekvienos Šalies taisykles ir procedūras atlikti planuojamų techninių reglamentų reglamentavimo poveikio vertinimą.

¹ G/TBT/9, 2000 m. lapkričio 13 d., 4 priedas.

2. Kiekviena Šalis pagal TPK sutarties 2.2 straipsnį vertina turimas su reglamentavimu susijusias ir nesusijusias alternatyvas siūlomam techniniam reglamentui, kuriomis būtų galima pasiekti teisėtus Šalies tikslus.
3. Kiekviena Šalis savo rengiamus techninius reglamentus grindžia atitinkamais tarptautiniais standartais, išskyrus atvejus, kai techninį reglamentą rengianti Šalis gali įrodyti, kad tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti.
4. Jei Šalis rengdama savo techninį reglamentą nesiremia tarptautiniais standartais, ji kitos Šalies prašymu nurodo visus esminius nukrypimus nuo atitinkamo tarptautinio standarto, paaiškina priežastis, kodėl tokie standartai laikyti netinkamais ar neveiksmingais tikslui pasiekti, ir pateikia šį vertinimą pagrindžiančius mokslinius ar techninius įrodymus.
5. Pagal kiekvienos Šalies įsipareigojimą, priimtą pagal TPK sutarties 2.3 straipsnį, kiekviena Šalis, laikydamasi savo atitinkamų taisyklių ir procedūrų, peržiūri savo techninius reglamentus siekdama padidinti tų reglamentų konvergenciją su atitinkamais tarptautiniais standartais. Šalis, *inter alia*, atsižvelgia į visus naujus atitinkamų tarptautinių standartų pokyčius ir į tai, ar tebėra aplinkybės, dėl kurių nukrypta nuo atitinkamo tarptautinio standarto.

16.6 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas reglamentavimo srityje

1. Šalys pripažįsta, kad yra daug įvairių bendradarbiavimo reglamentavimo srityje mechanizmų, galinčių padėti panaikinti technines prekybos kliūtis ar išvengti jų atsiradimo.
2. Šalis gali siūlyti kitai Šaliai su konkrečių sektorių reglamentavimu susijusio bendradarbiavimo veiklą tose srityse, kurias apima šis skyrius. Tie pasiūlymai perduodami 16.13 straipsnyje nurodytam kontaktiniam punktui ir apima:
 - a) keitimąsi informacija apie reglamentavimo metodus ir praktiką arba
 - b) iniciatyvas toliau derinti techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras su atitinkamais tarptautiniais standartais.

Kita Šalis į pasiūlymą atsako per pagrįstą laiką.

3. 16.13 straipsnyje nurodyti kontaktiniai punktai informuoja Jungtinį komitetą apie bendradarbiavimo veiklą, vykdomą pagal šį straipsnį.
4. Šalys siekia vykdyti mainus ir bendradarbiauti dėl mechanizmų, kuriais palengvinamas atitikties vertinimo rezultatų pripažinimas, kad būtų pašalintos nereikalingos techninės prekybos kliūtys.

5. Šalys skatina, kad jų atitinkamos vyriausybės ar nevyriausybės organizacijos, atsakingos už techninį reglamentavimą, standartizaciją, atitikties vertinimą, akreditavimą ir metrologiją, bendradarbiaudamos spręstų įvairius šiame skyriuje aptariamus klausimus.

6. Nė viena šio straipsnio nuostata nereiškia reikalavimo Šaliai:

- a) nukrypti nuo savo reglamentavimo priemonių rengimo ir priėmimo procedūrų;
- b) imtis veiksmų, kuriais būtų užkertamas kelias ar kliudoma laiku priimti reglamentavimo priemonės, kuriomis siekiama jos viešosios politikos tikslų, arba
- c) pasiekti kokį nors konkretų reglamentavimo rezultatą.

7. Šio straipsnio ir 16-A–16-E priedų nuostatų dėl bendradarbiavimo tikslais Europos Komisija veikia ES Šalies vardu.

16.7 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ne maisto produktų rinkos priežiūros, atitikties ir saugos srityse

1. Šalys pripažįsta bendradarbiavimo ne maisto produktų rinkos priežiūros, atitikties ir saugos srityse svarbą siekiant lengvinti prekybą ir apsaugoti vartotojus bei kitus naudotojus, taip pat tarpusavio pasitikėjimo, grindžiamo dalijimusi informacija, stiprinimo svarbą.

2. Šiame straipsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:
 - a) vartojimo produktai – prekės, kurios yra skirtos vartotojams arba, tikėtina, gali būti vartotojų naudojamos, išskyrus maistą, medicinos priemones ir medicinos produktus, ir
 - b) rinkos priežiūra – pagal Šalies procedūras valdžios institucijų, be kita ko, bendradarbiaujant su ekonominės veiklos vykdytojais, vykdoma veikla ir taikomos priemonės, leidžiančios Šaliai stebėti ar spręsti gaminių atitikties jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams arba jų saugos klausimus.

3. Siekdama užtikrinti nepriklausomą ir nešališką rinkos priežiūros veikimą, kiekviena Šalis užtikrina, kad:
 - a) rinkos priežiūros funkcijos būtų atskirtos nuo atitikties vertinimo funkcijų, ir
 - b) nebūtų jokio intereso, kuris turėtų įtakos rinkos priežiūros institucijų nešališkumui vykdant ekonominės veiklos vykdytojų kontrolę ar priežiūrą.

4. Šalys gali bendradarbiauti ir keistis informacija ne maisto produktų saugos ir atitikties srityje, visų pirma dėl šių klausimų:
 - a) rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veikla ir priemonės;

- b) rizikos vertinimo metodai ir gaminių bandymai;
- c) koordinuotas gaminių atšaukimas ar kiti panašūs veiksmai;
- d) moksliniai, techniniai ir reglamentavimo klausimai, siekiant gerinti ne maisto produktų saugą ir atitiktį;
- e) išskylantys nauji sveikatai ir saugai svarbūs klausimai;
- f) su standartizacija susijusi veikla ir
- g) pareigūnų mainai.

5. ES Šalis gali teikti Čilei tam tikrą atrinktą informaciją apie vartojimo gaminius, nurodytus Direktyvoje 2001/95/EB¹, iš savo Skubių pranešimų sistemos arba paskesnės analogiškos sistemos, o Čilė gali teikti ES Šaliai tam tikrą atrinktą informaciją apie vartojimo gaminių saugą ir apie prevencines, ribojamąsias ir taisomąsias priemones, kurių imtasi dėl vartojimo gaminių. Keitimasis informacija gali būti šių formų:

- a) nesisteminis keitimasis informacija, išskyrus asmens duomenis, tinkamai pagrįstais konkrečiais atvejais ir

¹ 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos (ES OL L 11, 2002 1 15, p. 4).

b) sistemingas keitimasis informacija Jungtinės tarybos sprendimu nustatyta tvarka, kuri bus pateikta 16-D priede.

6. Jungtinė taryba gali sprendimu nustatyti tvarką, pagal kurią reguliariai, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, būtų keičiamasi informacija apie priemones, kurių imamasi dėl reikalavimų neatitinkančių ne maisto produktų, kurie bus nustatyti 16-E priede, kitų nei tie, kuriems taikoma šio straipsnio 5 dalis.

7. Kiekviena Šalis pagal 4, 5 ir 6 dalis gautą informaciją naudoja tik vartotojų apsaugos, sveikatos, saugos arba aplinkos apsaugos tikslais.

8. Kiekviena Šalis pagal 4, 5 ir 6 dalis gautą informaciją laiko konfidencialia.

9. 5 dalies b punkte ir 6 dalyje nurodytoje tvarkoje nustatoma produkto apibrėžtoji sritis, informacijos, kuria turi būti keičiamasi, pobūdis, keitimosi ja sąlygos ir nustatomas konfidencialumo bei taikomos asmens duomenų apsaugos taisyklių taikymas.

10. Pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą Jungtinė taryba yra įgaliota priimti sprendimus, kuriais nustatoma arba iš dalies keičiama 16-D ir 16-E prieduose nustatyta tvarka.

16.8 STRAIPSNIS

Standartai

1. Kad standartai būtų suderinti kuo platesniu mastu, kiekviena Šalis jos teritorijoje įsteigtas standartizacijos institucijas, taip pat regionines standartizacijos institucijas, kurių narė yra ji arba jos teritorijoje įsteigtos standartizacijos institucijos, skatina:
 - a) dalyvauti, kiek leidžia jų ištekliai, atitinkamų tarptautinių standartizacijos institucijų rengiamų tarptautinių standartų rengimo procese;
 - b) rengiant savo standartus remtis atitinkamais tarptautiniais standartais, nebent tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami, pavyzdžiui, dėl nepakankamo apsaugos lygio arba esminių klimato ar geografinių veiksnių arba esminių technologinių problemų;
 - c) vengti, kad jų darbas dubliuotųsi ar sutaptų su tarptautinių standartizacijos institucijų darbu;
 - d) reguliariai peržiūrėti nacionalinius ir regioninius standartus, kurie nėra pagrįsti atitinkamais tarptautiniais standartais, siekiant juos labiau suderinti su atitinkamais tarptautiniais standartais;

e) bendradarbiauti su kitos Šalies atitinkamomis standartizacijos institucijomis tarptautinėje standartizavimo veikloje, be kita ko, tarptautinėse standartizacijos institucijose arba regioniniu lygmeniu ir

f) skatinti dvišalį jų ir kitos Šalies standartizacijos institucijų bendradarbiavimą.

2. Šalys turėtų keistis informacija apie:

a) tai, kaip jos naudoja standartus techniniams reglamentams pagrįsti, ir

b) savo standartizacijos procesus ir apie tai, kokių mastu rengdamos savo nacionalinius standartus remiasi tarptautiniais, regioniniais ar subregioniniais standartais.

3. Jei standartai tampa privalomais dėl jų arba jų nuorodos įtraukimo į techninio reglamento arba atitikties vertinimo procedūros projektą, vykdomos šio Susitarimo 16.10 straipsnyje ir TPK sutarties 2 arba 5 straipsnyje nustatytos pareigos dėl skaidrumo.

16.9 STRAIPSNIS

Atitikties vertinimas

1. 16.5 straipsnio nuostatos dėl techninių reglamentų rengimo, priėmimo ir taikymo *mutatis mutandis* taikomos ir atitikties vertinimo procedūroms.
2. Jei Šalis atitikties vertinimo reikalauja kaip patvirtinimo, kad produktas atitinka techninį reglamentą, ji:
 - a) pasirenka atitikties vertinimo procedūras, proporcingas susijusiai rizikai;
 - b) laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, apvarsto galimybę naudoti tiekėjo atitikties deklaraciją kaip vieną iš galimų būdų įrodyti, kad laikomasi techninio reglamento, ir
 - c) kitos Šalies prašymu teikia informaciją apie kriterijus, kuriais remiantis konkreitiems produktams parenkamos atitikties vertinimo procedūros.
3. Jei Šalis trečiojo asmens atliekamo atitikties vertinimo reikalauja kaip patvirtinimo, kad produktas atitinka techninį reglamentą, ir šios užduoties nėra paskyrusi valdžios institucijai, kaip nurodyta 4 dalyje, ji:
 - a) atitikties vertinimo įstaigoms vertinti pirmiausia naudoja akreditavimą;

- b) pirmiausia naudojami tarptautiniais akreditavimo ir atitikties vertinimo standartais, taip pat tarptautiniais susitarimais, prie kurių yra prisijungusios Šalių akreditavimo įstaigos, pavyzdžiui, pagal Tarptautinės bendradarbiavimo laboratorijų akreditavimo srityje organizacijos (ILAC) ir Tarptautinio akreditacijos forumo (IAF) mechanizmus;
- c) prisijungia arba, kai taikytina, skatina savo atitikties vertinimo įstaigas prisijungti prie bet kokių galiojančių tarptautinių susitarimų ar tvarkos, kuriais siekiama suderinti ar palengvinti atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą;
- d) užtikrina, kad jei yra paskirta daugiau kaip viena konkretaus produkto ar produktų grupės atitikties vertinimo įstaiga, ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pasirinkimą, kuri iš jų atliks atitikties vertinimo procedūrą;
- e) užtikrina, kad atitikties vertinimo įstaigos būtų nepriklausomos nuo gamintojų, importuotojų ir ekonominės veiklos vykdytojų apskritai ir kad tarp akreditavimo įstaigų ir atitikties vertinimo įstaigų nekiltų interesų konfliktų;
- f) leidžia atitikties vertinimo įstaigoms pasitelkti subrangovus, įskaitant esančius kitos Šalies teritorijoje, kad jie atliktų su atitikties vertinimu susijusius bandymus ar inspektavimus; nė viena šio punkto nuostata nelaikoma draudimu Šaliai reikalauti, kad subrangovai atitiktų tuos pačius reikalavimus, kuriuos būtų reikalaujama, kad atitiktų jį pasamdžiusi atitikties vertinimo įstaiga, jei ji užsakytus bandymus arba inspektavimus atliktų pati, ir

g) oficialioje interneto svetainėje paskelbia įstaigų, kurias ji paskyrė tokiam atitikties vertinimui atlikti, sąrašą ir aktualią informaciją apie kiekvienos tokios įstaigos paskyrimo sritį.

4. Nė viena šio straipsnio nuostata netrukdo Šaliai prašyti, kad konkrečių produktų atitikties vertinimą atliktų jos nurodytos valdžios institucijos. Tokiais atvejais Šalis:

a) riboja rinkliavų už atitikties vertinimą dydį, kad jos neviršytų apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų, ir atitikties vertinimo pareiškėjo prašymu paaiškina, kaip bet kuri rinkliava, kurią ji nustato už tokį atitikties vertinimą, neviršija apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų, ir

b) rinkliavas už atitikties vertinimą paskelbia viešai arba jas nurodo gavusi prašymą.

5. Nepaisant 2, 3 ir 4 dalių, tais atvejais, kai ES Šalis priima tiekėjo atitikties deklaraciją 16-B priede nurodytose srityse, Čilė, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, nustato efektyvią ir skaidrią procedūrą, pagal kurią priimami sertifikatai ir bandymų ataskaitos, išduoti atitikties vertinimo įstaigų, esančių ES Šalies teritorijoje ir akredituotų akreditavimo įstaigos, kuri yra ILAC ir IAF tarptautinių susitarimų dėl tarpusavio pripažinimo narė, kaip garantija, kad produktas atitinka Čilės techninių reglamentų reikalavimus.

6. Šio straipsnio tikslais „tiekėjo atitikties deklaracija“ reiškia pirmosios šalies atitikties patvirtinimą, gamintojo pateikiamą vien savo atsakomybe ir pagrįstą tinkamo tipo atitikties vertinimo veiklos rezultatais, netaikant privalomo trečiosios šalies vertinimo, kaip garantiją, kad produktas atitinka techninį reglamentą, kuriuo nustatytos tokios atitikties vertinimo procedūros.

7. Bet kurios Šalies prašymu 16.14 straipsnyje nurodytas pakomitetis peržiūri 16-B priedo 1 dalyje pateiktą sričių sąrašą. Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai iš dalies pakeisti 16-B priedą pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

16.10 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Vadovaudamasi savo atitinkamomis taisyklėmis bei procedūromis ir nedarydama poveikio 36 skyriui, kiekviena Šalis, rengdama svarbius techninius reglamentus, galinčius daryti reikšmingą poveikį prekybai prekėmis, užtikrina, kad būtų taikomos skaidrumo procedūros, leidžiančios Šalių asmenims pateikti savo nuomonę per viešas konsultacijas, išskyrus atvejus, kai kyla ar gali kilti neatidėliotinai spręstinų su sauga, sveikata, aplinkos apsauga ar nacionaliniu saugumu susijusių problemų.

2. Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies asmenims dalyvauti 1 dalyje nurodytame konsultacijų procese ne mažiau palankiomis sąlygomis nei tos, kurios taikomos jos pačios asmenims, ir viešai skelbia konsultacijų proceso rezultatus.

3. Kiekviena Šalis, apie savo siūlomus techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras pranešusi PPO centriniam pranešimų registru, skiria kitai Šaliai ne trumpesnę kaip 60 dienų laikotarpį rašytinėms pastaboms pateikti, išskyrus atvejus, kai kyla arba gali kilti neatidėliotinai spręstinių saugos, sveikatos, aplinkos apsaugos ar nacionalinio saugumo problemų. Šalis atsižvelgia į bet kokią pagrįstą kitos Šalies prašymą šį pastabų teikimo laikotarpį pratęsti.
4. Jeigu pranešamas tekstas surašytas ne viena iš PPO oficialių kalbų, pranešimą teikianti Šalis PPO pranešimų formatu pateikia išsamų ir visapusišką siūlomų techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų turinio aprašymą.
5. Gavusi 3 dalyje nurodytas pastabas, Šalis:
- a) jei kita Šalis to prašo, tas rašytines pastabas aptaria dalyvaujant jos kompetentingai reglamentavimo institucijai tuo metu, kai į tas pastabas dar galima atsižvelgti, ir
 - b) į pastabas atsako raštu ne vėliau kaip priimto techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros paskelbimo dieną.
6. Kiekviena Šalis savo atsakymus į 3 dalyje nurodytas kitos Šalies rašytines pastabas interneto svetainėje paskelbti stengiasi ne vėliau kaip priimto techninio reglamento arba atitikties vertinimo procedūros paskelbimo dieną.

7. Šalis kitos Šalies prašymu pateikia jai informaciją apie savo priimto arba siūlomo priimti techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros tikslus bei teisinį ir loginį pagrindą.
8. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos priimti techniniai reglamentai ir atitikties vertinimo procedūros būtų nemokamai prieinami oficialiose interneto svetainėse arba internetiniuose oficialiuose leidiniuose.
9. Kiekviena Šalis papildydama pradinį pranešimą PPO centriniam pranešimų registruui teikia informaciją apie techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros priėmimą ir įsigaliojimą, taip pat priimtą galutinį tekstą.
10. Laikydamosi TPK sutarties 2.12 straipsnyje nustatytų sąlygų, kiekviena Šalis nustato pagrįstą laikotarpį, kuris turi praeiti nuo techninių reglamentų paskelbimo iki jų įsigaliojimo. Šio straipsnio tikslais „pagrįstas laikotarpis“ paprastai reiškia ne trumpesnę kaip šešių mėnesių laikotarpį, nebent tai būtų neveiksminga siekiant įgyvendinti teisėtus tikslus.
11. Šalis apsvarsto kitos Šalies pagrįstą prašymą pratęsti laikotarpį, kuris turi praeiti nuo techninio reglamento paskelbimo iki jo įsigaliojimo, gautą iki 3 dalyje nurodyto pastabų teikimo termino, nebent delsti būtų neveiksminga siekiant įgyvendinti teisėtus tikslus.

16.11 STRAIPSNIS

Žymėjimas ir ženklėjimas

1. Šalis patvirtina, kad jų techniniai reglamentai, kurie apima žymėjimą ar ženklėjimą arba yra specialiai skirti vien žymėjimui ar ženklėjimui, atitinka TPK sutarties 2.2 straipsnio principus.
2. Išskyrus atvejus, kai tai būtina TPK sutarties 2.2 straipsnyje nurodytiems teisėtiems tikslams pasiekti, Šalis, reikalaujanti privaloma tvarka žymėti ar ženklinti produktus:
 - a) reikalauja pateikti tik tą informaciją, kuri yra aktuali produkto vartotojams ar naudotojams, arba informaciją, kuria nurodoma, kad produktas atitinka privalomus techninius reikalavimus;
 - b) kaip išankstinės produktų, kurie kitais atžvilgiais atitinka privalomus techninius reikalavimus, pateikimo jos rinkai sąlygos nereikalauja iš anksto patvirtinti, užregistruoti ar sertifikuoti produktų žymas ar etiketes, taip pat nerenka už tai jokių rinkliavų;
 - c) jei reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai naudotų unikalų identifikacinį numerį, tokį numerį kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojams suteikia nepagrįstai nedelsdama ir laikydamasi nediskriminavimo principo;

- d) leidžia pateikti toliau nurodyto pobūdžio informaciją, jei ta informacija neklaidina, nėra prieštaringa ar kelianti painiavą Šalies, importuojančios prekes, reikalaujamos informacijos atžvilgiu:
- i) informaciją pateikti ne vien Šalies, importuojančios prekes, reikalaujama kalba, bet ir kitomis kalbomis;
 - ii) naudoti tarptautiniu mastu pripažintas nomenklatūras, piktogramas, simbolius ar grafinius vaizdus ir
 - iii) pateikti ne tik Šalies, importuojančios prekes, reikalaujamą, bet ir papildomą informaciją;
- e) sutinka, kad, kaip alternatyva ženklinimui kilmės šalyje, ženklinimas, įskaitant papildomą ženklinimą arba ženklinimo taisymą, būtų atliekamas muitinės sandėliuose ar kitose paskirtose vietose importo šalyje, išskyrus atvejus, kai dėl visuomenės sveikatos ar saugos priežasčių reikalaujama, kad ženklinimą eksportuojančioje Šalyje atliktų patvirtinti asmenys, ir
- f) stengiasi leisti naudoti laikinas ar nuimamas etiketes arba kad atitinkama informacija būtų pateikiama prie produkto pridedamuose dokumentuose, o ne fiziškai prie produkto pritvirtintose etiketėse.

16.12 STRAIPSNIS

Techninės diskusijos ir konsultacijos

1. Šalis gali prašyti kitos Šalies pateikti informaciją bet kokių klausimų, kuriam taikomas šis skyrius. Kita Šalis tą informaciją pateikia per pagrįstą laikotarpį.
2. Jei Šalis mano, kad kitos Šalies techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros projektas ar pasiūlymas gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį Šalių tarpusavio prekybai, ji gali prašyti surengti technines diskusijas šiuo klausimu. Prašymas pateikiamas raštu ir jame nurodoma:
 - a) priemonė;
 - b) šio skyriaus nuostatos, su kuriomis susiję susirūpinimą keliantys klausimai, ir
 - c) prašymo priežastys, įskaitant susirūpinimą keliančių klausimų, kurių dėl priemonės iškilo prašančiajai Šaliai, aprašymą.
3. Šalis savo prašymą pagal šį straipsnį pateikia kitos Šalies kontaktiniam punktui, paskirtam pagal 16.13 straipsnį.

4. Šalies prašymu Šalys per 60 dienų nuo prašymo pateikimo dienos susitinka asmeniškai arba nuotoliu vaizdo ar telefoninėje konferencijoje, kad aptartų 2 dalyje nurodytame prašyme iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus. Šalys deda visas pastangas, kad klausimui išspręsti kuo greičiau rastų abipusiškai priimtina sprendimą.

5. Jei prašančioji Šalis mano, kad klausimas skubus, ji kitos Šalies gali prašyti, kad susitikimas įvyktų per trumpesnę laiką. Kita Šalis apsvarsto šį prašymą.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiuo straipsniu nedaromas poveikis nė vienos Šalies teisėms ir pareigoms pagal 38 skyrių.

16.13 STRAIPSNIS

Kontaktiniai punktai

1. Kiekviena Šalis paskiria kontaktinį punktą, skirtą bendradarbiavimui ir veiksmų koordinavimui pagal šį skyrių palengvinti, ir kitai Šaliai praneša jo kontaktinius duomenis. Šalis nedelsdama kitai Šaliai praneša apie bet kokių tų kontaktinių duomenų pakeitimą.

2. Kontaktiniai punktai bendromis pastangomis lengvina šio skyriaus įgyvendinimą ir Šalių tarpusavio bendradarbiavimą visais su techninėmis prekybos kliūtėmis susijusiais klausimais.

Kontaktiniai punktai:

a) organizuoja technines konsultacijas ir 16.12 straipsnyje nurodytas konsultacijas;

- b) greitai sprendžia klausimus, kuriuos Šalis iškelia dėl standartų, techninių reglamentų ar atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo, taikymo ar vykdymo užtikrinimo;
 - c) Šalies prašymu surengia diskusijas visais pagal šį skyrių iškilusiais klausimais ir
 - d) keičiasi informacija apie pokyčius nevyriausybinuose, regioniniuose ir daugiašaliuose forumuose, veikiančiuose standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų srityse.
3. Kontaktiniai punktai vienas su kitu bendrauja bet kuriuo sutartu jų užduotims vykdyti tinkamu būdu.

16.14 STRAIPSNIS

Techninių prekybos kliūčių pakomitetas

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Techninių prekybos kliūčių pakomitetas (toliau – Pakomitetas):

- a) stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir administravimą;

- b) stiprina bendradarbiavimą rengiant ir tobulinant standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras;
- c) nustato prioritетines бūsimo darbo pagal šį skyrių abipusio intereso sritis ir svarsto naujų iniciatyvų pasiūlymus;
- d) stebi ir svarsto vykstančius pokyčius pagal TPK sutartį ir
- e) imasi bet kokių kitų veiksmų, kurie, Šalių manymu, padės joms įgyvendinti šį skyrių ir TPK sutartį.